

CHAITANYAMANAVI

R.NO.APBIL/2019/78298

చైతన్య మాసవి

VOL : 3

ISSUE : 3

GUNTUR

MARCH, 2021

44 PAGES

RS. 10/-

564

నెల్లూరులో..

అనంతపురంలో..

కర్నూలులో..

నిరంకుశ చట్టాలపై నిరసన జ్వాల

రైతు వ్యతిరేక నిరంకుశ చట్టాలకు వ్యతిరేకంగా ఢిల్లీలో పోరాడుతున్న రైతులకు మద్దతుగా రాష్ట్రంలో నిరసన జ్వాల రగులుతూనే ఉంది. క్యాండిల్ రాళ్ళీలు, నిరసన ప్రదర్శనలు, దీక్షలు నిర్వహించారు.

విజయవాడలో..

తణుకులో..

జగ్గయ్యపేటలో..

విశాఖలో..

విశాఖ ఉక్కు - ఆంధ్రుల హక్కు అనీ, ప్రవేదీకరణను ఆపాలని డిమాండ్ చేస్తూ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా నిరసన జరిగాయి. పలు చోట్ల దీక్షలు చేపట్టారు. ఎక్కడిక్కడ అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు.

ప్రతిరోజు టీవీలలో, పత్రికల్లో భయం గొలిపే వార్తలు వింటున్నాం. అక్కడో, ఇక్కడో స్త్రీలపై అత్యాచారాలు, హత్యలు, వరకట్న వేధింపులు, అభం, శుభం తెలియని పిల్లలపై దాడులు, ప్రేమ పేరుతో చంపడాలు కోకోల్లాలు చూస్తున్నాం. మనసు వికలమై మెదడు మొద్దుబారుతుంది. నిత్యం భయంతో, అభద్రతతో బ్రతకాల్సిన పరిస్థితి వుంది. బయటికి వెళ్లిన ఆడపిల్లలకు ఎప్పుడు ఏం జరుగుతుందో తెలియదు. స్త్రీల ఉనికికి రాజ్యాంగం ప్రసాదించిన ప్రాథమిక హక్కులకు భంగం కలుగుతోంది. ఇన్ని జరుగుతున్నా ప్రభుత్వాలకు చీమకుట్టినట్టైన లేదు. పైగా నేరగాళ్లనే సమర్థించే నాయకత్వం అధికారంలో వుంది. 'న స్త్రీ స్వాతంత్ర్యం అర్హత' అనే మనువాద భావజాల మత్తులో అధికారంలో వున్న నాయకులున్నారు.

పురుషాధిక్యత బలపడుతోంది. దీర్ఘకాలంగా ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న తీరు, సమాజంలో పురుషాధిక్యత ఇంకా ఇంకా బలపడేలా చేస్తోంది. స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలం నుండి, అంతకు ముందు సంఘసంస్కర్తల కాలం నాటి నుంచి స్త్రీ స్వేచ్ఛ కోసం అనేక ఉద్యమాలు, పోరాటాలు జరిగాయి. పోరాటాల ఫలితంగా భారత రాజ్యాంగం స్త్రీలకు సమాన హక్కులు కల్పించింది. ఆ సమానత్వం గాలిలో పేల పిండిలా ఎగిరిపోయే పరిస్థితి వచ్చింది. ఇందుకు కారణం ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న ఆర్థిక విధానాలు. ప్రత్యేకించి పి.వి నరసింహారావు ప్రభుత్వం నుండి అన్ని ప్రభుత్వాలు అనుసరిస్తున్న నూతన ఆర్థిక విధానాలు. ఈ విధానాల వల్ల ధనవంతులు మరింత ధనవంతులు అయ్యారు. పేదలు మరింత పేదలయ్యారు. నిరుద్యోగం పెరిగింది. డబ్బున్న వాడిదే రాజ్యం. డబ్బుకి అధికారం తోడయ్యింది. వాళ్లదే ఇష్టారాజ్యం. ప్రభుత్వ విధానాల కారణంగా బ్రతకడానికి సరిపోయే పని ఇవ్వడం లేదు. సామర్థ్యానికి తగిన పని, సమాజంలో గుర్తింపు దక్కని యువత పక్కదారి పడుతోంది. విచ్చలవిడి శృంగారం, సెల్ ఫోన్లలో బూతు భాగోతాలు నిరాశ, నిస్పృహలో వున్న యువతను పక్కదారి పట్టిస్తున్నాయి. మానవ విలువల్ని చంపేస్తున్నాయి. వాళ్లం చేస్తున్నారో వాళ్లకే తెలియని ఉన్నాడ స్థితికి నెడుతున్నారు.

'కర్ణుడి చావుకి కారణాలు ఇన్ని అన్నట్లు ఇవన్నీ స్త్రీలపై హింస పెరగడానికి దారితీస్తున్నాయి. నరేంద్ర మోడీ ప్రభుత్వం మహిళల ఉద్ధరణ పేరుతో పథకాలను ప్రచారం చేస్తోంది. బేటి బచావ్, బేటి పడావ్ వంటి పథకాలు వున్నాయి. కాని వాస్తవాలు పూర్తిగా భిన్నంగా వున్నాయి. నేషనల్ క్రైం రికార్డు బ్యూరో (ఎన్ సిఆర్ బి) ప్రతి సంవత్సరం నేరాల జాబితా విడుదల చేయాలి. కాని ప్రభుత్వం ఎన్ సిఆర్ బి జాబితా ప్రకటించకుండా తొక్కిపెట్టారు. 2016 లెక్కల ప్రకారం దేశంలో 3.39లక్షల మంది స్త్రీలు బాధితులుగా వున్నారు. వాటిలో నూటికి 32 మంది భర్త, అతని బంధువులు పెట్టిన హింస, ఒక్క సంవత్సరంలో 7,6,34 మంది స్త్రీలు వరకట్న చావులకు బలయ్యారు.

గృహమే స్వర్గసీమ అని మనువాదులు ప్రచారం చేస్తున్నారు. మగతోడు లేకుండా గడప దాటడం వల్లే స్త్రీలపై నేరాలు జరుగుతున్నాయని బిజెపి నాయకులు, ప్రజాప్రతినిధులు ప్రచారం చేస్తున్నారు. కుటుంబంలో కూడా స్త్రీకి రక్షణ లేని స్థితికి ఎవరు కారకులు? స్త్రీల గౌరవానికి భంగం కలిగించే నేరాలు 25%, లైంగికదాడులు 11, ప్రతి 15 నిమిషాలకు దేశంలో ఒక స్త్రీ అత్యాచారానికి గురవుతోంది. ఎన్ని నేరాలకు శిక్షలుపడ్డాయంటే కేవలం 19 శాతం నేరాలకు మాత్రమే శిక్షలు పడ్డాయి. ఒకవైపు సీత, సావిత్రి కథల ప్రచారం. మరోవైపు స్త్రీలపై హింస. ఇదేనా ప్రజాస్వామ్యం..

స్త్రీలపై దాడులు, వేధింపులు జరిగిన ప్రతిసారీ ఆ క్షణంలో మాత్రం అయ్యో అని సానుభూతి చూపిస్తారు. ఆ తర్వాత బాధితురాలిని మరోసారి వేధించడం. 'అరిటాకు ముల్లు మీద పడ్డా...' 'ఆడది తిరిగి చెడింది. మగవాడు తిరుగక చెడ్డాడు' వంటి సామెతలు బాధిత స్త్రీల పట్ల సమాజం యొక్క ధోరణికి నిదర్శనం. ప్రేమపేరుతో వెంట పడడం, వేధించడం, కత్తితో చంపడాలు, యాసిడ్ దాడులు మనకు తెలిసిందే. ఒకవైపు జనం ఆందోళన చేస్తుంటారు. మరోవైపు అమ్మాయి కూడా తిరిగిందంట వగైరాలు ప్రచారంలో వుంటాయి. స్త్రీ ఇష్టాఇష్టాలను గౌరవించాలన్న దృష్టి కొరవడుతోంది. ఆడదాని శీలంపైన, పవిత్రతపైన దాడులు మొదలౌతాయి. స్త్రీల వ్యక్తిత్వాన్ని గౌరవించడం, స్త్రీ సమాన హక్కులు, ప్రాథమిక హక్కుల్ని గుర్తించి అమలు చేయడం ప్రభుత్వాల కర్తవ్యం. ప్రభుత్వాల అధినేతలే స్త్రీల హక్కుల్ని అణగదొక్కడంలో ముందుంటున్నారు. 'దిశ' కేసు, మన కళ్లెదుట ప్రియారమణి, ఉన్నావ్ వంటి కేసులు కోకోల్లాలు. మన స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యాలను, మన హక్కుల్ని మనం తెలుసుకుందాం. తోటి మహిళలకు అండగా నిలబడదాం.

వ్యక్తుల చైతన్యాన్ని నీరుగార్చడం పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ సృష్టించే అనర్థాలన్నిటిలోకి పెద్ద అనర్థం. విద్యార్థులలో అతిశయంతో కూడిన పోటీ ప్రవేశపెడుతున్నారు. దీనివల్ల విద్యావ్యవస్థ మొత్తం నాశనమవుతుంది

అధ్యయిజరీ బోర్డు

వేములపల్లి సీత్యవతి
డాక్టర్ జి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాదాలితి
కె. విజయ లక్ష్మి
ఎం. ప్రగతి

విద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :

విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
పి.ఎల్.రావు భవన్, 2/7 బ్రాడీపేట,
గుంటూరు, గుంటూరు జిల్లా - 522002,
ఆంధ్రప్రదేశ్, ఫోన్ : 9490098620
chaitanyamanavi@gmail.com
fb : aidwaap
Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు
డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

బి.హరిత

మేనేజర్ : కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ : 150/-

విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

వ్యాసాలు, లేఖలు పంపించవల్సిన చిరునామా:

డోర్ నెం. 31-5-6, మారుతీనగర్,
ప్రకాశరావు వీధి, చుట్టు గుంట సెంటర్,
విజయవాడ - 4

చైతన్య మాసవి

సంపుటి: 3

సంచిక: 3

ఈ సంచికలో

సమకాలీనం

అవగాహన

ధారావాహికం

కథ

సీరియల్

ఆదర్శం

అమ్మమ్మ లేఖలు

భీర

స్పందన

స్ఫూర్తి

ప్రతిభ

చట్టం

ఆరోగ్యం

నివాళి

పుస్తక సమీక్ష

జీవన యానం

చిత్ర సమీక్ష

1. ఎవరికి పట్టినబిడ్డో ఎక్కెక్కో ఏడ్చింది - ఎస్.పుణ్యవతి5-6
2. పట్టణ వికేంద్రీకరణ-శిక్షణ (డ్యూయెట్) -జాన్ డ్రిజ్.....7-8
3. ఉన్నతపాఠశాల నిర్మాణదశ -వేములపల్లి సత్యవతి9-10
4. వావ్! - నందూరి పద్మాంజలి11-13
5. మహిళా శ్రమ..పురుషుడిపెత్తనం -అగస్ట్ బెబెల్14-15
6. అడయార్ అమ్మ! - కె.శారద16
7. భయం+ఆశ= మూఢత్వం - డాక్టర్ విజయలక్ష్మి17-18
8. హక్కులపై నిర్బంధమా? - మానవి బృందం20
9. నిరసనకు సంకెళ్లా!? - మానవి బృందం21
10. పల్లీలతో మొదలై... పారిశ్రామికవేత్తగా ఎదిరి..
- ఈనాడు సౌజన్యం22
11. నన్ను కన్నరోజు! - షాహినా (సేకరణ)23-26
12. మానసిక రోగుల రక్షణచట్టం-1987
- నందూరి పద్మాంజలి.....27-29
13. ఆ సమస్యకు పరిష్కారం లేదా? -డా.శైలజా చందు.....30-31
14. మహిళా పక్షపాతి సింగమనేని.. - డి.రమాదేవి33
15. హిజ్రాల జీవన గమనమే 'అస్మిత' -కుంచనపల్లి శ్రీలక్ష్మి.....34-36
16. అజమాయిషీ! - కె.శారద37-38
17. వంటగది కష్టాలను కళ్లకు కట్టే
ది గ్రేట్ ఇండియన్ కిచెన్! - రాంబాబు తోట39-40

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు. - ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS & PUBLISHERS PVT. LTD. 14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR (P), TADEPALLI (M), GUNTUR DIST. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE P.L.RAO BHAVAN, 2/7 BRODIPET, GUNTUR-522002, ANDHRA PRADESH STATE. EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APBIL/2019/78298

ఎవరికి పుట్టిన బడ్డో ఎక్కెక్కే ఏడ్చింది..!

‘ఇట్టెల్లారు. అట్టా వచ్చారు. రెండొందలు తెచ్చుకున్నారు’. ‘కూలీలను మేపడానికే ఉంది ఈ పథకం. కూలోడు ఒక్కడు మాట వింటున్నాడా! మన చుట్టూ కూలోడు తిరుగడంలా! కూలోడు చుట్టూ మనం తిరుగుతున్నాం!’ ‘అసలేందుకు ఈ చట్టం? ఎత్తి పారెయ్యక!’

పాపం! తమ కష్టాలకి, నష్టాలకి అసలు కారకులెవరో తెలుసుకోలేని రైతు సోదరులు గ్రామీణ ధనిక వర్గానికి తోడై వెళ్ళగక్కే ఆక్రోశాలు ఇవి.

“ఎక్కడ గిట్టుబాటువుతుందండీ కూలి! ఎండాకాలం టాంకర్లలో నీళ్ళు తీసుకుపోయి తడిపితేగాని గడ్డపార దిగడం లేదు. ఊరికి ఆమడ దూరంలో చెరువు లోకి నడిచిపోయేసరికి సగం ఓపిక సచ్చిపోయింది. ఇంకోపని దొరక్క కరువు పనిలో కుదురుకున్నాం.” ఇదీ కూలీల ఘోష. ఏది వాస్తవం! ఏది అపవాదు!

మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం పేరు చాలా గొప్పగా ఉంది. ‘కూలీలను మేపడానికే ఉంది ఈ చట్టం’ అని గ్రామీణ ధనాధ్య వర్గం ఆక్రోశిస్తుంటే, ‘ఇది పేదల ఉద్ధరణ పథకం’ అని పత్రికలు చదివే మధ్యతరగతి ఆశిస్తున్నది. ఏమయితేనేం! చట్టం వచ్చింది. అనేక పోరాటాల తరువాత ఈ చట్టం వెలుగు చూసింది. ‘పనైనా చూపాలి! తిండైనా పెట్టాలి!’ ఈ నినాదం ఎన్ని సభలు, సమావేశాల్లో మరెన్ని ప్రదర్శనల్లో మార్మోగిందో

లెక్కించలేం. ఎమర్జెన్సీ తరువాత జ్యోతిబసు సారధ్యంలో వామపక్ష ప్రభుత్వం అధికార పగ్గాలు చేపట్టింది. పశ్చిమ బెంగాల్ లో, తమకున్న పరిమిత వనరులతో పట్టణ ప్రాంతాల్లో నిరుద్యోగ భృతి కల్పించింది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పని లేని రోజుల్లో కుటుంబానికి రోజుకు కిలో బియ్యం, 1 రూపాయి డబ్బు ఉచితంగా పంచింది. వామపక్ష ప్రభుత్వానికి గ్రామాల్లో అపూర్వ ప్రజాదరణ రావడానికిగల కారణాల్లో ఇదీ ఒకటి. ఈ పోరాటాలు, ఉద్యమాలు, సంఘర్షణల ఫలితమే నేటి ఉపాధి హామీ చట్టం. ఇదేదో యుపిఎ ప్రభుత్వం అప్పనంగా చేతిలో పెట్టిన పథకం అనుకుంటే పొరపాటే. అయితే గడచిన కాలంలో పథకం అమలు ఎలా ఉంది. సర్కారీ సొమ్ము తేరగా కూలీలకు దోచిపెట్టే పథకమా! లేక గ్రామీణ శ్రామికుల శ్రమ దోపిడీ పథకమా?

‘కరువు పనులు’ అని జనం నోళ్ళలో నానే ‘ఉపాధి పనులు’ మండు వేసవిలోనే జరుగుతాయి. ఉన్న మారాజులు ఎ.సి లు, కూలర్లు, అధమం ఫ్యానులు పెట్టుకొని సేద తీరే రోజుల్లో...గ్రామీణ శ్రామికులు పని కోసం వెంపర్లాడుతూ... పలుగు, పారా, తట్ట చేత పట్టుకొని, దాహార్తికి ప్లాస్టిక్ డబ్బాల్లో నీళ్ళు పట్టుకొని బయల్దేరతారు. అదే ఆడవాళ్ళయితే ఉదయాన్నే ఇంటెడు చాకిరీ చేసుకొని ఊరికి ఆమడ దూరంలో ఉన్న చెరువులు, కుంటలు, కాల్వల్లో మట్టి తవ్వి కట్టలు పోయడానికి

బయల్దేరతారు.

కార్మికుల ప్రధాన సమస్య వేతనం. 2020-21 ఆర్థిక సంవత్సరానికి రెండు తెలుగు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఉపాధి హామీ పనులకు రూ.237గా రోజు వేతనం నిర్ణయించాయి. అది కూడా 8 గంటలు పని దినం, ఎండాకాలం అత్యధిక కేలరీలు, ఒంట్లో శక్తి ఖర్చయ్యే శారీరక శ్రమకు ఇవే ప్రభుత్వాలు వ్యవసాయ కార్మికుల వేతనాలు నిర్ణయించేటప్పుడు దుక్కి దున్నడానికి 5 గంటలు పని దినంగాను ఇతర వ్యవసాయ పనులకు 6 గంటలు పని దినంగాను నిర్ణయించాయి. గతంలో మహిళా కార్మికులు నాట్లు, కోతల పనులకు ఉదయం 9-10 గంటల మధ్య పోయి సాయంత్రం 5 గంటలకు తిరిగి వచ్చేవారు. శారీరక శ్రమతో కూడిన కరువు పనులు చేసి బతకడం తప్ప వేరే మార్గం లేని గ్రామీణ పేదల ఆరోగ్య పరిస్థితి, దేహదారుధ్యం, ఒంట్లో సత్తువ. ఇవి ఏ కొంచెమైనా అధినేతల, అధికార్ల మెదళ్ళలో ఉన్నాయో లేదో తెలియదు. ఉపాధి పనులకు 8 గంటలు పనిదినం నిర్ణయించేశారు. నిర్ణయం చేసే ముందు ఏ ఒక్క అధికారి, అధినేత అయినా శ్రామికుడు, శ్రామికురాలితో చర్చించారా! అది జరగని పని కదా! అసలు చర్చించాలని అనుకోవడమే మన వెర్రిబాగులతనమేమో! ఓట్ల కోసం జనం దగ్గరికి పోయే నాయకులు, జనానికి సంబంధించిన నిర్ణయాలు చేసేటప్పుడు

ఎందుకు జనం దగ్గరికి పోరో?
ఇదా ప్రజాస్వామ్యం?

ఈ పథకం ఫలితంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సామాజిక వనరులు, నీటి వనరులు పెరిగాయని అధికారిక వెబ్‌సైట్ల ద్వారా ప్రచారం చేస్తున్నారు. అది వాస్తవం కూడా. చెరువులు, పశువుల కుంటలు, పంట కాలువలు, చెక్ డ్యాంలు, పొలాల మధ్య బోదులు, మురుగు కాల్వల్లో పూడికతీత వంటి పనుల వల్ల నీటి వనరులు పెరుగుతున్నాయి. కొండ ప్రాంతాల్లో ట్రెంచీలు తవ్వి నీటి వనరుల లభ్యత పెంచుతున్నారు. సామాజిక అడవుల పెంపకం ఒక ముఖ్యమైన పని. కొన్ని ప్రాంతాల్లో రైతుల పొలాల్లో కంప చెట్లు కొట్టి మొదళ్ళతో సహా తవ్వి పారేస్తున్నారు. బీడుగా ఉన్న రైతుల భూములు సాగు లోకి వచ్చి పత్తి వంటి వ్యాపార పంటలు పండిస్తున్నారు. రైతుల భూముల విలువ పెరిగింది. ఎంత చేసినా ఉపాధి పథకానికి కేటాయించిన డబ్బు 'పేల పిండి చందమే'. ప్రజాధనం వృధా చెయ్యడమే అని గగ్గోలు ఎందుకు? కుక్కని చంపాలంటే అది పిచ్చిదని ముద్ర వెయ్యాలి. కాబట్టి జిల్లా కలెక్టర్లు నిర్ణయించిన వేతనం రూ. 439 కన్నా దిగ్గోసి అందులో దాదాపు సగం వేతనం రూ. 237 నిర్ణయించి, ఇక చాలే! నోరుమూసుకుని పని చెయ్యండి అంటారు. పోనీ అదయినా అమలవుతోందా!

డి. వెంకటలక్ష్మి అనంతపురం జిల్లా రెడ్డిపల్లి గ్రామ వాసి. ఆమె పే స్లిప్పు ప్రకారం 6 రోజులు పని చేసింది. ఆరు రోజులకు రూ. 428 వేతనం ఇచ్చారు. పేస్లిప్పులో 'పని చేసిన దినములు -6' అని...మరల కింద ...'పని దినములు -2' అని రాశారు. పని చేసిన దినములు అంటే ఏంటి? పని దినములు అంటే ఏంటి? అధికార్లనడిగితే వచ్చిన జవాబు ఏమంటే "క్యూబిక్ మీటరుకు రూ.237

ఇస్తాం. క్యూబిక్ మీటరు ఒక్క రోజులో తవ్వతారా...10 రోజుల్లో తవ్వతారా అనేది కూలీల ఇష్టం. మీరు ఎన్ని రోజులు పని చేసినా క్యూబిక్ మీటరు రూ.237 లెక్కన మాత్రమే ఇస్తాము. అంటే ఒక క్యూబిక్ మీటరు తవ్వకానికి మూడు రోజుల శ్రమ అవసరమయితే, ఈ మూడు రోజులకు కలిపి రూ. 237 మాత్రమే ఇస్తాం". ఇది అధికార్ల జవాబు. మరి ఆ లెక్కన రోజుకు రూ. 80 కూడా గిట్టుబాటు కాదు. అది అధికార్లకు, ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేని వ్యవహారం అని మనం అనుకోవాలి. మరల వెంకటలక్ష్మి 'పేస్లిప్పు' ప్రకారం 6 రోజుల పనికి రూ. 428 ఇచ్చారు. ఆదివారం శెలవుదినంతో కలుపుకుంటే, 7 రోజుల పనికి గాను రూ. 428. ఒక్క రోజు పనికి అక్షరాలా రూ.61.14 పైసలు. బోధపడింది కదా! రోజుకు రూ.60, రూ.70 కూలి పడుతోందని ఉపాధి కార్మికులు మొత్తుకోడానికి గల కారణాలివి.

ఇప్పటి ప్రభుత్వం వారి లెక్కకే వద్దాం. వెంకటలక్ష్మికి, పని చేసిన దినములు '6' అయినా క్యూబిక్ మీటర్ల లెక్కన పని దినములు '2' అని లెక్కగట్టి రూ. 428 చేతిలో పెట్టారు. అంటే ప్రభుత్వం వారి లెక్కన రూ. 214 రోజు వేతనం చెల్లించారు. మరి ప్రకటించిన రూ.237 కూడ ఎందుకు ఇవ్వలేదు? మరో ఉదాహరణ ప్రకాశం జిల్లాలో తోకల లక్ష్మి జాబ్ కార్డు ప్రకారం 45 రోజులు పని చేసిన దినాలకు మొత్తం

రూ. 6,918 వేతనం ముట్టింది. 45 రోజులతో భాగిస్తే రోజు కూలి రూ. 153.73 పైసలు. తోకల భాస్కర్ జాబ్ కార్డ్ ప్రకారం 34 రోజుల పనికి రూ. 5,149 ముట్టింది. అంటే ఒక్క రోజు వేతనం రూ. 151.44 పైసలు. ఇక్కడ ఆదివారం వేతనంలో కూడిన సెలవు దినంగా ప్రకటించి లెక్కిస్తే వేతనం ఇంకా తగ్గిపోతుంది.

ఇప్పుడాలోచించి చెప్పండి ?

ఇట్టేల్లి, అట్టొచ్చి రూ.200 తెచ్చుకునేది నిజమా? గ్రామీణ పేదల పట్ల సోషల్ ఆడిట్లు మరో 'సిత్రం'. చెరువులు, కుంటలు వగైరా మట్టి పని చేసిన సంవత్సరానికి గాని సోషల్ ఆడిట్ బృందం పరిశీలించదు. ఫలితంగా రెండు నష్టాలు ఉన్నాయి. వేసవిలో తవ్వకం పని పూర్తయితే జూలై నుండి పడే వర్షాల వల్ల వర్షపు నీళ్ళకు కొట్టుకు వచ్చిన మట్టి చేరుతుంది కదా! మరి చేసిన పనుల అంచనా ఎలా కడతారు? కాబట్టి టెక్నికల్ అసిస్టెంట్లు, ఫీల్డ్ అసిస్టెంట్లు తాము ఎక్కడ సోషల్ ఆడిట్ అధికార్ల ఆగ్రహాలకు గురువుతామోనని భావించి ఉపాధి కార్మికులతో అదనంగా పని చేయిస్తారు. తిలాపాపం తలా పిడికెడు అంటే ఇదే. రెండవ నష్టం పని దినాలు. సోషల్ ఆడిట్ బృందం ఫీల్డు తనిఖీ చేసే వరకు మరలా ఆ పని చేపట్టడానికి లేదు. ప్రకాశం జిల్లా సింగమనేని పల్లె మంచినీటి చెరువు తవ్వకం గత సంవత్సరం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం ఎందుకు తవ్వకం పని జరగ లేదన్న ప్రశ్నకు సోషల్ ఆడిట్ బృందం తనిఖీ చేయకుండా మరల పని చేపట్టరని చెప్తున్నారు. గ్రామంలో సరాసరి 45 రోజుల కన్న ఎక్కువ పని కల్పించలేదు. మిగిలిన 155 రోజులకు (తరువాయి 10లో)

పట్టణ ఉపాధి వికేంద్రీకరణ-శిక్షణ (డ్యూయెట్)

కోవిడ్-19 సంక్షోభం పట్టణాల్లో నివసించే పేదల జీవితాలను వెన్నాడుతున్న అభద్రతను ముందుకు తెచ్చింది. సాధారణంగా పట్టణాలలో నివసించే పేదలకు పల్లెలలో నివసించే పేదలకన్నా ఉపాధి అవకాశాలు ఎక్కువగా ఉంటాయి. అందువల్ల ఉపాధి దొరకదన్న అభద్రత తక్కువగా ఉంటుంది. పట్టణాలలో రిక్షా లాగడంతో, పల్లీలు అమ్మడమో చేసుకునే అవకాశాలు ఎక్కువగా ఉంటాయి. కానీ, వ్యక్తులుగా పట్టణాలలో నివసించే పేదలు కొన్ని ఆకస్మిక ఖర్చులను చేయవలసి వస్తుంది. ఉదాహరణకు వ్యక్తిగతంగా, వారి ఆరోగ్య ఖర్చులు, నిరుద్యోగం ఎదుర్కోవడం వంటివి, లక్ష్మీన్, తుఫానులూ, వరదలు, ఆర్థిక సంక్షోభం వగైరా.. కొన్ని సమూహంగా ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది.

అందువలన పట్టణాలలో నివసించే వారికి మెరుగైన సామాజిక రక్షణల అవసరం ఉంది. వారికి సామాజిక రక్షణలను ఎంపిక చేసుకునేందుకు ఎక్కువ అవకాశాలు లేవు. ముఖ్యంగా పట్టణపేద ప్రజలకు సార్వజనీన ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయడం ఒక ముందడుగుగా ఉంటుంది. (దానిని ఇప్పుడున్న జాతీయ ఆహార భద్రతా చట్టం పరిధిలో అమలు చేయవచ్చు.) అయితే కేవలం ఆహార అవసరాలు తీర్చినంత మాత్రాన సరిపోదు.

ఉద్యోగావకాశాలు కూడా ఉంటేనే కొంత వెసులుబాటు ఉంటుంది. ఇలా ఉపాధి కల్పించినందు వల్ల వారికి సమాజంలో సంపద సృష్టించబడి ఉపాధి కల్పించడమే కాదు, సేవలు పెరిగే అవకాశాలు ఉంటాయి.

ఒక సాధారణ ప్రతిపాదన ఈ మధ్య కాలంలో పట్టణ ఉపాధి

గ్యారంటీ చట్టం గురించిన చర్చ బాగా జరుగుతున్నది. అయితే ఆ చట్టం ఎలా ఉంటుందో సరైన సమాచారం లేదు. పట్టణ ప్రాంతాలలో ఉపశమన కార్యక్రమాల అనుభవాలు కూడా మనకు లేవు.

ఇప్పుడున్న రాజకీయ వాతావరణంలో పట్టణ ఉద్యోగ గ్యారంటీ చట్టం అమలులోకి వస్తుందన్న ఆశలు కూడా లేవు. అందువలన ఒక అడుగు ముందుకు పడే అవకాశాలు చూద్దాం.

కొన్ని రోజుల కింద నేను 'పట్టణ ఉపాధి వికేంద్రీకరణ, శిక్షణ (డ్యూయెట్) ను ప్రతిపాదించాను. దాని పని విధానం ఇలా ఉంటుంది. ప్రభుత్వం-కేంద్రం గాని రాష్ట్రంగాని - ఉపాధి స్థాంపులు ఇస్తుంది. ఒక్కొక్క స్థాంపు కనీస వేతనం ఒక రోజు వేతనం విలువ ఉంటుంది. ఈ ఉపాధి స్థాంపులను విశ్వ విద్యాలయాల్లో,

హోటళ్లలో, విద్యాలయాలలో, వైద్యశాలల్లో, ఆరోగ్య కేంద్రాలలో, మ్యూజియంలలో, లైబ్రరీలలో, జైళ్లలో, ఆఫీసుల్లో, రైల్వే స్టేషన్లలో, ఆశ్రయాలు కల్పించే కేంద్రాలలో, రవాణా కేంద్రాలలో, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో విరివిగా పంచవచ్చు.

ఈ సంస్థలు వారి వద్ద నున్న స్థాంపులను, తాము రోజువారీ నియమించుకునే కార్మికులకు అదనంగా చిన్న చిన్న పనులకు నియోగించిన కార్మికులకు ఇవ్వవచ్చు. సంస్థలు స్థాంపులను ఆమోదించిన మేరకు ప్రభుత్వం ఇచ్చే వేతనాలు కార్మికుని ఖాతాలోకి చేరతాయి. వివాదాలు లేకుండా ఉండడానికి, ఒక స్వతంత్ర సంస్థ కార్మికులను కోరుకునే సంస్థలకు నిరుద్యోగ కార్మికులను కేటాయిస్తుంది. ఈ విధానం వల్ల అనేక సౌకర్యాలు ఉన్నాయి.

మొదటిది కార్మికులు అవసరమున్న సంస్థలు కార్మికులను సమకూర్చుకోడానికి ప్రత్యేకమైన ఉద్యోగులను నియమించుకోవలసిన అవసరం ఉండదు.

అందువలన వారి ఉత్పాదకత పెరుగుతుంది. కార్మికులకు కూడా కనీస వేతనాలు ఖచ్చితంగా లభిస్తాయి. పైగా మెరుగైన ఇతర సదుపాయాలు కూడా లభించవచ్చు.

డ్యూయెట్ కింద నియామకాలకు కొదవ ఉండదు. ఈ విషయాన్నీ అజిమ్ ప్రేమజీ విశ్వ విద్యాలయం పట్టణ ఉపాధిహామీ చట్టం చేయడానికి అవసరమైన నమూనాలో స్పష్టంగా చూపించింది. పైగా చాలా రాష్ట్రాలలో ప్రభుత్వ సంస్థల పరిసరాలు అపరిశుభ్రంగా ఉంటున్నాయి. డ్యూయెట్ ని ఉపయోగించుకుని వాటిని పరిశుభ్రంగా

పెట్టుకునే అవకాశాలు ఉన్నాయి. కొన్ని ప్రాజెక్టులకు కొన్ని వస్తువులను సమకూర్చుకునే అవసరం కలగ వచ్చు. అయినా ఆ ఖర్చులు భరించగలవి గానే ఉంటాయి.

డ్యూయెట్ బాగా పనిచేయాలంటే అందులో కొంతమంది నైపుణ్యం గల కార్మికులను-మేస్ట్రీలను, కర్ర పనివారిని, ఎలెక్ట్రికల్ పనివారిని వగైరా కూడా చేర్చుకోవాలి. దీని వలన పనుల విస్తృతి పెరుగుతుంది. పైగా ఈ పథకం కింద కొత్తవారికి శిక్షణనిచ్చే అవకాశాలు కూడా పెరుగుతాయి. కార్మికులకు నైపుణ్యం గల కార్మికులతో పనిచేయడం వలన శిక్షణ దొరుకుతుంది. అయితే నైపుణ్యంగల కార్మికులను ఇందులో చేర్చుకోవడం కొంత కష్టంతో కూడుకున్న పని. ఎందుకంటే పట్టణాలలో నైపుణ్యంగల కార్మికులకు ఉపాధి వెంటనే దొరుకుతుంటుంది. పైగా వారికి బయట అధిక వేతనాలు అందుతాయి. డ్యూయెట్ లో శ్రామిక మహిళలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తే మరింత ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది.

నా ఉద్దేశం గ్రామీణ ఉపాధి పథకంలో లాగా 30% కోటాను పెట్టమని కాదు. కానీ ఉపాధి కోరుకునే మహిళలు ఉన్నంత వరకు వారికి ప్రాధాన్యత ఇస్తే బాగుంటుంది. మహిళలే ఉపాధి అవకాశాలను చూపించే ఏజెన్సీలుగా కూడా పనిచేయవచ్చు. లేదా మొత్తం డ్యూయెట్ నే నిర్వహించవచ్చు. పనిని గంటలుగా విభజించడం వల్ల మహిళలు ఎక్కువ సంఖ్యలో పాల్గొనేందుకు వీలవుతుంది. పూర్తికాలం పనంటే వారికి అసౌకర్యంగా ఉంటుంది. ముఖ్యంగా చిన్న పిల్లలు ఉన్నవారికి. అదే కొద్దీ గంటలయితే వారు ఇంటిపనితో పాటుగా పనిలోకి వెళ్లగలుగుతారు, అదే సమయంలో కొంత ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం, దానితో పాటుగా కుటుంబంలో తమ మాట చెల్లించుకునే స్థితి కూడా

ఉంటుంది. అంతేకాక కొత్త నైపుణ్యాలను కూడా పొందవచ్చు.

భారతదేశంలో మహిళలు అసమానులుగా చూడబడడానికి, అణచివేయబడడానికి ఆర్థిక అసమానత్వం కూడా ఒక ముఖ్య కారణమని మనం గమనించాలి.

మహిళలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం వల్ల మరో రెండు ముఖ్యమైన లాభాలు కూడా ఉంటాయి. మొదటిగా, అంతో ఇంతో మెరుగైన పనులు కల మహిళలను కనీస వేతనాలు మాత్రమే ఇచ్చే పనులకు వెళ్లేందుకు వారి ఇళ్లలో ఒప్పుకోక పోవచ్చు. అందువల్ల వారికి ప్రాధాన్యతనిచ్చే మెరుగైన పనులు ఎంచుకునే అవకాశాలు మహిళలకు డ్యూయెట్ ద్వారా కల్పించవచ్చు.

రెండు, కార్మిక శక్తిలో మహిళల సాధారణ కూర్పు పెరగవచ్చు. భారతదేశంలో శ్రామిక మహిళల శాతం ప్రపంచంలోనే అతి తక్కువగా ఉంది. 2019 జాతీయ శాంపిల్ సర్వే ప్రకారం 15-59 మధ్య వయసు గల మహిళలలో 20% మంది మాత్రమే 'ఉద్యోగాలు, లేదా అటువంటి ఇతర పనులు' చేస్తున్నారు. ఈ నష్టం కేవలం పురుషుల దయాదాక్షిణ్యాలపై బతికే మహిళలకే కాదు, మొత్తం సమాజానికి కూడా నష్టమే. ఉత్పత్తి సృజనలో సమాజంలోని సగ భాగం పాల్గొనక పోవడం వల్ల మొత్తంగా సమాజం నష్టపోతోంది.

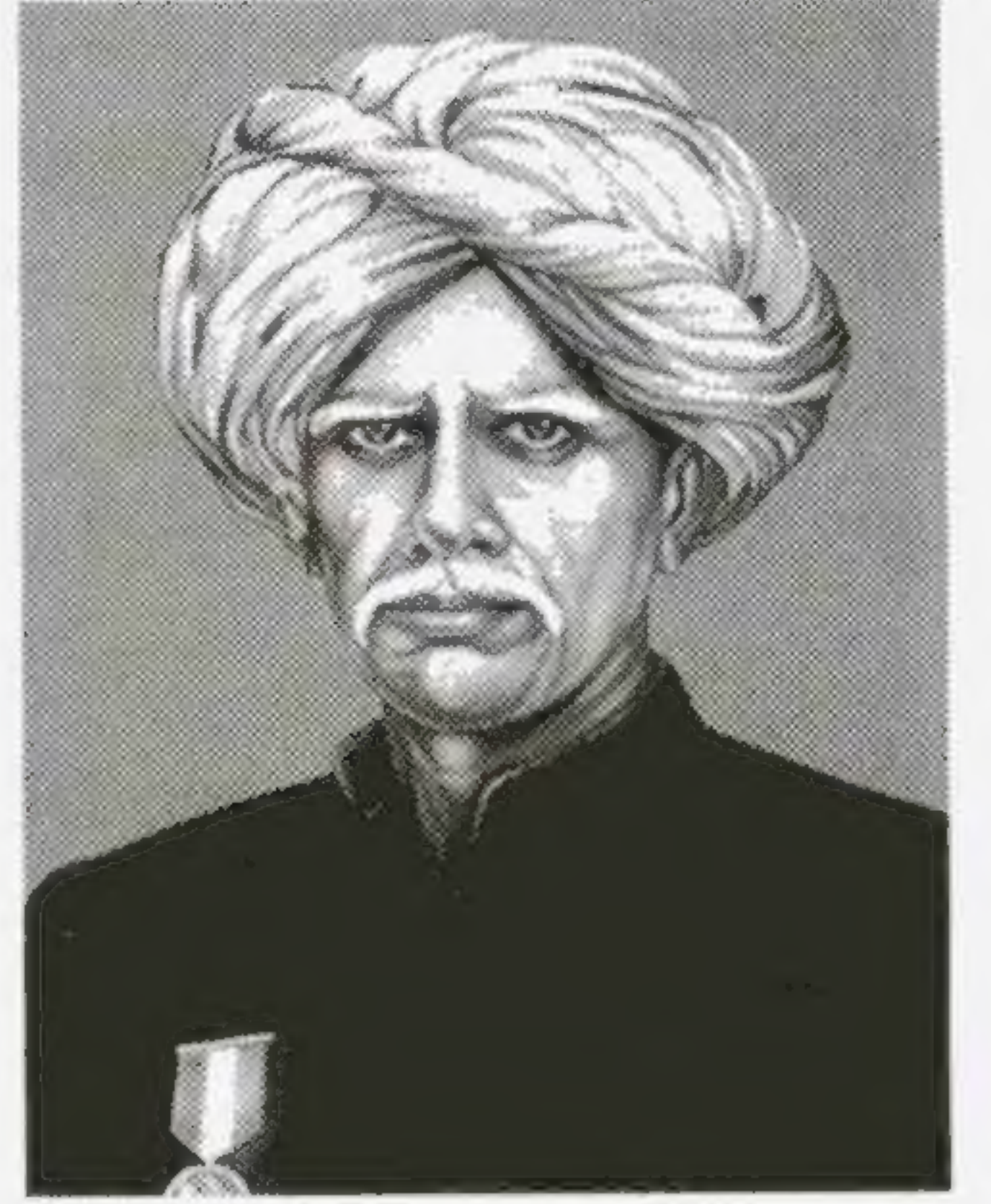
మరో ముఖ్యమైన అంశంకూడా నేను ఇందులో చేర్చదలుచుకున్నాను. మహిళలు పనిలో ఉండడం వల్ల పనిలో అనైతికత తగ్గుతుంది. వేతనాలు నేరుగా కార్మికుల ఖాతాలలో చేరడం వల్ల డ్యూయెట్ నిధులు అక్రమదారులకు మళ్లే అవకాశాలు ఉండవు. మహిళలు స్కాములలో చిక్కుకోడానికి ఇష్టపడరు. అందువల్ల అక్రమాలు తగ్గుతాయి.

ఎన్ని ప్రభుత్వ సంస్థలు డ్యూయెట్ ని ఉపయోగించుకుంటాయి అన్నది ఒక అసలైన సమస్య. ఒక విశ్వవిద్యాలయం గోడలకు రంగులు వేయించుకోవాలనుకోండి. వెంటనే డ్యూయెట్ స్టాఫ్ ను ఉపయోగించుకుని పని సులువుగా చేయించుకోవచ్చు. అయితే, ఈ పని చేయించకుండా ఉండడం మరింత సులువనుకోండి!

ఇక్కడే డ్యూయెట్ కి యూరప్ లో అనేక దేశాలలో అమలులో ఉన్న సేవ ఓచర్ కు తేడా ఉంది. రెండింటికీ ఉన్న ప్రధానమైన తేడా సేవ ఓచర్లు వ్యక్తులు, వంటలు చేయించుకోడానికి ఇతర అటువంటి పనులకు ఉపయోగిస్తారు. డ్యూయెట్లు సంస్థలు ఉపయోగిస్తాయి. సేవ ఓచర్లు ఉచితం కాదు. అయితే చాలా వరకు సబ్సిడీ చేయబడతాయి. అందువల్ల ఇంటిపనులకు సహాయం అవసరమైన వారు వీటిని తమ ప్రయోజనాలకు ఉపయోగించుకుంటారు. డ్యూయెట్ లో సంస్థలు వీటిని ఉపయోగించినా అందులో వ్యక్తిగత ప్రయోజనాలు ఉండవు.

అందువల్ల డ్యూయెట్లు ఎంత ఎక్కువగా ఉపయోగించుకో బడతాయో చెప్పడం కష్టం. ఈ స్కిమ్ అమలుచేసి చూసినట్లయితే లోతుపాతులు అర్థం అవుతాయి. చాలా మునిసిపాలిటీలలోగాని, జిల్లాలోగాని వీటిని ఉపయోగించవచ్చు. డ్యూయెట్ ప్రయత్నించడంలో నష్టం లేదు. ఏవైనా కష్టాలు ఉంటే అనుభవంలో తెలుసుకుని సరిచేసుకోవచ్చు. ♦

ఉన్నత పాఠశాల నిర్మాణ దశ

కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు గారికి జాతీయోద్యమం పట్ల పూర్తి వ్యతిరేకత ఉన్నట్లు వారు రాసుకున్న వాటిని బట్టి తెలుస్తోంది. పాల్ గారి ఉపన్యాసం వల్ల కలిగిన దేశాభిమానం ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వం పక్షాన మంచి మాట చెప్పిన వారిని దూషించే వరకూ వచ్చిందని రాశారు పంతులుగారు. ఇంగ్లీషు వారిని దూషించిన వాడు విద్యావిహీనుడైనా మంచి ప్రవర్తన లేనివాడైనా కూడా దేశాభిమానిగా కనబడుచున్నాడని రాశారు. ఇంగ్లీషు వారు మన సోదర సమానులనీ, వారిని దూషించడం పరిహసించడం వంటివి దేశాభిమానంగా భావించడం శోచనీయమని వీరేశ లింగం పంతులుగారు రాశారు. నిజమైన దేశాభిమానానికి బదులు అనేక మంది ఒక విధమైన దురభిమానం వ్యాపించింది. మనదేశంలోని అన్ని దురాచారాలు, సదాచారాలు పొగడబడుతున్నాయి. ఇతర దేశాల వారి సదాచారాలు, దురాచారాలు దూషించబడుతున్నాయి. దురభిమానులైన వాక్కులు త్యాగం చేయాల్సి వచ్చినప్పుడు మాయం అవుతారు. పరిశుద్ధ ఆస్తిక మత వర్గానికి చెందిన మనం ఎప్పుడూ దేశాభిమానం పేరు చెప్పి అన్యూలను

ధ్వేషించకూడదని 1908 ఏప్రిల్ 18వ తేదీన ఆంధ్ర పరిశుద్ధ ఆస్తిక సభలో పంతులుగారు ఉపన్యసించారు. వితంతువులతోనూ, అనాథ బాలికల సంరక్షణతోనూకలిపి ఉన్న పాఠశాల స్థాపనకు పంతులుగారు పూనుకున్నారు. అనాథ బాలికలకు రక్షణ శాల స్థాపించారు. చెన్నపట్నం నుంచి వచ్చాక పంతులుగారికి ఆస్తిక పాఠశాల స్థాపించాలనే ఆలోచన వచ్చింది. చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహంగారు పట్టణంలో ఒక మాధ్యమిక పాఠశాలను కొన్నేళ్ల నుంచి నడుపుతున్నారు. పంతులుగారు ఆ పాఠశాలను హితకారిణి సమాజానికి ఇమ్మని చిలకమర్తి వారిని అడిగారు. వారు సంతోషంగా అంగీకరించి బల్లలు, కుర్చీలు పాఠశాల తదితర పరికరాలతో సహా 1907 సెప్టెంబరులో వీరేశ లింగంగారి ఆధీనం చేశారు. ఇక దానిని ఉన్నత పాఠశాలగా మార్చదలచి ఆ సంగతిని పాఠశాల పరీక్షాధికారి అయిన ఏట్స్ దొరగారితోనూ, రాజకీయ పాఠశాల అధ్యక్షులైన హంటర్ దొరగారితోనూ మాట్లాడి ఒప్పించారు. పాఠశాల భవనరం కట్టించడానికి రూ.2000లతో ఒక ఇంటిని కోట దగ్గర్లో కొన్నారు. దాని చుట్టు పక్కల ఉన్న ఇళ్లను కూడా కొనుగోలు

చేయాలనుకున్నారు. అంతకుముందే పట్టణంలో రెండుపాఠశాలున్నాయి. ఒకటి క్రైస్తవులది, రెండోది ప్రభుత్వది. టీచర్ ట్రైనింగ్ పాఠశాల ఉపాధ్యక్షులు పంతులుగారి పాఠశాలకు అనుమతినివ్వవద్దని హంటర్ దొరగారితో చెప్పారు. హంటర్ దొరగారు పాఠశాలలపై అధికారి, పంతులు గారు వారికి ఉన్నత పాఠశాలగా మార్చడానికి అనుమతి ఇవ్వవలసిందని కోరుతూ విద్యాశాఖ అధికారులకు దరఖాస్తులు రాసి పంపారు. టీచర్ ట్రైనింగ్ పాఠశాల ఉపాధ్యక్షులు మల్లాది వెంకటరత్నం గారు ముందుగానే హంటర్ దొరగారికి పంతులుగారికి విరుద్ధంగా రాసినందున హంటర్ దొరగారు అనుమతి రాకుండా చేశారు. కానీ పంతులుగారు చెన్నపట్నం వెళ్లి విద్యాశాఖ ఉన్నతాధికారులను కలిసి పాఠశాలను గురించి వారికి వివరించారు. ధనార్జకు గానీ, తన వారికి ఉద్యోగం ఇవ్వడానికిగానీ తను పాఠశాల స్థాపించడం లేదనీ, వితంతువులు ఉన్నత విద్య అభ్యసించడానిక ఇప్పుడు పాఠశాలలో అవకాశం లేదని, ఆ కారణం చేత ఉన్నత పాఠశాల స్థాపించదలిచినట్లు అధికారులకు వివరించారు. అధికారులు పాఠశాల

స్థాపనకు వచ్చే సంవత్సరం అనుమతి ఇస్తామని చెప్పారు. పాఠశాల నిర్వహణకు పంతులుగారు తనొక్కడే కాక కార్యనిర్వాహక కమిటీ కూడా ఏర్పరుస్తానని, ఆ కమిటీలో ఆ ఉన్నతాధికారి పేరును కూడా చేరుస్తానని చెప్పారు. అందుకు ఆ అధికారి అంగీకరించి మరుసటి సంవత్సరం 4వ ఫారం వరకూ ఆపైన సంవత్సరం 5, 6 ఫారంలకు అనుమతులిచ్చారు. పాఠశాల భవనం కట్టడానికి పిఠాపురం సంస్థానాదీశులు రాజాకుమార మహిపతి సూర్యారావు బహదూర్ గారు రూ.60వేలు ఇచ్చి పాఠశాల భవనం నిర్మాణ ప్లాన్

తయారు చేయించి పాఠశాల ఉన్నతాధికారికి పంపారు. వారి అనుమతి లభించిన తరువాత ఉన్నతాధికారికి పంపారు. అదే సమయంలో దేశమంతా వందేమాతరం ఉద్యమం ఊపందుకుంది. పంతులుగారు ఉద్యమ కోలాహలంలో బడి పిల్లలు, మూఢులు చేరి యూరోపియన్లు వీధుల్లో వెళుతుంటే వందేమాతరం అని కేకలుపెట్టారని రాశారు. పంతులుగారి ప్రతిపక్షం వారు అక్కడ బడి కడితే విద్యార్థులు గుంపులు గుంపులుగా గుమిగూడి యూరోపియన్లను గేలి చేస్తారని

పాఠశాల అధికారికి తెలిపారు. వారు పంతులుగారికి అక్కడ బడి కట్టవద్దని పాఠశాల అధికారి ఆజ్ఞ జారీ చేశారు. పాఠశాలకు బదులుగా తామే అక్కడ ఉంటామని చెప్పారు. దానికి పంతులుగారు మీరున్నా ఉండకపోయినా బడి కట్టడం మాననని చెప్పారు. దానికి వారు ఆ స్థలం పాఠశాలకు, ఆట స్థలానికి సరిపోదు కనుక వేరొక విశాలమైన స్థలంలో బడి కట్టుకోమని చెప్పారు. పంతులుగారు రూ.1200 లకు ఇన్నీస్ పేటలో ఆరెకరాలు స్థలం కొని ఉన్నత పాఠశాల భవన నిర్మాణం మొదలు పెట్టారు. ♦

ఎవరికి పుట్టిన జడ్డో ఎక్కెక్కో ఏడ్చింది!
(6వ పేజీ తరువాయి)

నిరుద్యోగ భృతి ఇచ్చారా అంటే అదీ లేదు.

ఇప్పుడు ప్రభుత్వం వారి వెబ్ సైట్ చుద్దాం. ఎ.పి లో 94 లక్షల జాబ్ కార్డులున్నాయి. 100 రోజులు పూర్తి చేసిన కుటుంబాలు కేవలం 4 లక్షల 11 వేలు అనగా 4.36 శాతం కుటుంబాలే. తెలంగాణ లోనూ అదే పరిస్థితి. చట్ట ప్రకారం వారికి నిరుద్యోగ భృతి ఇవ్వాలి. కానీ దాని ఊసే లేదు.

మొత్తం కార్మికులలో సామాజిక పొందిక చూస్తే...దళితులు, గిరిజనులు 40 శాతం, మహిళలు 59 శాతం వున్నారు. అనగా జనాభాలో దళితులు, గిరిజనులు, మహిళల శాతం కన్నా ఉపాధి కార్మికుల్లో వారి సంఖ్య ఎక్కువ ఉంది. సమాజంలో వెనక్కి నెట్టివేయబడ్డ వర్గాలే ఉపాధి కార్మికుల్లో అత్యధికులుండగా వారి ఉద్ధరణ పేరుతో అటు ప్రభుత్వం మరోసారి మోసగిస్తోంది.

గ్రామీణ శ్రామికులను సంఘటితం చేసే సంఘాలకు కొదవ లేదు. అయినా ఉపాధి హామీ కార్మికుల గతి ఇలా ఉంది. కారణం వారు అట్టడుగు భాగంలో ఉండి గొంతులు మూగబోయిన గ్రామీణ పేదలు కావడమే. "ఎవరుకన్న బిడ్డరా! ఎక్కిఎక్కి ఏడ్చింది." అన్నట్లయింది వారి పరిస్థితి. ♦

మరో స్త్రీ రూపమే

నది గుండె చాలా

విశాలమైనది...

రాళ్లెసినా మన కంటికి

కన్నీరు కనబడనివ్వదు...

బుడుంగుమంటూ

శబ్దం చేస్తూ

నవ్వుతుంది...

నది మనసు పచ్చనైనది

రైతుకు సొంత కూతురై

పాలం పండిస్తుంది...

నది మన చూపు మేర

ప్రవహిస్తూ గుండెల్లోని

బాధను అయస్కాంతమై

లాక్కుంటుంది...

నది ఎంత పెద్దదైనా

ఎప్పటికీ పసిపాపే

నవ్వుతూ, నవ్విస్తూ

పారుతూ పోతుంది...

నది అంటే మనోనిబ్బరపు

మరో స్త్రీ రూపమే..

- అమూల్య చందు

"నది" చూశాక

- అమూల్య చందు

వావ్!

స్కూల్స్ లో
యూనివర్సిటీలలో

‘నీకు వావ్ (అనిపించే పెళ్లి కొడుకు ఈ జన్మకు రాడు. వచ్చినవాడినే వావ్ అనుకోవాలి నువ్వు’ గట్టిగా కూతురు పూర్ణిమ మీద తండ్రి రాఘవరావు అరుస్తున్నాడు. “నాకు నచ్చిన వాడు వస్తే నేను వావ్ అంటా కానీ, మీరు తెచ్చిన వాడినే వావ్ అనుకోవడం నా వల్లకాదు డాడీ” అంటే స్థాయి గొంతుతో పూర్ణిమ కూడా తండ్రికి సమాధానం ఇచ్చింది. వీరిద్దరి వాదనతో తలపట్టుకుంటున్న రాఘవరావు భార్య మంజరి “చుట్టుపక్కల ఇంతమంది ఆడపిల్లల పెళ్లిళ్లు చూసాం. ఏ ఇంట్లోనూ ఇంతచేటు గొడవ పడ్డట్టు నేను చూడలేదు, ఇదంతా మనింట్లోనే జరుగుతున్నట్లుంది, ఏమిటో, ఏమనుకోవాలో నాకార్థం కావట్లేదు” అంటూ ఇటు మొగుడుకి చెప్పలేక, అటు కూతురుకు చెప్పలేక వాపోతోంది.

రాఘవరావు గారు కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆఫీసులో హెడ్ గుమస్తాగా పనిచేస్తున్నారు. ఆయనకు ఒక్కతే కూతురు పూర్ణిమ. ఆడపిల్లని ఇష్టంగా కావాలని అనుకున్నవాడు అయినందున కూతురుని గారాబంగా పెంచారు. దూరంగా ఉంచవలసి వస్తుందనుకున్నా గానీ పూర్ణిమను పెద్ద పెద్ద విద్యా సంస్థలలో చదివించారు. పూర్ణిమ కూడా తెలివిగలది అయినందున తేలికగానే కావలసిన

సీటు సంపాదించుకొని చదువు పూర్తి చేసుకున్నది.

భార్య మంజరిని కూడా ఎంతో అపురూపంగా చూసుకుంటారు రాఘవరావు గారు. రాఘవరావు అభ్యుదయ భావాలు కలవాడు కాబట్టి కులాంతర వివాహానికైనా సిద్ధమే అని తెలియజేశారు. పూర్ణిమ కూడా అదే బాటలో పెరిగింది కాబట్టి అంతవరకు తండ్రి కూతుళ్లకు పెళ్లిసంబంధాల విషయంలో పేచీ లేదు.

పూర్ణిమ కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థలోనే ఉద్యోగం సంపాదించింది. ఇక పూర్ణిమకు పెళ్లి సంబంధాలు చూడడం మొదలు పెట్టారు రాఘవరావు గారు. తెచ్చిన ప్రతి సంబంధానికల్లా ఏదో వంక పెట్టి కూతురు తిరగకొడుతున్నది అని పూర్ణిమ ఏ కుర్రాడిని తనకు గ్రేట్ గా అనిపించడం లేదు.

అంటున్నది’ అని రాఘవరావు గారు కూతురిపై అరవడం మొదలు పెట్టారు. ఒకవేళ వరుణ్ని నిర్ణయించుకోవడంలో కూతురు తికమక పడుతున్నదేమో నని ఆయన భయం.

ఈ విషయంలో రాఘవరావు గారు వాళ్ల గ్రామం వెళ్లినప్పుడు ఆయన తల్లి 90 సంవత్సరాల సుభద్ర ‘ఆడపిల్లల్ని అందుకే ఎక్కువ చదివించకూడదు అనేది, మా రోజుల్లో లాగా చిన్నప్పుడే

పెళ్లిచేస్తే ఈ పాటికి పిల్లల్ని బడికి పంపించుకుంటూ ఉండేది’ అని అంటున్నప్పుడల్లా రాఘవరావు గారే తల్లికి సమాధానం ఇలా చెబుతూ ఉండేవాడు “అమ్మ! నీకు వయసులో 20 ఏళ్ళు పెద్ద వాడైన నాన్నని ఇచ్చి నీకు 12 సంవత్సరాలకి పెళ్లి చేశారు.

13 సంవత్సరాలకే పెద్దన్నయ్య పుట్టాడు. నీకు బహిష్టులు పోయేదాకా 12 మంది పిల్లల్ని కంటూనే ఉన్నావు. నాన్న చనిపోతే ఈ గంపెడు సంతానం బాధ్యత పెద్దన్నయ్య మీదే పడింది. అందరినీ చదివించి పెళ్లిళ్లు చేసి పంపేసరికి అన్నయ్య వదినల జీవితం కూడా హరించుకుపోయింది. నీ ఆరోగ్యం చిన్న వయసులోనే దెబ్బతిని నడుం వంగి పోయి, మోకాళ్ళు పనిచేయకుండా పోయింది. ఇలా చిన్నప్పుడు పెళ్లిళ్ల వల్ల ఒక్కో కుటుంబం గంపెడు సంతానం కనడం వల్ల, దేశానికి నష్టమే జరిగింది కానీ, ఎవరికీ మేలు జరగలేదు. ఇవన్నీ తెలిసి నువ్వు కూడా అలా మాట్లాడతావేంటమ్మా” అంటే “నీ బాధ చూడలేక అంటున్నాను అంతే రా” అంటుండేది.

ఈ రోజు పూర్ణిమకు వచ్చిన సంబంధం కుర్రాడుకు పూర్ణిమ బాగా నచ్చిందని, తనకు విదేశాలలో మంచి ఆఫర్ వచ్చిందని, పూర్ణిమ ఉద్యోగం చేయాల్సిన అవసరం లేదని, విదేశాలు తీసుకుపోతాను అని అన్నాడు. తెలిసినవాళ్లు, చాల మంచి సంబంధం.

పిల్లాడు కూడా చాలా అందంగా ఉన్నాడు. ఏమైంది ఉద్యోగం మానేసి వెళ్ళు. కావాలంటే అక్కడ ఏదైనా ఉద్యోగం చేసుకో, నీ చదువుకు ఎక్కడైనా నీకు మంచి ఉద్యోగమే వస్తుంది' అని తండ్రి అన్నాడని పూర్ణిమకు కోపం వచ్చింది. తల్లిదండ్రులను వదలి విదేశాలు ఏ మాత్రం వెళ్ళనని తెగేసి చెప్పింది పూర్ణిమ. వచ్చిన ప్రతి సంబంధానికి తన మనోభావాలకు దగ్గరగా పెళ్లి కొడుకులు వుండటం లేదు అని, తాను పెళ్లి పేరుతో రాజీపడి జీవితం నరకం చేసుకోలేనని చెబుతోంది పూర్ణిమ.

ఒకడు 'నా ఇల్లు, నా సంసారం, నేను చెప్పినట్లు వినే పిల్ల కావాలి' అని, మరొకరు 'నీకు ప్రోమోషన్లు వచ్చి ట్రాన్స్ఫర్ అయితే నాకు కష్టం, కనుక నీవు మనకు పుట్టబోయే పిల్లల భవిష్యత్తు కోసం ప్రమోషన్లు వదులు కోవాలి' అని మరొకడు, పిల్లి శకునం, బల్లి శకునం చూసే అశాస్త్రీయ బీతావహుడైన మానవుడు అని, మరొకరు మన కులం కన్నా వీరులు ధీరులు ఎవరూ ఉండరు' అనే బావిలో కప్ప లాంటి వారు. కానీ ప్రతివాళ్లు పెద్దపెద్ద చదువులు చదివి, మంచి ఉద్యోగాలు చేసస్తున్నవాళ్లే అలా మాట్లాడుతుండటం వల్ల పూర్ణిమ జీర్ణించుకోలేక పోతోంది.

పూర్ణిమ కోరుకునేది వచ్చే వరుని అష్టేశ్వర్యాలు కాదు. తాను కష్టపడుతుంటే చూసి చేతిలో పని అందుకుని సహాయం చేయగల ఔదార్యం కలవాడు. సాటి మనుషులను చులకన చేయనివాడు. స్త్రీకి కూడా ఇష్టాయిష్టాలు, అసహనం, అలసటలు ఉంటాయని తెలిసినవాడు. భార్యకు తనవేపు నుండి దుఖం, కష్టం రానివ్వకుండా చూడాలనుకునేవాడు. భార్య క్రియేటివిటీకి బ్రేకులు వేయకుండా ఆ సృజనాత్మకత ఏ విధంగా కుటుంబానికి ఆటంకం

కలగకుండా చేయొచ్చని సలహాలిచ్చి, భార్య ఆందోళనలో వున్నప్పుడు గుండెలోకి తీసుకునే ప్రేమమయమూర్తిని మాత్రమే. ఉన్నదాంట్లో తృప్తిపడుతూ వృత్తిలో ఆర్థికంగా ఎదగడమే ప్రధానం కాకుండా ఒక వ్యక్తిగా ఔన్నత్యం నిలపెట్టుకునే దృక్పథం గలవాడు కావాలనుకున్నది.

తండ్రి రాఘవరావుకు కూడా వీటన్నింటి గురించి తెలుసు. కానీ కూతురికి అదృష్టం, వైభోగం కలిగించే సంబంధాలు పిల్లను కోరి వస్తుంటే వాటిని కాలదన్నడం రాఘవరావు దంపతులకి చాలా ఇబ్బందిగా వున్నది. ఆశయాలకు తగ్గ వాడు రావాలంటే అది సాధ్యమేనా? అని, పిల్లకు వయసు, సొగసు రెండూ ఉన్నప్పుడే కదా వివాహం చేయవలసినది. కోరుకున్నవాడు వచ్చేదాకా కూచుంటే ఆ రెండు హరించిపోవా, అలాంటి వాడు రాకపోతే పరిస్థితి ఏమిటి? ఇలాంటి ఆలోచనలతో రాఘవరావు గారు తలమునకలైపోతున్నారు. ఈ రోజు వచ్చిన సంబంధం గురించి గట్టిగా తండ్రి కూతుళ్ల మధ్య వాదనతో పూర్ణిమ యథాలాపంగానే 'నాకు వావ్! అనిపించేవాడు దొరికేదాక నేను పెళ్లేచేసుకోను సరేనా' అని అనేసరికి, అదే పట్టుకుని లాగుతూ కూచున్నారు రాఘవరావుగారు. "ఏమిటి బావగారు దీర్ఘాలోచనలో పడ్డారు?"

"అరె పూర్ణిమ నువ్వు ఏమిటి ఇలా వున్నావు. అక్క నీకు ఈరోజు పెళ్లివారు వస్తారు అని చెప్పింది వాళ్ళు వచ్చారా, ఏమన్నారు? ఇలా దుర్గ ఇంట్లోకి వస్తూనే ప్రశ్నల వర్షం కురిపించేసింది. దుర్గ, మంజరి చెల్లెలు. వీరి ఇంటికి రెండు బజార్ల అవతల ఉంటారు. బార్యభర్తలు ఇద్దరూ హైస్కూల్ టీచర్లు. నిన్నరాత్రి చెల్లెలితో మంజరి ఫోనులో మాట్లాడుతూ 'రేపు పూర్ణిమను చూడటానికి పెళ్లికొడుకు వస్తున్నాడు.

కుదిరితే నువ్వు కూడా రా; నాకు కాస్త సాయంగా వుంటావు' అని పిలిచింది. అప్పుడు దుర్గ" అదేమిటి, పూర్ణిమ ఏ పెళ్లికొడుకుతోనైనా ఫోన్లో మాట్లాడే కదా అవునోకాదో అని నిర్ణయించేది. ఇతను ఇంటిదాకా వచ్చాడంటే హమ్మయ్య దాని స్వయంవరంలో వరుడు దొరికాడన్నమాట' అని ఆనందంతో అక్క మంజరిని అడిగింది.

"అదేమీ కాదు. ప్రతిదీ ఇలా ఇది ఫోన్లో నే వద్దు అని అంటున్నది స్వయంగా కుర్రాడని చూస్తే అదే వప్పుకుంటుంది అని, పైగా అతను మీ బావగారి చిన్ననాటి స్నేహితుడు కొడుకు. చాలా అందగాడు. అన్నీ ఉన్నవాడు. దానికి తప్పకుండా నచ్చుతాడు అనుకొని ఇంటికి వచ్చేయమని చెప్పారు' అని చెప్పింది. అందుకని అన్నీ విషయాలు తెలుస్తాయని దుర్గ తన భర్త, పిల్లల్ని ఇంట్లో వుంచి ఒక్కతే తన టూ వీలర్ మీద వచ్చింది. దుర్గ ప్రశ్నలకి రాఘవరావు' చూడమ్మా! దీనికి నువ్వైనా చెప్పు. ఏ పెళ్లికొడుకు వచ్చినా వాడితో ఫోన్లోనే మాట్లాడి నాకు నచ్చలేదు వద్దు పొమ్మంటున్నది. ఇప్పుడు ఇతనిని కూడా వద్దు అంటున్నది. పైగా తనకు 'వావ్' అనిపించాలట.

ఇంతకన్నా 'వావ్' అనే కుర్రాళ్లు ఉంటారా' అని తన ఆవేశం, ఆవేదన మరదలు దుర్గముందు వెళ్ళగక్కారు. ఆయన మాటలకు దుర్గ గలగల నవ్వుతూ, పూర్ణిమని దగ్గరకి రమ్మని ఆమె నుదుటి మీద ముద్దు పెట్టి బావగారు రాఘవరావు గారికి ఎదురుగా సోఫాలో కూచోని ఇలా చెప్పింది.

'బావగారూ వావ్ అంటే అందరూ బాహ్యంగా చూసే అందం, ఐశ్వర్యం కాదు అని పూర్ణిమ భావం. అతని ఆలోచన అంతరంగం చూసి 'వావ్' అనాలి అంటున్నది. పెళ్లిళ్ళప్పుడు ఒక్కొక్కరికి ఒక్కో బలమైన అభిప్రాయం

కాబోయేవాళ్ళ మీద
ఉంటుంది.

ఉదాహరణకు మీ పెళ్లి
జరిగినపుడు మీరేమన్నారు?
నాకు చదువుకున్నమ్మాయి,
ఉమ్మడి కుటుంబంలో ఉండే
అమ్మాయి కావాలి
అనుకున్నారు. అందరూ
మిమ్మల్ని ఏమన్నారు?
చదువుకున్న అమ్మాయి
ఉమ్మడి కుటుంబంలో
ఉండదూ, అందుకునే నీకు
చదువుకున్నమ్మాయి కావాలి
అనుకుంటే వేరు కాపురానికి రెడీగా
ఉండు అని మీ వాళ్ళంటే మీరు
ససేమిరా అన్నారు. మీరు అనుకున్నట్లు
మా అక్క సంబంధం దొరకాగానే మీరు
'వాప్' అనుకున్నారు. మా నాన్న మీ
తాహతుకు తగ్గట్టు ఏమీ చేయలేను
అన్నా మీరు సంతోషంగా
ఒప్పుకున్నారు. అదే మీ పెద్దక్క వాసంతి
నాతో ఓ సారి అన్నది. ఎమనంటే
తనకు పట్నం కుర్రాడిని చేసుకోవాలని
ఉండేది కానీ నా మాట ఎవరు
పట్టించుకుంటారు. అందుకే మా నాన్న
తెచ్చిన పల్లెటూరి కుర్రాడినే
చేసుకున్నాను అన్నది.

తాను అనుకున్న వాడు
తటస్థపడితే అప్పుడు తాను కూడా 'వాప్'
అనుకునేది. కానీ తనకు మీ వాళ్ళు ఆ
చాన్స్ ఇవ్వలేదు. ఇంకా చాలా మంది
మా తరం వాళ్ళు అందమైన
జుట్టువాడు కావాలి అనుకుంటే,
బట్టతల పెళ్లికొడుకు వచ్చినా,
ఉద్యోగస్తుడు కావాలనుకుంటే రైతు
కుటుంబాల వారు వచ్చినా, పల్లెటూరు
కావాలి అనుకుంటే సిటీ వారు వచ్చినా,
అందమైన వాడు కావాలనుకుంటే,
మగాడికి అందం అవసరమా అని
ఎవరు ముందుకు వస్తే వారికి ఇచ్చి
పెళ్లి చేయడం, ఇంకా మీ అమ్మమ్మ
గారిని ఆనాడు 10 సంవత్సరాల పిల్లని

30 ఏళ్ల వయసున్న మీ తాత గారికి
ఇచ్చి చేశారని, ఆవిడ కాపురానికి వచ్చే
నాటికి ఆయనకు వేళ్ళ గృహాల
ఆడవాళ్ళతో అప్పటికే చాలా
పరిచయాలున్నాయని, మీ అమ్మమ్మ
గారు పిల్లలని కనడానికి, ఇంటి
చాకిరీతోనే ఆవిడ జీవితం తెల్లారి
పోయిందని మీ అమ్మ గారు ఎప్పుడూ
చెబుతుంటారు కదా.

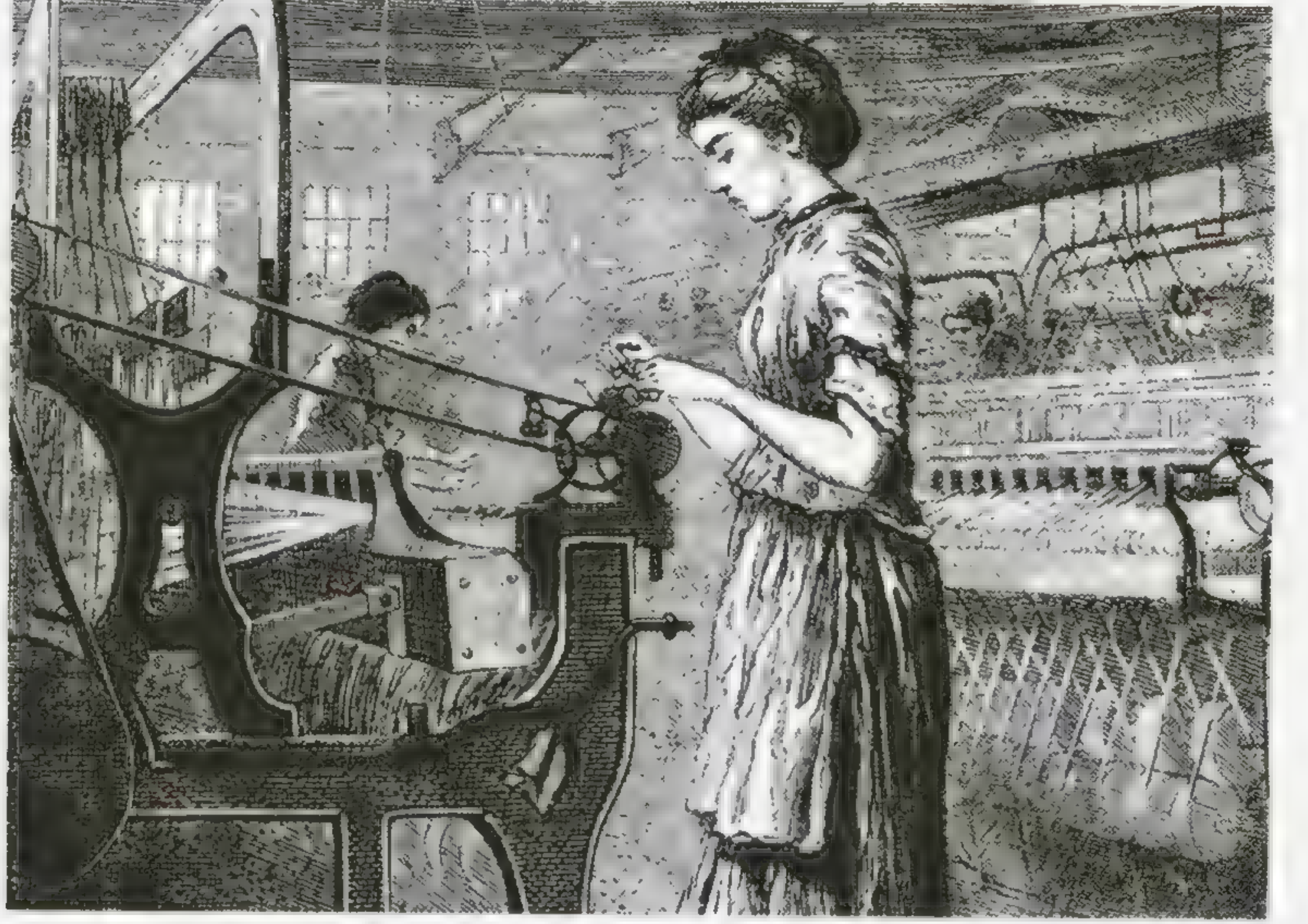
ఇలా పెళ్లిళ్లు ఆడవాళ్ళ
ఇష్టాఇష్టాలతో సంబంధం లేకుండానే
జరిగిపోతుంటాయి. అందుకు కారణం
వాళ్ళకి వాళ్ళ కాళ్ళ మీద నిలబడే
చదువు, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం
లేకపోవడం, కనీసం మీలా ఆలోచించే
తండ్రి అన్న, తమ్ముళ్లు వాళ్ళకు
లేకపోవడం వల్ల జరిగేది. కానీ మీరు
ఎంతో ఉన్నతమైన ఆదర్శ భావాలతో
పూర్ణిమని పెంచారు. ఎక్కడా తను
'ఆడపిల్ల' అని తక్కువగా
మాట్లాడలేదు. చూడలేదు.

పూర్ణిమ 'మానవత్వం' కల మంచి
మనిషిని మాత్రమే కోరుకుంటున్నది.
అటువంటి వారు మనుషులలో
ఉంటారు. వారిని మనం కులంతో,
మతంతో చూస్తే వారు మన కళ్ళకు
కనిపించరు. అలాగే ఇప్పటి ఆధునిక
భావాలు కలిగిన పిల్లలు అందం
కోసమో, ఆస్తిపరులనో, పెద్ద
ఉద్యోగస్తుడు అనో, పురుషాధిపత్యంతో,

కుల జాడ్యంతో,
మూఢనమ్మకాలతో ఉన్న
వాళ్ళని స్వేచ్ఛా
స్వాతంత్ర్యాలతో కూడిన
వ్యక్తిత్వం ఉన్న అమ్మాయిలు
ఇష్టపడరు. అటువంటివి
లేనివారు తటస్థపడితే వారు ఏ
స్థాయి వారైనా పిల్లలు
స్వీకరిస్తారు." అన్న దుర్గ
మాటలు రాఘవరావు గారికి
ఎంతో స్వాంతన కలిగించాయి.
ఆయన మనసు ఇప్పుడు
కుదుట పడ్డట్టు అనిపించింది.

తేలికగా వూపిరి పీల్చుకున్నారు. అప్పుడే
వెంటనే ఏదో గుర్తొచ్చినట్టు అయి
మరదలుకు మర్యాదలు చేయలేదని
గుర్తొచ్చి భార్యను 'మంజరీ మీ చెల్లెలికి
నువ్వు కనీసం కాఫీ కూడా ఇవ్వలేదు,
తొందరగా పట్టుకురా' అన్న ఆయన
పిలుపుకు మంజరి అప్పటికే సిద్ధం
చేసిన కాఫీ కప్పుతో నవ్వుతూ వచ్చి
భర్తకు, చెల్లెలుకు, కాఫీ కప్పులు
అందించి, తాను కూడా ఓ కప్పు
తీసుకుని భర్త పక్కనే ఉన్న కుర్చీలో
కూచున్నది. వీరి మాటలు విన్న పూర్ణిమ
తనని ఇంత బాగా అర్థం చేసుకున్న
పిన్నిని వెనుక నుండి వచ్చి మెడ మీద
చుట్టూ చేతులు వేస్తూ సోఫా అంచుపై
కూర్చొని "బాగా చెప్పావు పిన్నీ! నాకు
త్వరలో ప్రమోషన్ రాబోతున్నది. నేను
రాసిన ప్రమోషన్ టెస్ట్ పాసయ్యాను,
నేను ఇప్పుడు ఇంకా పెద్ద ఆఫీసర్
కాబోతున్నాను" అని చెప్పగానే, అప్పుడే
కాఫీ సిప్ చేస్తూ కాఫీ రుచికి, పూర్ణిమ
పెద్ద ఆఫీసరు కాబోతున్నదన్న
విషయానికి ఒక్కసారిగా దుర్గ "వాప్
సూపర్" అని అప్రయత్నంగా తన
ఆనందాన్ని వ్యక్తపరచగానే, 'వాప్' అన్న
పదానికి అందరూ ఒక్కసారిగా గట్టిగా
పగలపడి నవ్వుకున్నారు. ఆ ఇంట్లో
ఇప్పుడు నిజంగా పెళ్లి కళ
తాండవిస్తున్నట్లుగా ఉన్నది. ♦

మహిళ శ్రమ.. పురుషుడి పెత్తనం!

గత కాలంలో వివాహ వ్యవస్థ దిగజారిపోవడంతో అప్పుడు జరుగుతున్న వివాహాల్లో చర్చి, ప్రభుత్వం పోషించే పాత్ర కూడా సవ్యంగా లేదు. పెళ్లి జరిపించడమే ముఖ్యంకానీ వారి వయస్సులు వారి శారీరక, మానసిక పరిస్థితులుగానీ మతాధికారికిగానీ, ప్రభుత్వ అధికారికిగానీ ఏమీ పట్టనట్లు ఉండేవారు.

కేవలం ధనం, కానుకలు మాత్రమే ఈ పెళ్లిళ్లలో ముఖ్యపాత్ర పోషించేవి. ఈ విధమైన పెళ్లిళ్లు విఫలమైనప్పుడు వారు విడిపోవడానికి వీల్లేకుండా వారికి మతం, ప్రభుత్వం తీవ్ర ఆటంకాలు కలిగిస్తాయి. వారు విడాకులు కోరుకుంటే ఒకరిని ఒకరు కించపరుచుకునే విధంగా ఆధారాలుండాలి అనే వారు.

జర్మన్ పౌరస్మృతి విడాకులను చాలా కష్టతరం చేసింది. పరస్పర అంగీకారంతో విడాకులు తీసుకునేందుకు ప్రప్రస్ చట్టం రద్దయింది. విడాకులు లభించడం కష్టసాధ్యం చేయడం ద్వారా మాత్రమే పెరిగిపోతున్న కుటుంబ విచ్ఛిన్న

అడ్డుకోగలమని వీరి అభిప్రాయం. ఈ కారణాల వల్ల పరస్పర విరుద్ధమైన భావాలతో బలవంతపు దాంపత్యాన్ని కొనసాగిస్తూ జీవితం గడుపుతారు. వివాహాలు ప్రారంభం నుంచి పరస్పర అవగాహనపై ఆధారపడి సానుకూల సంబంధాలుగా ఉంటే వారు ఇటువంటి పరిస్థితులు ఎదుర్కొనేవారు కాదు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో వారికి సంతానం గానీ ఉంటే ఆ కుటుంబాల్లో పెద్దల కన్నా పిల్లలే ఎక్కువ బాధను అనుభవిస్తారు.

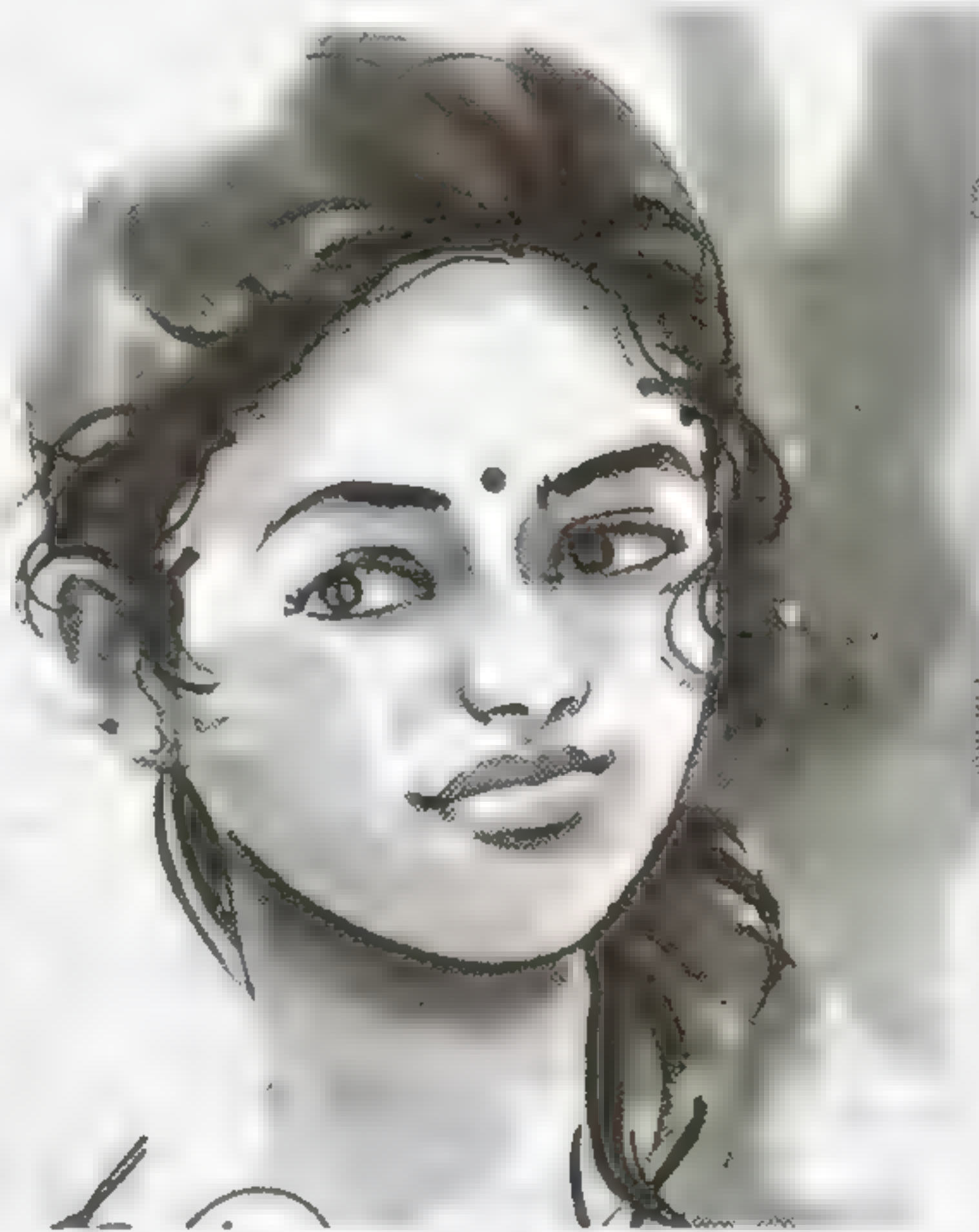
సాధారణంగా భర్తల దుష్ప్రవర్తనే దాంపత్యంలో సమస్యలకు దారితీసి విడాకుల వరకూ వెళుతున్నట్లు కొన్ని అధ్యయనాల్లో తెలుస్తోంది. సర్వసాధారణంగా స్త్రీలు, భర్త వ్యభిచారం కారణంగానే విడాకులు కోరతారు. సమాజం విడాకులు పొందిన మహిళను ఏ మాత్రమూ విలువలేనిదిగా చూస్తారు. అందుకే ఈ విడాకుల వ్యవహారంలో మహిళే దుభితురాలు అవుతోంది. అయినా విడాకుల కోసం చొరవ చేయడంలో స్త్రీలు అత్యధికంగా ఉన్నట్లు ఆనాటి గణాంక వివరాలు తెలుపుతున్నాయి. మనుగడ కోసం ఘర్షణ తీవ్రతరం

అవుతున్న కొద్దీ దాంపత్యంలో కపటం కూడా అదేస్థాయిలో పెరుగుతోంది. ఈ పరిస్థితి వివాహాన్ని అంతకంతకూ కిరాయి వ్యవహారంగా మారుస్తోంది. సమాజంలోని ఎగువ మధ్యతరగతి వారికి సంబంధించిన వివాహంలో ప్రధాన చర్య ఏమంటే పెళ్లిలో ఇమిడి ఉన్న ఈ కిరాయి స్వభావం. ఈ చెడు స్త్రీ పురుషులిద్దరికీ వర్తిస్తుంది. వారు సాధారణంగా సోమరి జీవితం గడపడమో.. అవినీతి వృత్తులకు తమను తాము అంకితం చేసుకోవడమో చేస్తారు.

కింది తరగతుల్లో డబ్బు కోసం పెళ్లి అనేది దాదాపు ఆచరణలో తెలీదు. శ్రామికులు సాధారణంగా ప్రేమించి వివాహాలు చేసుకుంటారు. వారికి సంతానం ఎక్కువ. వారి ఆలనా పాలనా చూడాలి. వారెక్కువ భాగం దారిద్ర్యంలో మునిగి ఉంటారు. శ్రమజీవుల కుటుంబాలను రోగాలు, రొమ్మలు, చావులు, నిరుద్యోగం వారిని మరింత కష్టాల్లోకి నెడుతుంది. కొన్నిసార్లు తక్కువ వేతనం వల్ల కూడా వారిలో కరువు పెరగడానికి కారణం అవుతుంది. పారిశ్రమిక సంక్షభం వారికి ఉపాధి అవకాశాలు లేకుండా

భద్రం తల్లీ..

ఒంటి నిండా సీతాకోక చిలుకల్ని అద్దుకొని
కొత్తగా విచ్చుకుంటున్న యవ్వనాల్ని..
ఆవరణంతా ఎగురుతోన్న ఊహల తూనీగల్గీ
సమన్వయించుకోలేక
మెల్లమెల్లగా క్రమశిక్షణ కుబుసాల్ని
ఒక్కొక్కటి జారవిడుస్తూ
గూడుదాటి కొమ్మలపై గెంతే పక్షిపిల్లవై
ఎగురుతోన్న రెక్కల్ని విదిలించి
స్వేచ్ఛను తొడుక్కుంటూ
ప్రతి కన్నెగుండె నీలాగే పరిమళించే పూల చెట్టవుతోంది
ఒకవైపు
సమ్మోహనపరిచే బుల్లితెర చెమక్కులూ
రంగుల తారాతోరణాల వెండితెర జిలుగులూ
అరచేతి నట్టింట్లో ఆవాహన చేసే రహస్య స్నేహితులూ
కోర్కెల గుర్రపు స్వామీ చేయిస్తుంటే
తానున్నది నిస్సార జీవితమని తలచి
తడబడే పాదాల ముందు పరుచుకున్న
ముళ్లబాటను గమనించక
ఇంటిని విడిచి విష వలయంలోకి నడుస్తున్నావ్
ఏ మూలో కాపేసిన
కీచకులో
ప్రేమ ముసుగులోని
మదపు పోతుటీగలో
రెక్కీ నిర్వహించి
నక్కినక్కి
చూస్తున్నాయ్
జరభద్రం తల్లీ..!

మహిళ శ్రమ పురుషుడి పెత్తనం!
(తరువాయి)

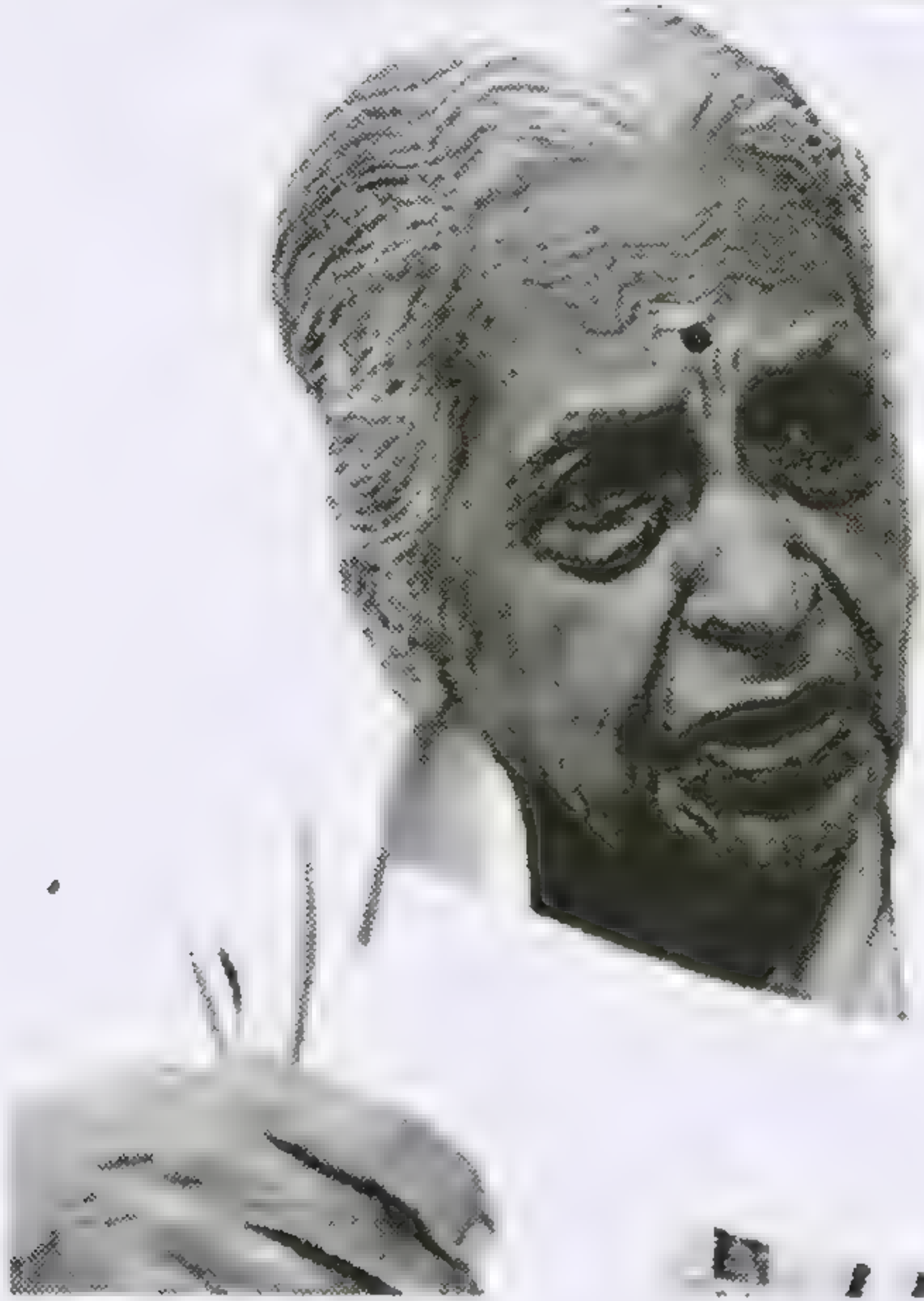
చేస్తుంది. అప్పుడు అతని మనుగడ
అస్థిరమవుతుంది. ఈ పరిస్థితి ప్రేమ వివాహాలు
చేసుకునే జంటల్లో ఆవేశకావేశాలు రగిలిస్తుంది.
కుటుంబ జీవనంలో అశాంతి ఏర్పడుతుంది.

చివరకు దాంపత్య సంబంధాలు
విఫలమవుతాయి. శ్రామికవర్గంలో వివాహాలు..
ఎక్కువ పనిగంటలు, భర్త వ్యసనాలు, మహిళల
శ్రమదోపిడీ, కనీస సౌకర్యాల కరువు, పిల్లల
బాధ్యతలు పెరగడం, విశ్రాంతి లేకపోవడం...వంటి
కారణాలతో విచ్ఛిన్నమైపోతాయి. భర్త నిర్మాణ
రంగంలో పని చేస్తూ రోజుల తరబడి ఇంటికి
రాకపోవడం కూడా ఒక కారణమైంది. ఆ
సమయంలోనే పారిశ్రామిక రంగంలో మహిళా
కార్మికుల సంఖ్య పెరిగింది. స్త్రీల శ్రమ, బాలల
శ్రమతో బట్టల పరిశ్రమలు నడవడం దీనికొక
కారణం.

స్త్రీలు సరళస్వభావులు కనుక శ్రమదోపిడీ
చేయడానికి పురుషుల కంటే స్త్రీలే అనువుగా
ఉంటారని స్త్రీలను అన్ని రంగాల్లోకి అన్ని వృత్తుల్లోకి
ఉపాధి కల్పించి అవకాశాలిచ్చారు. పారిశ్రామిక
దేశాల మధ్య పోటీ, పెట్టుబడిదారుల మధ్య పోటీ
వల్ల స్త్రీ కార్మికుల సంఖ్య పెరిగింది. స్త్రీల శ్రమ
దోపిడీ, బాల కార్మిక వ్యవస్థ నిర్మూలనపై ప్రభుత్వం
నిర్ణయం తీసుకోవడం చాలా కష్టమైన వ్యవహారంగా
మారింది.

వివాహిత స్త్రీలు ఈ విధమైన అధిక శ్రమ
చేయడం వల్ల గర్భధారణ సమయంలోనూ, ప్రసవ
సమయంలోనూ వారిపై దుష్ప్రభావం పడి పుట్టిన
శిశువులు అంగవైకల్యం లేదా అనేక వ్యాధులు కలిగి
ఉండే అవకాశాలున్నాయి. ఫలితంగా జాతి మొత్తం
క్షీణించిపోతుంది. గత శతాబ్దపు ఆరో దశకంలో
నూలు పరిశ్రమ ఇంగ్లండ్‌లో స్తంభించిపోయినప్పుడు
అనేక మంది స్త్రీలు ఉపాధి కోల్పోయినా కూడా శిశు
మరణాలు తగ్గాయి.

కుటుంబాలు కూడా ఎంతగానో బాగుపడ్డాయి.
ఇవన్నీ ఏదో దశకంలో అమెరికా సంక్షోభ కాలంలో
పరిశీలనకు వచ్చాయి. సమ్మె కాలంలో మత్తు
పదార్థాల వినియోగం కూడా తగ్గింది. ♦

అడయార్

‘డబ్బులేవని బాధపడకు. అంతా తగ్గిపోతుంది. నువ్వు ధైర్యంగా ఉండు. చికిత్స అయ్యే వరకూ ఇక్కడే ఉండి ఇంటికి వెళ్లుదువు. నేను నిన్ను కంటికి రెప్పలా చూసుకుంటాను’ అనే మాటలు ఆ ఆస్పత్రిలో కొన్ని వేల మందికి చెప్పిన మహిళ డాక్టర్ శాంత.

70 ఏళ్ల కిందట 23 ఏళ్లశాంత మద్రాసు మెడికల్ కళాశాలలో ఎంబీబీఎస్ పూర్తి చేశారు. ఆ రోజుల్లో మహిళలు వైద్య వృత్తిలో అడుగు పెట్టడమే అరుదు. ఒకవేళ అడుగు పెట్టినా గైనకాలజీ వరకే పరిమితం. అటువంటి పరిస్థితుల్లో అంకాలజీని ఎంచుకున్నారు ఆమె. ఆమె నిర్ణయాన్ని ఇంట్లో వారు కూడా వ్యతిరేకించారు. అయినా క్యాన్సర్ వ్యాధిగ్రస్తులకు సేవ చేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ధైర్యంగా ముందుకు అడుగువేశారు. ఆరోజుల్లో క్యాన్సర్ స్పెషలిస్టులకు విదేశాల్లో మంచి డిమాండ్ ఉండేది. ఈమెకు కూడా అమెరికా వెళ్లే అవకాశం వచ్చింది. కానీ ఆమె తన నిర్ణయాన్ని మార్చుకోలేదు. దేశంలోనే

ఉండి చెన్నయ్ లోని అడయార్ క్యాన్సర్ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో విధుల్లో చేరారు. ఆమె అడయార్ అమ్మ.. శాంత! అప్పట్లో ఆ వైద్యశాలలో 12 పడకలు ఉండేవి. ఇద్దరు నర్సులు మాత్రమే ఉండేవారు. కానీ వైద్యం కోసం వేల మంది వస్తుండేవారు. వారికి ఈ కొద్ది మంది సిబ్బందే వైద్యం అందించేవారు. ఆ పరిస్థితుల్లో పగలు, రాత్రి తన సేవలు రోగులకు అవసరం అని గ్రహించి శాంత ఆస్పత్రిలోనే ఒక గదిలోకి తన నివాసాన్ని మార్చుకున్నారు. 24 గంటలూ రోగులకు వైద్యం అందించేవారు. అతి నిరాడంబరమైన జీవితం గడిపారు. నెలకు రూ.200 జీతంతో ఆమె ఆస్పత్రిలో సేవలు మొదలు పెట్టారు. ఆస్పత్రి విస్తరణకు తీవ్రంగా కష్టపడ్డారు. ఈ 70 ఏళ్లలో ఆ ఆస్పత్రిలో సేవలు, పరిశోధనలు విస్తృతంగా అభివృద్ధి చెందాయి. 1982లో ప్రభుత్వం నుంచి అనుమతి పొంది అడియార్ క్యాన్సర్ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో అంకాలజీ సైన్సెస్ పై ప్రత్యేక కోర్సును ప్రారంభించి దేశంలోనే తొలి అడుగు వేశారు. వ్యాధి గుర్తించడం నుంచి చికిత్సను

అందించి రోగికి కొత్త జీవితాన్నిచ్చే వరకు పరిశోధనా విధానాలను అభివృద్ధి చేశారు. నోరు, గొంతు, గర్భాశయం సంబంధిత క్యాన్సర్లపై అధ్యయనం, పరిశోధన చేపట్టడానికి అత్యున్నత సౌకర్యాలతో పరిశోధనా శాలలు నిర్మించారు. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా సర్వే చేసి ఏ ప్రాంతంలో ఏ రకమైన క్యాన్సర్లు వృద్ధి చెందుతున్నాయో గుర్తించి అక్కడ సేవలు అందించారు. ఇప్పుడు ఈ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో 650 పడకలున్నాయి. వందలాది మంది క్యాన్సర్ బాధితులు చికిత్స పొంది చిరునవ్వుతో వెళుతున్నారు. ఇంతటి అభివృద్ధికి డాక్టర్ శాంత కృషి, పట్టుదల, అంకితభావమే కారణం. క్యాన్సర్ వస్తే ఇక మరణమే అని అనుకునేవారు ఆ రోజుల్లో ఇదీ ఒకరకమైన అనారోగ్యమేనని, వైద్యంతోపాటు మానసిక ధైర్యం తోడుంటే దీన్ని కచ్చితంగా జయించగలమని చెప్పేవారు శాంత. రోగుల హృదయాల్లో తమకు ఏమీ కాదు, ప్రమాదమేమీ లేదు అనే నమ్మకాన్ని కలిగించేవారు. ఆమె ఇచ్చిన ధైర్యంతో, (తరువాయి 22లో)

భయం + ఆశ = మూఢత్వం

అమ్మా.. ఆశ..!

ఎలా ఉన్నావ్ తల్లీ.. నీ చదువుల హడావుడిలో కూడా నీవు సమాజం గురించి ఆలోచిస్తున్నావు. ఆ మాత్రం స్పందన నేటి పిల్లల్లో లేకపోవడం శోచనీయం. నీవు ఆ మధ్య మదనపల్లిలో జరిగిన జంట హత్యల గురించి చాలా కలత చెందావనీ, నీ లేఖను బట్టి అర్థమైంది. నీవే కాదు. ఆ ఘటన విన్న అందరూ చలించిపోయారు.

ఈ ప్రకృతి నిర్మాణంలో ఏదో ఉద్దేశం, ప్రభావం, ఇంకేదో అతీత అద్భుతమైన శక్తి ఉందని నమ్మి ఆ శక్తి చెప్పుచేతల్లో నడవాలనుకోవడం అజ్ఞానం. కంటికి కనిపించేదానికి అతీతంగా మరో లోకం ఉందనీ, మన ఆలోచనా వ్యవహారాలను ఈ సమస్తాన్నీ నడిపించేది ఒక నిగూఢ శక్తి అని నమ్మడం అంధ విశ్వాసం. దానికి పరాకాష్ఠే మదనపల్లి ఘటన.

నియమబద్ధమైన ఈ ప్రకృతిలో అప్పుడప్పుడు సంభవించే వైపరీత్యాలను మానవుడు తనకు తోచిన రీతిలో అన్వయించు కుంటున్నాడు. శాస్త్రవిజ్ఞానం కొరవడిన రోజుల్లో సముద్ర ఉప్పెనలకు, అలజడులకు, ప్రచండ మార్గానికి, ముంచెత్తే వరదలకు, ఒక్కొక్క చర్యకు ఒక్కొక్క దేవుడిని అధిపతిగా చేసి వారి కోపతాపాలను శాంతిపజేయడానికి మళ్లీ పూజలు, క్రతువులు, హోమాలు, శాంతులు చేయడం మొదలుపెట్టారు. అయితే ప్రకృతి వీటిని

స్వీకరించకపోగా ఎప్పటిప్పుడు తన ప్రతాపాన్ని చూపెడుతూ విరుచుకు పడుతూనే ఉంది. ఇటువంటి ఉపద్రవాలకు కారణం వాతావరణంలో చోటుచేసుకునే అనేక మార్పులని, శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నా ఈ మూఢనమ్మకాలను వదలేకపోతున్నారు.

18, 19 శతాబ్దాల వరకు మానసిక రోగాలను కూడా శారీరక సంబంధమైనవనే అనుకున్నారు. దైవం కోపగించడం వల్ల అలా సంభవించిందని అనుకున్నారు. దాదాపు ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాల్లోనూ ఇదే పరిస్థితి ఉండేది. ఫ్రాయిడ్ వంటి అనేక మంది మనోవైజ్ఞానికి శాస్త్రవేత్తల పరిశోధనల వల్ల ఇదొక మానసిక రోగం అనే నిర్ణయానికి వచ్చారు. ఇటువంటి మానసిక వ్యాధిగ్రస్తుల విపరీత ప్రవర్తనలు చూసి దెయ్యం పట్టిందని, చేతబడి, బాణామతి వల్ల అనీ, పిచ్చిపట్టిందని రకరకాల పేర్లతో పిలుస్తున్నారు.

ప్రాచీన భారత సాహిత్యంలో

మొట్టమొదటిగా చెప్పబడే రుగ్వేదంలో మందులతోనూ, యజుర్వేదంలో మంత్రాలు, బలులతోనూ, అధర్వణ వేదంలో తాయత్తులు, మంత్రాలతోనూ రోగనివారణ చేయవచ్చని ఉందనీ, అతీంద్రియ శక్తులను ఆశించి దేవతలకు బలి ఇవ్వడమనే ఆచారం అనాది కాలం నుంచీ ఉందని చెబుతుంటారు.

ఇప్పటికీ గ్రామ దేవతలను ఉద్దేశించి చేసే కొలుపులు, బలులు, జాతరలు, పలుప్రాంతాల్లో చూస్తూనే ఉన్నాం. మనం అందరం పెద్ద తాతయ్యగారి ఇంటికి వెళ్లినప్పుడు అక్కడ పోలేరమ్మ జాతర జరిగింది. వేపాకుల ధూపం, బాజాల మోత, చూసి భయపడి నీ తమ్ముడు పెద్దగా ఏడ్చాడు. ఊరు ఊరంతా ఒకచోట చేరి చల్లులు, పొంగళ్లు, నైవేద్యాలు పెట్టారు. ఇలా జనమంతా ఒకచోట చేరడం వల్ల వ్యాధులు ప్రబలుతాయి గానీ తగ్గవు.

మసూచీ, ఆటలమ్మ, నూకాలమ్మ.. ఇవన్నీ అంటువ్యాధులే. అడ్వర్డ్

జన్నర్... టీకా కనిపెట్టాక,
అది అందరికీ
అందుబాటులోకి వచ్చాక ఈ
వ్యాధి మొత్తానికి
కనిపించకుండా పోయింది.
ఇవన్నీ ఎందుకు
ప్రస్తావిస్తున్నానంటే
మూఢనమ్మకాల గాఢత
ఎంతగా వేళ్లాసుకపోయిందో
చెప్పడానికి. ఇక మదనపల్లి
జంట హత్యల విషయంలో
వారి కుటుంబంలో అందరూ
విద్యాధికులే. ఒకరికి కాకుంటే
ఇంకొకరికైనా విచక్షణా జ్ఞానం
ఎందుకు లేదా అనిపిస్తోంది.

ఇవన్నీ బాబాలు, అమ్మలు,
సన్యాసులు, మంత్రగాళ్లు వీళ్ల
మాయమాటలతో సర్వస్వం
కోల్పోతున్నారు. మానవుని
బలహీనతలను ఎలా
వినియోగించుకోవాలో వీరికి
తెలిసి.. వారి అజ్ఞానాన్ని ఈ
మంత్రగాళ్లు పెట్టుబడిగా పెట్టించి
వారి బలహీనతను 'క్యాష్'
చేసుకుంటున్నారు.

భారత రాజ్యాంగం పాఠ్యాంశాల్లో
కావలసినంత విజ్ఞాన శాస్త్ర బోధ
జరిగినా అది నిత్యజీవితంలో
అన్వయించుకోవడానికి పనికిరావడం
లేదు. పిల్లల్లో ప్రశ్నించే తత్వాన్ని
పెంపొందించి అనుమాన నివృత్తి
చేయగల బోధకులూ ఉండాలి.
అప్పుడే సైంటిఫిక్ టెంపర్ మెంట్ వృద్ధి
చెందుతుంది. పరీక్షలకు వెళ్లే పిల్లలకు
సరస్వతీ పూజ చేసి పెన్నును పూజలో
పెట్టి ఇస్తే పరీక్షల్లో నెగ్గుతామని
చెబుతూ అలవాటు చేస్తే కష్టపడి
చదవడం కంటే పూజించి ఇచ్చిన
కలం చుట్టూ మాత్రమే వారి మనస్సు
పరిభ్రమిస్తుంది.

నిరంతర భయం, ఆశ.. ఈ రెండే
మనిషిని పతనానికి లాక్కెళతాయి.
అంత చదువులు చదివినా ఆ

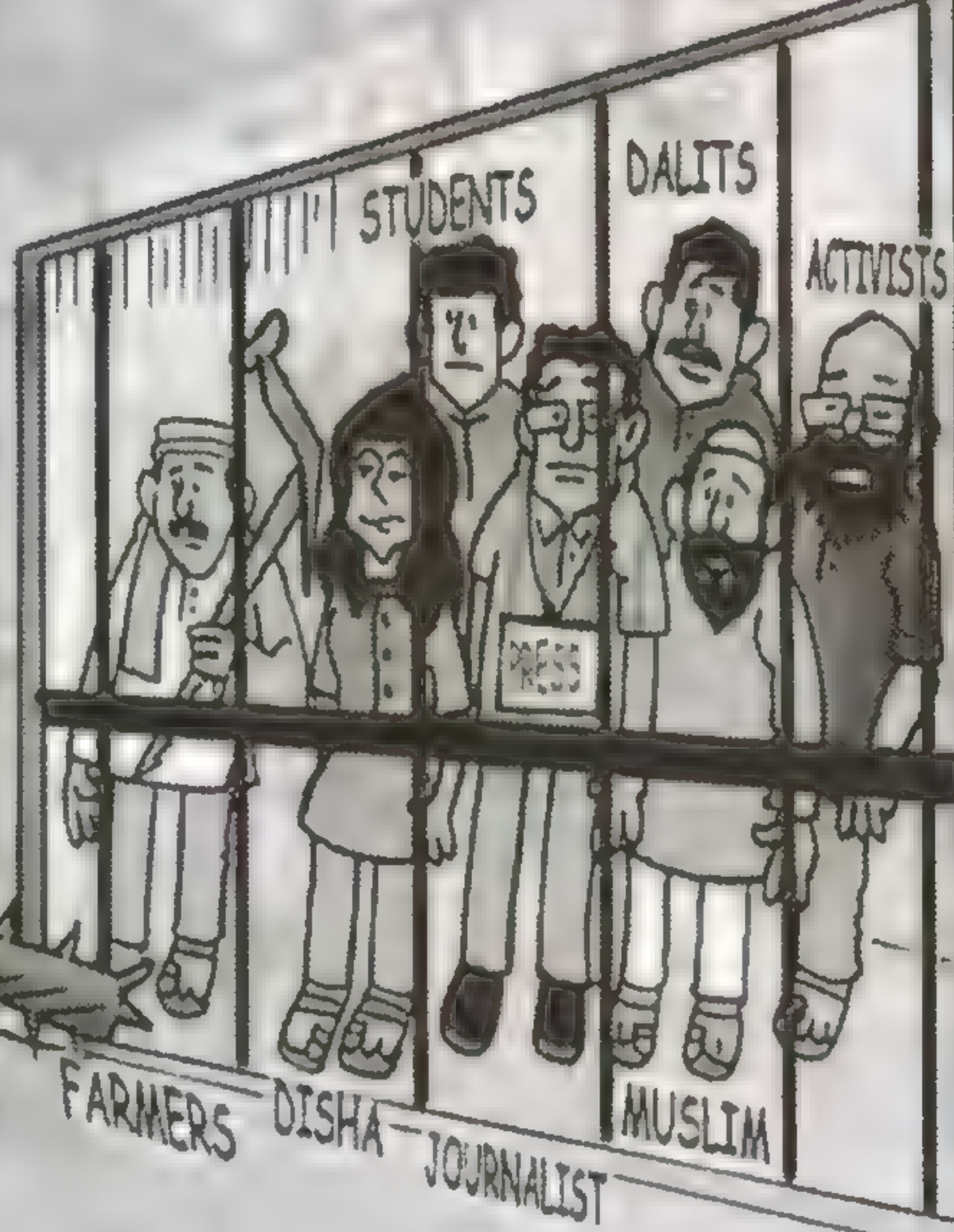
కుటుంబం ఏ భయానికి లోనై, ఏ
ఆశకు వశమై ఇంత దారుణానికి
ఒడిగట్టి ఉంటారు. అమ్మా ఆశ.. ఈ
మధ్య మన దేశంలో బాబాలు,
స్వాముల పేర్లతో ఎంత నీచ నికృష్ట
పనులకు సిద్ధమై పోయారో చూసే
ఉంటావు కదా. ఇటువంటి వారిని
నమ్మి మాన ప్రాణాలను అర్పిస్తున్న
అమాయకులెందరో. గుట్టు రట్టయ్యే
వరకూ స్వాములు, బాబాలు
మహాత్ములే. గుట్టు బయట పడిందంటే
సన్నాసులే.

ఎన్ని ఘటనలు కళ్ల ముందు
జరుగుతున్నా ఇంకా కొందరికి
జ్ఞానోదయం కావడంలేదు. హేతవాద
దృక్పథం సమాజంలో పెరిగే వరకూ
ఇటువంటి అనర్థాలను చూడక
తప్పదు. జనవిజ్ఞానేదిక వంటి
స్వచ్ఛంద సంస్థలు అంకితభావంతో
పని చేసి ఇటువంటి
మూఢనమ్మకాలను మట్టుపెట్టాలి.
విద్యార్థి దశలోనే పిల్లల్లో శాస్త్రీయ
దృక్పథాన్ని పెంచాలి. లేకుంటే
ఇలాంటి బలులు, హత్యలు
కొనసాగుతూనే ఉంటాయి.

మీరు మీ పరిధిలో చేయగలిగినంత
చేయండి. ♦

అక్షరాస్యులు, నిరక్షరాస్యులు, అలా
ఏదో ఒక భ్రమకు లోనైతే కొత్తకొత్త
శక్తులు.. తమకు సంక్రమిస్తాయనే
ఆశతో ఇటువంటి క్షుద్రపూజలు
చేస్తున్నారు. ఇలా ఈ పిచ్చిలోపడి
కుటుంబం అంతా సర్వనాశనమై
పోయింది. దీనికి సమాజం బాధ్యత
లేదా? నిద్ర లేచింది మొదలుకొని
మనం టీవీ ఆన్ చేస్తే ఎటువంటి
వ్యాపార ప్రకటనలు వస్తున్నాయో
చూస్తున్నాం కదా. లక్ష్మీ కటాక్ష
యంత్రం, కుబేర యంత్రం,
ఇత్యాదులు ధరిస్తే దరిద్రం అంతా
పోయి ఇక ధనలాభమే అంటున్నారు.
వ్యాపారంలో వద్దన్నా లాభాలు
కుప్పలుతెప్పలుగా వస్తాయంటారు.
ఇలా మెల్లగా ఈ పిచ్చిలో పడిపోతే
ఇక ఆ మురుగు గుంటలో నుంచి
లేవడం కష్టమే.

తాయత్తులు, వసీకరణ యంత్రాలు,
రక్షణ యంత్రాలు ఒకటేమిటి..
అరచేతిలో వైకుంఠం చూపిస్తారు. ఈ
మంత్ర యంత్రగాళ్లు. నమ్మకం మూఢ
నమ్మకంగా మారితే జరిగే అనర్థాలే

ఇక ఏ భయం లేదరా..
ఫోన్ న్నింటినీ శానిటైజర్ లో పడేశా!

హక్కులపై నిర్బంధమా!?

వాతావరణ సంక్షోభంపై ప్రపంచ ప్రచారంలో భాగంగా 'ఫ్రైడే ఫర్ ఫ్యూచర్' వ్యవస్థాపకుల్లో ఒకరైన దిశ రవి దేశద్రోహి అని ప్రభుత్వం నిందించింది. ఈమె చేసిన నేరం రైతులకు మద్దతుగా రూపొందించిన 'టూల్ కిట్'లో రెండు లైన్లు సవరించి సామాజిక మాధ్యమాల్లో షేర్ చేయడమే. నేను కూడా భారత రైతులకు మద్దతు తెలుపుతున్నానంటూ ప్రపంచ పర్యావరణ కార్యకర్త గ్రెటా థన్ బర్గ్ కూడా ఆ భాగాన్ని పంచుకున్నారు. ఈ ఘటనపై దిశను బెంగళూరులో అరెస్టు చేశారు. పైగా పోలీసులు ఆ చర్యలను సమర్థించుకున్నారు.

టూల్ కిట్ ఎడిటింగ్ లో అనేక మంది పాల్గొన్నారు, వారందరినీ కస్టడీలోకి తీసుకుంటామనీ చెప్పారు. ఏదైనా సమస్యను వివరించేందుకు లేదా పరిష్కరించేందుకు రూపొందించిన పత్రమే టూల్ కిట్. పిటీషన్లు గురించి, నిరసనల గురించి, సామూహిక ఉద్యమాల గురించి ఈ పత్రంలో పొందుపరుస్తారు. ఈ టూల్ కిట్ సృష్టికర్తలపైనే ఫిబ్రవరి 4న దేశద్రోహం, నేరపూరిత కట్ర, ప్రజల్లో ధ్వేషాన్ని పెంచడం వంటి నేరాలు మోపుతూ ఢిల్లీ పోలీసులు వీరిపై ఎఫ్ఐఆర్ సిద్ధం చేశారు. దిశ రవి బెంగళూరు మౌంట్ కార్మెల్ కాలేజీలో గ్రాడ్యుయేషన్ చేసి ప్రస్తుతం 'మొక్క ఆధారిత ఆహారం' ఉత్పత్తి చేసే సంస్థలో మేనేజర్ గా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తోంది. వంటరి తల్లి పెంపకంలో పెరిగిన దిశకు చిన్నప్పటి నుంచి సామాజిక సమస్యలపై స్పందించే గుణం ఎక్కువ.

మన దేశంలో దేశ ద్రోహం

పేరుతో నమోదవుతున్న ఇటువంటి కేసులు అధికంగా ఉంటాయని సుప్రీం కోర్టు న్యాయవాది కరుణ నంది తన అసహనం వ్యక్తం చేశారు. దిశ అరెస్టుపై మీడియాలో వచ్చిన కథనాలు సంచలనాత్మకంగా ఉన్నాయని ఢిల్లీ హైకోర్టు వ్యాఖ్యానించింది. దిశ రవి తమకు అందిన సమాచారం వాస్తవమేనని ధ్రువీకరించుకున్న తర్వాతే ప్రచురించాలని దర్యాప్తుకు ఆ వివరాలు ప్రతిబంధకంగా మారకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని మీడియా సంస్థలను ఆదేశించింది.

దిశ రవిని ఐదు రోజులు పోలీసుల కస్టడీలోకి తీసుకున్నారు. ఆమెను స్థానిక అదనపు చీఫ్ మెట్రోపాలిటన్ మెజిస్ట్రేట్ ఆకాశ్ జైన్ ఎదుట ఢిల్లీ పోలీసులు హాజరుపరిచారు. వారు ప్రస్తుతం ఆమెను తమ కస్టడీలో కొనసాగించాల్సిన అవసరం లేదని నివేదించారు. అందువల్ల కోర్టు ఆమెకు మూడ్రోజులు జ్యూడీషియల్ కస్టడీ విధించింది. శాంతియుతంగా నిరసన తెలపడం, సమావేశం కావడం వంటివి నిర్వివాదాంశమైన మానవ హక్కులను గ్రెటా థన్ బర్గ్ కూడా పేర్కొన్నారు.

దిశరవితోపాటు మరో ఇద్దరి అరెస్టుకు కారణమైన టూల్ కిట్ ను ట్వీటర్ లో పోస్టు చేసింది కూడా గ్రెటాయే.

దిశ రవికి మద్దతుగా గ్రెటా స్పందిస్తూ ట్వీట్ చేశారు. ప్రత్యక్ష నిరసనలపై చర్చించడం, ప్లాన్ చేయడం.. హింసకు ప్రేరేపించడం కిందకు రాదు.

అనేక మహిళా సంఘాలు, ప్రజా సంఘాలు, అభ్యుదయవాదులు ఆమెకు మద్దతునిచ్చాయి. ఢిల్లీ అదనపు సెషన్ జడ్జి ధర్మేంద్ర రాణా ఈమెకు బెయిల్ మంజూరు చేశారు. లక్ష రూపాయలు వ్యక్తిగత బాండ్, అంతేమొత్తానికి మరో ఇద్దరి పూచీకత్తు తీసుకుని ఆమెను బెయిల్ పై విడుదల చేశారు. టూల్ కిట్ ను సామాజిక మాధ్యమాల్లో పంచుకున్నట్లు అభియోగం ఎదుర్కొంటున్న ఆమెకు ఖలిస్తాన్ అనుకూల ఉద్యమకర్తలైన పొయిటిక్ జస్టిస్ ఫౌండేషన్ తో ప్రత్యక్ష సంబంధాలున్నాయంటూ నిరూపించే బలమైన ఆధారాలేవీ పోలీసులు సమర్పించలేకపోయారు. అరకొర ఆధారాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని ఎటువంటి నేరచరిత్రా లేని యువతికి బెయిల్ నిరాకరించడానికి తగిన కారణాలేవీ లేవన్నారు.

న్యాయమూర్తి సమాజంలో బలమైన మూలాలున్న ఆమెను జైల్లో నిర్బంధించడంపై తప్పుపట్టారు. ఆమె హింసకు పిలుపునిచ్చినట్లు ఎక్కడా ఆధారాలేవీ లేవన్నారు. సమాచారాన్ని పొందడానికి అందుబాటులో ఉన్న ఉత్తమ సాధనాలను ఉపయోగించుకునే హక్కు వారికి ఉంది. టూల్ కిట్ ఎడిటర్ గా ఉండటం తప్పేమీ కాదని న్యాయమూర్తి స్పష్టం చేశారు. ♦

నిరసనకు సంకెళ్లా!?

‘నవదీప్ కార్’ (23)పంజాబ్ లోని ముక్ఫర్ సాహిబ్కు చెందిన దళిత యువతి. కార్మిక సంఘం నాయకురాలు. జనవరి 12న సింఘు బార్డర్లో పోలీసులు ఆమెను అరెస్టు చేశారు. ఆమె చేసిన నేరం ఏమంటే.. కార్మికుల హక్కుల కోసం పోరాడటం, ఢిల్లీలో ఆందోళన నిర్వహిస్తున్న రైతులకు మద్దతు పలకడం.

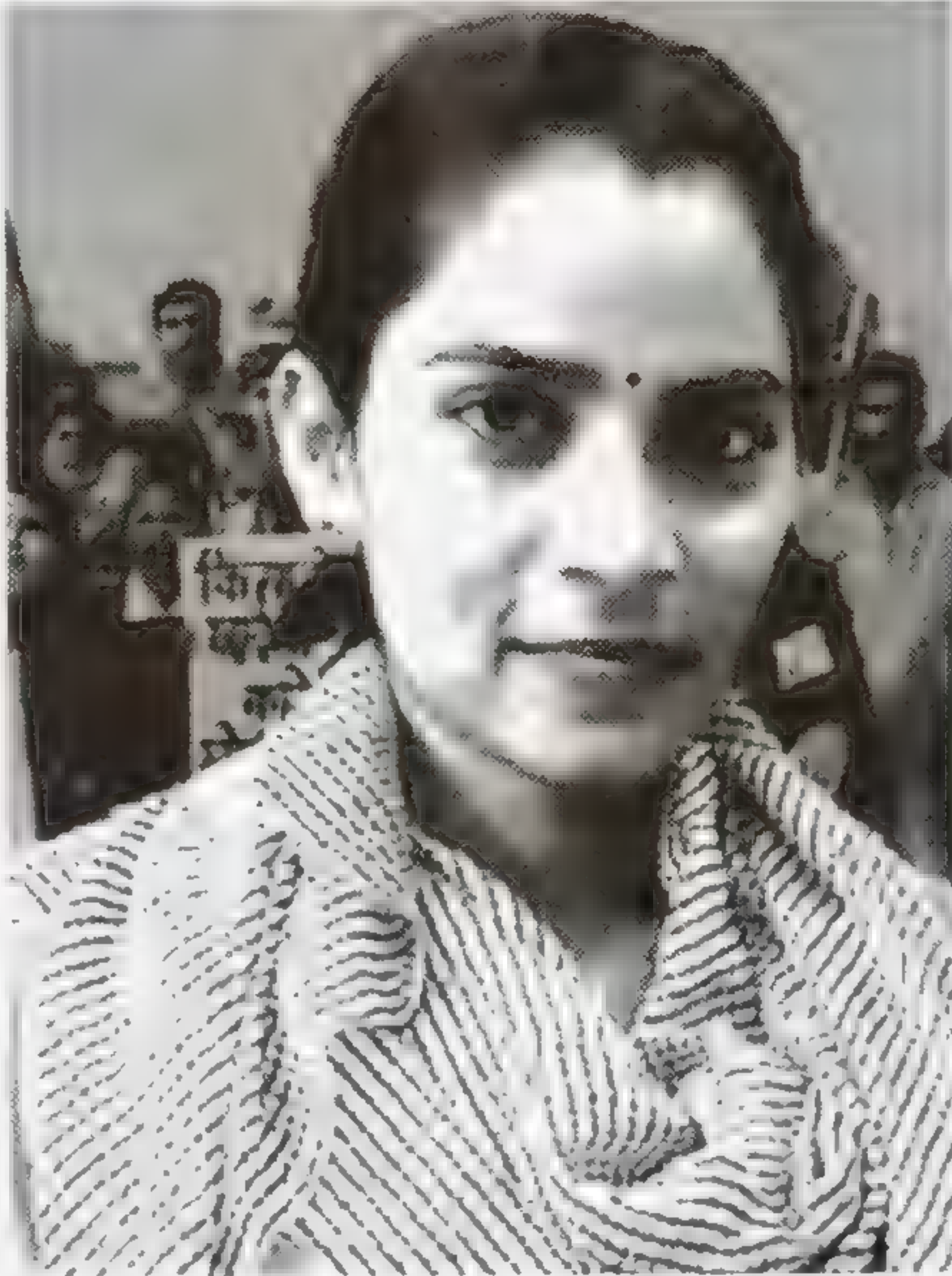
నవదీప్ కార్ అందరమ్మాయిల్లాగే ఉన్నత చదువులు చదవాలని కలలు కన్నది. కానీ కుటుంబ ఆర్థిక పరిస్థితులు అడ్డంకిగా మారాయి.

ఇంటర్మీడియట్తోనే చదువును ఆపేసింది. కుటుంబాన్ని పోషించడానికి తండ్రి హైదరాబాద్లోనే డ్రైవర్గా చేస్తుంటే, తల్లి ఊర్లోనే తల్లి వ్యవసాయ కూలీగా పనిచేస్తుంది. వాళ్లిద్దరికీ చేదోడు వాదోడుగా ఉండేందుకు నవదీప్ కార్ కుండ్లీలోని బల్బ్ మేకింగ్ ఫ్యాక్టరీలో చేరింది.

నవదీప్ కార్ది కేవలం

పనిచేసుకుపోయే నైజం కాదు. అందుకే హక్కుల కోసం పోరాడటం నేర్చుకున్నది. మజ్దూర్ అధికార్ సంఘటన్ (మాస్)లో చేరింది. సంఘం సభ్యురాలిగా కుండ్లీ ఇండస్ట్రియల్ ఏరియాలోని అనేక సమస్యలపై ఉద్యమాలు చేసింది. జీతాలు సకాలంలో చెల్లించకపోవడం, మహిళా కార్మికులపై దోపిడీ, కార్మికులపై వేధింపులు వంటి ఎన్నో సమస్యల మీద గొంతెత్తింది.

ఇవన్నీ తలనొప్పి వ్యవహారంగా పరిగణించింది హర్యానా ప్రభుత్వం. కుండ్లీ ఇండస్ట్రియల్ అసోసియేషన్ ఆ సంఘంపై బెదిరింపులకు, దాడులకు దిగింది. కార్మికుల గొంతు నొక్కడానికి

యాజమాన్యాలు క్విక్ రెస్పాన్స్ టీమ్ (క్యూ ఆర్ టీ)ని ఏర్పాటు చేసుకున్నాయి. ఎలాంటి ఆందోళనలు చేయకుండా కార్మికులను బెదిరించడమే ఈ టీమ్ పని. తమ సమస్యలపై పోరాడినందుకు నవదీప్తో పాటు కొందరు కార్మికులను ఉద్యోగాల్లోంచి తీసేసింది యాజమాన్యం. తమ వేతనాలు చెల్లించాలని డిమాండ్ చేస్తూ జనవరి 2న కార్మికులు ఇండస్ట్రి అసోసియేషన్ దగ్గరకు వెళ్లినందుకు యాజమాన్యం దాడులు చేయించింది. కార్మికులు, కర్షకుల మధ్య ఐక్యత కావాలని భావించిన నవదీప్ తమ సంఘ నాయకత్వంలో రైతుల ఆందోళనకు మద్దతు నిచ్చింది. ఆందోళనకు తమ ప్రాంతం నుండి జన సమీకరణ చేసింది. అయితే ఢిల్లీ సరిహద్దుల్లోని సింఘు బార్డర్లోని ఆందోళన ప్రాంతం వద్ద మద్దతుగా నిరసన చేస్తున్న నవదీప్పై పోలీసులు దాడి చేసి, సంకెళ్లు వేసి కర్నాల్ పోలీస్ స్టేషన్ కు ఈడ్చుకెళ్లారు. ఆమెను పోలీసు కస్టడీలో చిత్ర హింసలు పెట్టారు. ఆమె

శరీరం మీద ఉన్న గాయాలను చూస్తే తన మీద లైంగిక దాడి కూడా జరిగి ఉండవచ్చని నవదీప్ తరపు లాయర్ జితేందర్ కుమార్ చెబుతున్నారు. ప్రభుత్వాధికారులపై దాడి, హత్యాయత్నం చేసింది అనే ఆరోపణలతో ఇప్పటికీ రెండు సార్లు బెయిల్ పిటిషన్ను తిరస్కరించింది కోర్టు. రేపు (ఫిబ్రవరి 8న) నవదీప్ కేసు కోర్టులో విచారణకు రానుంది. హక్కులు అడగడమే నేరమైన చోట...రైతుల ఆందోళనలకు మద్దతు ఇచ్చింది అనే కారణంతో గత 28 రోజులుగా నిర్బంధాన్ని ఎదుర్కొంటున్న నవదీప్ కార్ కు మనమంతా అండగా నిలవాలి. ఈమెకు ఒక కేసులో బెయిల్ మంజూరైనా మరొక కేసులో తిరస్కరించారు. పోలీస్ స్టేషన్లో నమోదైన ఒక కేసులో మాత్రమే బెయిల్ వచ్చింది. నవదీప్ కార్ను సోనీపేటలో సెషన్స్ కోర్టు బెయిల్ నిరాకరించడాన్ని ఐదవ తీవ్రంగా ఖండించింది. బెయిల్ పిటిషన్ విచారణ సందర్భంగా ఈమెపై నమోదైన రెండు ఎఫ్ఐఆర్లలో నేరాలు తీవ్రమైనవిగా పేర్కొన్న జడ్జిని ఐదవ విమర్శించింది. పరిస్థితిని, సందర్భాన్ని పరిగణించకుండా న్యాయ వ్యవస్థ నిందితులను దోషిగా భావిస్తోందని చెప్పడానికి ఇదొక ఉదాహరణ అని ఐదవ విమర్శించింది. ప్రస్తుతం ఈమె కర్నాల్ జైల్లో ఉన్నారు. అరెస్టయిన తరువాత ఆమె ఒంటిపై అనేక గాయాలున్నట్లు నివేదికలోచ్చాయి. కస్టడీలో ఆమెపై వేధింపులు జరిగినందుకు కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలని వెంటనే బెయిల్ మంజూరు చేయాలని ఐదవ డిమాండ్ చేసింది. ♦

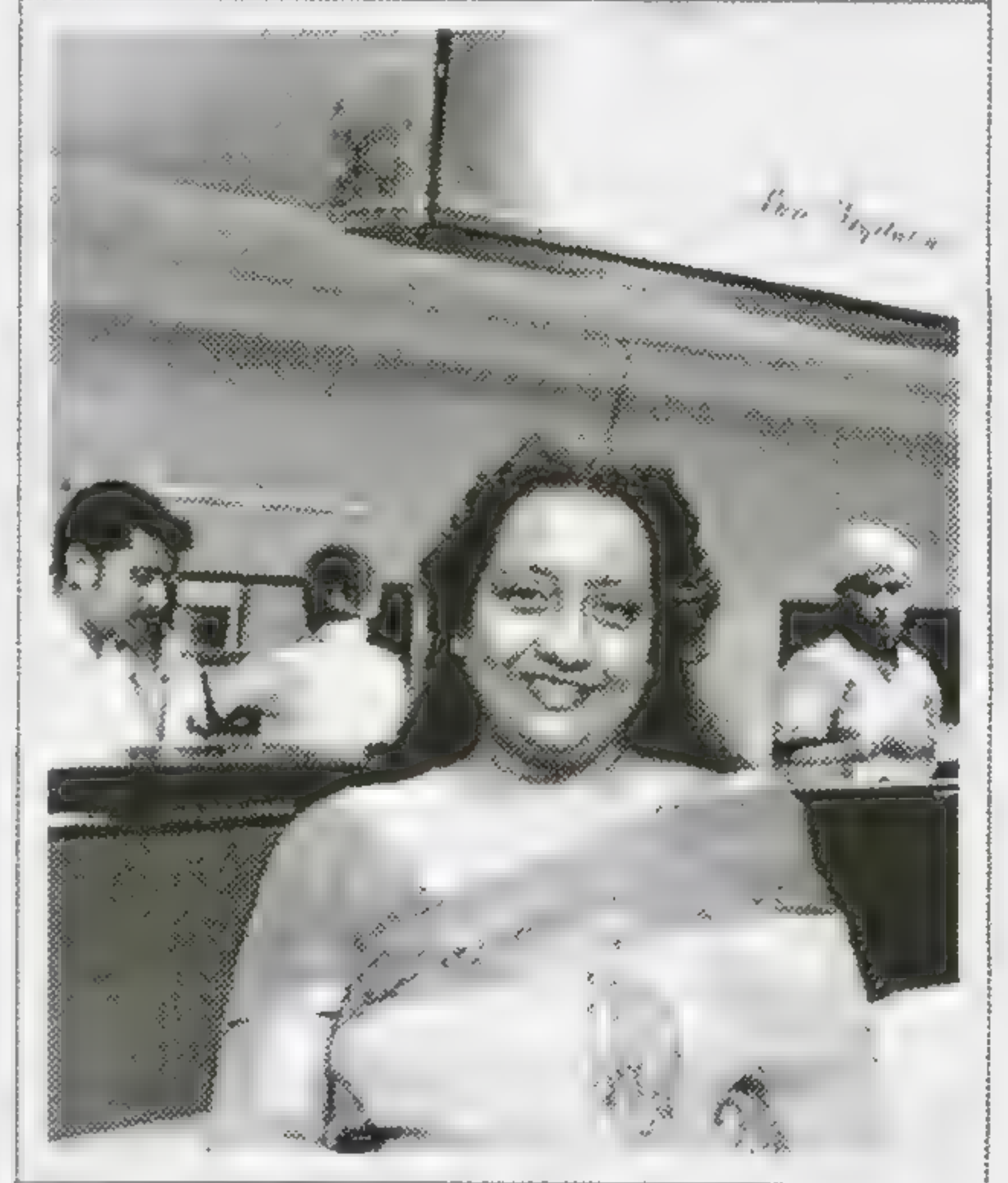
పల్లీలతో మొదలై.. పారిశ్రామికవేత్తగా ఎదిగి..

అశ్రయం ఇచ్చి ఆదరించాల్సిన భర్త బహిష్కరించడంతో ఆమె ఇద్దరు చిన్న పిల్లల్ని తీసుకొని కన్నీళ్లమయమైన జీవితాన్ని కడతేర్చుకుందామని కడలి వైపు నడక సాగించింది. అలా సముద్రతీరంలో నడుస్తూ ఉండగా అక్కడ పల్లీలు బరాణీలు అమ్ముతున్న వారిని చూసింది. 'చదువు సంధ్యల్లేని ఈ అమాయకులు కాయకష్టం చేసుకొని జీవించగలుగుతున్నప్పుడు నేను మాత్రం వారిలా ఎందుకు జీవితాన్ని సాగించలేను!' అన్న ఒక్క ఆలోచన ఆమెలో ఆశాదీపం వెలిగించింది.

అప్పటి నుండి తీరంలో బరాణీలు, పల్లీలు అమ్ముతూ కొత్త జీవితం మొదలెట్టింది. మొదటిరోజు సంపాదన కేవలం 50 పైసలు మాత్రమే. కానీ ఓర్పుతో పట్టుదలతో విశ్వాసంతో అమ్మడం మాత్రం ఆపలేదు. మొదట్లో

ఐదు, ఏబై, కొన్ని నెలల తర్వాత ఆదాయం నూరు రూపాయలకు చేరింది. కొన్నాళ్లకు సూక్ష్మ రుణాలను తీసుకుని టీ కొట్టు ప్రారంభించే స్థితికి చేరింది. మరికొన్ని సంవత్సరాలకు ఒక హోటల్ ప్రారంభించింది.

నాణ్యతకు ప్రాధాన్యతనిచ్చి వ్యాపారం సాగించడం వల్ల కొద్ది కాలంలోనే వ్యాపారం పుంజుకొని చెన్నై నగరంలో అనేక ప్రాంతాల్లో హోటల్ బ్రాంచ్లు నెలకొల్పగలిగింది. ప్రస్తుతం "సందీప్ చైన్ ఆఫ్ రెస్టారెంట్స్" అనే సంస్థకు అధిపతిగా ఆమె సంపాదన నెలకు అక్షరాల రు.50 లక్షలు. 1982లో కేవలం 50పైసలతో మొదలుపెట్టి ఆదాయాన్ని నేడు రు.50లక్షలకు చేర్చిన ఆమె విషాదగాథకు ప్రత్యక్ష సాక్షి 'చెన్నై మెరీనాబీచ్'. 2010 సంవత్సరంలో అత్యుత్తమ వ్యాపారవేత్త పురస్కారం పొందిన ఆ ధీర వనిత

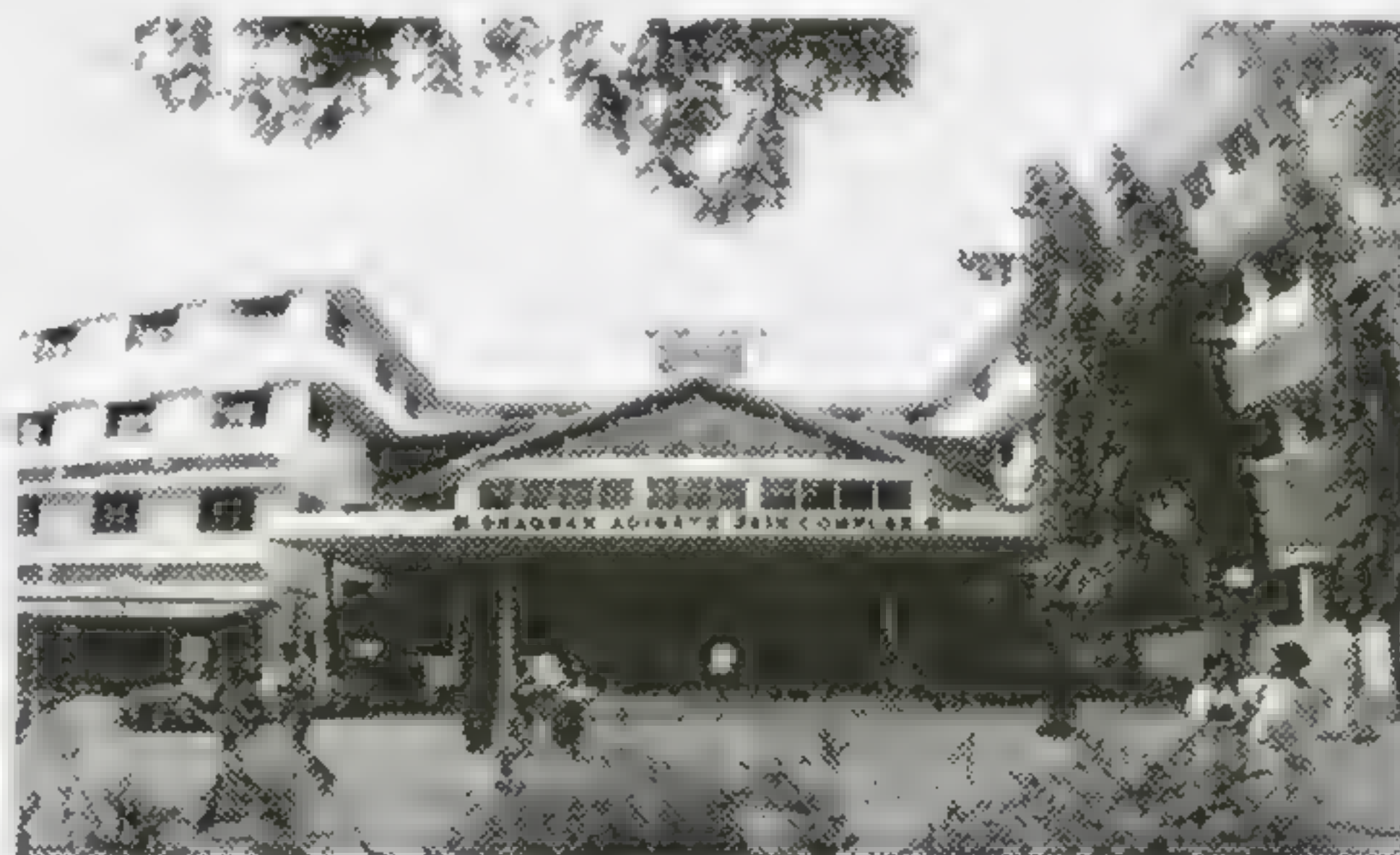
పేరు 'పెట్రి శ్రీయ నారాయణ్'. తినడానికి తిండిలేని నిర్భాగ్యస్థితిలో నుండి చనిపోవడానికి కూడా సిద్ధమయిపోయిన స్థితి నుండి నేడు కొన్ని వేలమందికి ఉపాధిని కల్పించే స్థాయికి ఎదిగింది.

శరీరం నీరసపడితే ఆహారం స్వీకరిస్తాం. అలాగే మనసు నీరసపడితే ఇలాంటి ధీరుల జీవితాలు చదివి స్ఫూర్తి పొందాలి. చిన్నచిన్న వైఫల్యాలకే నీరసించిపోయే స్వభావం గల వారికి అపజయాలకు కుంగిపోయేవారికి ఇటువంటి యదార్థ గాథలే స్ఫూర్తి!

అడియార్ అమ్మ!

(16 తరువాయి)

చేసే వైద్యంతో కోలుకున్నవారు నేడు ఎందరో ఉన్నారు. ముఖ్యంగా వ్యాధి ఏ దశలో ఉందో గుర్తించడంలో ఈమెకు ఈమే సాటి. ఎందరో వైద్యులు ఆమె అనుభవాలను పాఠాలుగా మార్చుకున్నారు. తమిళ, కన్నడ, తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని పేదవారికి అడయార్ క్యాన్సర్ ఆస్పత్రి ఒక దేవాలయం వంటిది. ఇంతింతై.. అన్నట్లుగా అస్పత్రిని అభివృద్ధి చేసి ఎంతోమంది ఇళ్లల్లో వెలుగు నింపిన అమ్మ ఆమె. పద్మశ్రీ, పద్మభూషణ్, పద్మవిభూషణ్, రామన్ మెగసెసే వంటి అత్యున్నత పురస్కారాలు డాక్టర్

మరికొంత మంది ప్రాణాలు కాపాడే అవకాశం వైద్యులకు ఉంది. దాన్ని నెరవేర్చితే రోగులకు ఎంతో సేవ చేసినవారిమి అవుతాం" అని ఆమె తన వద్దకొచ్చిన వైద్యులకు చెప్పేవారు. ఆమె అవివాహితగానే ఉన్నారు. 2021 జనవరిలో డాక్టర్ శాంత చనిపోయారు. ♦

శాంతను వరించాయి. "జీవితం ఎంతో విలువైంది. ఒక్క నిమిషం కూడా వృథా చేయకూడదు. వైద్య వృత్తి అంటే అంకితభావంతో చేయాలి. ప్రస్తుతం వచ్చే ఆధునిక వైద్య విధానంతో

నన్ను కన్నరోజు!

సాదామిని వంట పూర్తి చేసి రెండోసారి కాఫీ చేసి పేపర్ చదువుతున్న భర్త అశోక్కు ఇచ్చి తానూ తాగుతూ అక్కడే కూర్చోబోయింది. ఇంతలో లాండ్ లైన్ మోగింది. ఒక చేత్తో కాఫీ కప్పు పట్టుకుని రెండో చేత్తో ఫోన్ రిసీవర్ ఎత్తింది.

“హలో అమ్మా! ఏం చేస్తున్నావ్? నేను చెప్పింది గుర్తుందిగా. తొందరగా పని తెముల్చుకుని ఐదుగంటల వరకు రెడీగా ఉండండి. నేనిచ్చిన కొత్తచీర మాత్రమే కట్టుకోవాలి. బ్లాజ్ కూడా కుట్టించా కదా. నాన్నగారికి కూడా చెప్పు. నేను కార్ పంపిస్తా..లేట్ చేయొద్దు మరి” అని హడావిడిగా చెప్పింది కూతురు భావన..

“అమ్మలూ... నీ పుట్టినరోజు నాడు కూడా ఈ హడావిడి ఎందుకురా? నీ ఆఫీసు ప్రోగ్రాం కాగానే పిల్లలు, అల్లుడు గారితో కలిసి ఇంటికొచ్చేయి. నీకిష్టమైనవి చేసి ఉంచుతా. అందరం సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ కలిసి తిందాం.. ఎన్ని రోజులైంది మనమంతా కలిసి. నువ్వేమో ఎప్పుడూ బిజీబిజీ అంటావు” అనునయంగా చెప్పింది సౌదామిని.

“అమ్మా! పది రోజుల మందు నుండి చెప్తున్నా. ఇవాళ మా ఆఫీసు వార్షికోత్సవంతోబాటు నాకు అవార్డు ఇస్తున్నారు. నా పుట్టినరోజు కూడా అని నిన్ను, నాన్నగారిని రమ్మని. మళ్ళీ ఇప్పుడిలా అంటావేంటి? నా మాటంటే అసలు లెక్కలేదా నీకు. అవునులే.. నిన్ను రమ్మన్నాను చూడు నాదే తెలివితక్కువతనం. ఇంతకీ వస్తున్నావా లేదా. ఆఖరిసారి అడుగుతున్నా!” కోపంగా అరిచింది భావన.

“వస్తున్నా తల్లీ! అంత నిష్ఠూరాలెందుకు? నువ్వు ఇచ్చిన చీరనే కట్టుకునే వస్తాను. సరేనా!! ఐదుగంటలకు కార్ పంపించు” నవ్వుకుంటూ చెప్పింది. పేపర్ చదువుతూనే ఇటువైపు చెవి వేసిన అశోక్ కూడా గుంభనంగా నవ్వుకున్నాడు. ఫోన్ పెట్టేసి తర్వాత సౌదామిని నిశ్శబ్దంగా కూర్చుంది. ఏమీ మాట్లాడలేదు. అశోక్ అలసిపోయినట్టుంది అని కాసేపు చూశాడు. కాని తన ధోరణిలో మార్పు రాలేదు.

“ఏంటి సౌదా! ఏమైంది? ఈ మధ్య నువ్వు చాలా డల్గా ఉంటున్నావు. ఆరోగ్యం బావుంది

కదా. ఏదైనా జరిగిందా. నాకు చెప్పొచ్చుగా.. ఇంట్లో ఉన్నదే మనమిద్దరం. నువ్వీలా ఉంటే ఎలా?” “అంత సీరియస్ ఏమీ లేదండి. బాధ్యతలేమీ లేవు, పిల్లలు ఎవరి సంసారాల్లో వాళ్లు సంతోషంగా ఉన్నారు. అబ్బాయి కూడా మనకు దగ్గరలో లేడు. వాడి పిల్లలను కూడా చూడలేదు మనం.

అయిదేళ్లయిపోయింది వాడు ఇండియా వచ్చి. రమ్మంటే సెలవులు లేవంటాడు. అమ్మాయి పిల్లలు కూడా పెద్దవాళ్లయ్యారు. వాళ్లు స్కూళ్లు అంటూ మనకు కనపడడం తగ్గిపోయింది. వాళ్లను నేనేమీ అనడం లేదు, కాని ఈ ఒంటరితనాన్ని కాదు గాని, ఖాళీ సమయాన్ని భరించలేకపోతున్నాను.

మనిద్దరికి వంట చేయడం, పూజ, పుస్తకాలు తప్ప నాకు వేరే పనేమీ లేదు. మీరన్నా కనీసం స్నేహితులతో క్లబ్బులో కలుస్తుంటారు..” ఉదాసీనంగా అంది సౌదామిని.

“అలాంటప్పుడు నువ్వు మళ్ళీ ఎందుకు చదువుకోకూడదు. రోజూ కాలేజీకి వెళ్లేపని లేకుండా దూరవిద్యలో చేరు. పెళ్లప్పుడు

ఎంతో ఆపేశావు కదా.
ఇంకా చదువు. మనకు
డబ్బులకేమీ కొదవ లేదు.
నీకు తీరిక సమయం కూడా
చాలా ఉంది. ఎంఫిల్ లేదా
పీహెచ్డీ చేయొచ్చుగా..
కాలక్షేపం ఉంటుంది. ఈ
నిరాశ, నిరాసక్తత కూడా
మాయమైపోతుంది.” అన్నాడు
అశోక్.

“ఇప్పుడు చదువా?
అందరూ నవ్వుతారేమోనండి..
చదువంటే నాకు ఇష్టమే కాని
చిన్నపిల్లలతో కలిసి పరీక్షలు
రాయడం.. అదీ నావల్ల కాదేమో..
సరేలేండి చూద్దాం. ఏది ఎలా
జరగాలనుందో” అంటూ లేచి
వంటింట్లోకి వెళ్లి సర్దడం
మొదలుపెట్టింది. కాని తన
ఆలోచనల్లో మౌనంగా మారిపోయింది.
సాయంత్రం సరిగ్గా ఐదుగంటలకు
భావన పంపిన కారు వచ్చింది.
అప్పటికే తయారై ఉన్న సౌదామిని,
అశోక్లు ఇంటికి తాళం వేసి
బయలుదేరారు. వాళ్లు భావన ఆఫీసు
ప్రాంగణానికి చేరుకునేసరికి,
అక్కడంతా కోలాహలంగా ఉంది.
ఉద్యోగులంతా హాలులోకి
ప్రవేశిస్తున్నారు. తల్లిదండ్రులను
చూసిన భావన వారికి ఎదురొచ్చి
అమాంతంగా తల్లిని కౌగిలించుకుంది.
“అమ్మా! ఈ నెమలిపించం రంగు
పట్టుచీర నీకు ఎంత బావుందో...
చాలా అందంగా కనిపిస్తున్నావు.
కదా నాన్నగారు?” అని అంది.
అశోక్ మందహాసం చేశాడు.
సౌదామిని మాత్రం సిగ్గుపడిపోయింది.
భావన వాల్లిద్దరినీ మొదటి వరుసలో
కూర్చోబెట్టి మళ్లీ కలుస్తానని స్టేజి
వెనుకవైపు వెళ్లిపోయింది.

మెల్లిగా హాలు నిండిపోయింది.
కంపెనీ 10వ వార్షికోత్సవంతోబాటు,
ఇటీవలే ఒక పెద్ద విదేశీ ప్రాజెక్టును
విజయవంతంగా పూర్తి చేసినందుకు
చాలా ఘనంగా ఏర్పాట్లు చేశారు.
ఈ కార్యక్రమానికి ప్రాజెక్ట్ మేనేజర్
భావన కాబట్టి తనకి ఇంకా ఎక్కువ
భాధ్యతలు ఉన్నాయి. కంపెనీలోని
అన్ని భాగాలలో పనిచేసే
ఉద్యోగులందరూ వచ్చినట్టున్నారు.
కోలాహలంగా ఉంది హాలంతా..
భావన పిల్లలను అల్లుడు తీసుకుని
వస్తాడని వాళ్లకోసం ఎదురు
చూడసాగింది సౌదామిని.
మరో గంటలో ముఖ్య అతిథి రాగానే
కార్యక్రమం మొదలైంది. కంపెనీ
డైరెక్టర్లు, ముఖ్య అతిథి ప్రసంగాలు
ముగిసిన తర్వాత ప్రాజెక్టులో
పాల్గొన్నవారందరికీ బహుమతులు
ఇచ్చారు.
వాళ్ల నాయకురాలిగా ఎంతో
సమర్థవంతంగా పనిచేసిన భావనను
అందరూ ప్రశంసించారు.
అంతేకాకుండా ఈరోజు భావన
పుట్టినరోజు కాబట్టి మరింత
ఘనంగా శుభాకాంక్షలు అందిద్దామని
కంపెనీ చైర్మన్ ప్రకటించాడు.
సౌదామిని భావన పిల్లలకోసం అటూ
ఇటూ చూస్తూనే భావనకు వస్తోన్న
అభినందనలు చూసి మురిసిపోతోంది.

పది నిమిషాల్లో ఒక పెద్ద కేకును
స్టేజ్ మధ్యలో టేబుల్ మీద
పెట్టారు. స్టేజ్ మొత్తం
రంగురంగుల బెలూన్లను
కట్టారు. భావనను పిలిచారు.
భావన ముందుకొచ్చింది.
“ఒక్క నిమిషం” అంటూ
మైక్ దగ్గరకు వెళ్లి “అమ్మా!
ఒక్కసారి స్టేజ్ మీదకు రావా?
నాన్నగారు కూడా రావాలి.
నాకోసం..” అని పిలిచింది.

వెంటనే అందరూ చప్పట్లు కొట్టారు.
మేమెందుకు అనుకుంటూ
సందేహంగానే సౌదామిని, భర్తతో
కలిసి స్టేజ్ మీదకు వచ్చింది. భావన
తల్లిని కేక్ ముందు నిలబెట్టింది.
అటు, ఇటు తను, తండ్రి నిలబడ్డారు.
కేక్ మీద రాసింది చదివిన సౌదామిని
నివ్వేరపోయింది.. భావనకు బదులు
తన పేరు కనపడింది. అమ్మకు శు
భాకాంక్షలు అని.. అయోమయంగా
కూతురివైపు చూసింది.
భావన చిరునవ్వుతో మైక్ ముందుకు
వచ్చి “ఛైండ్స్! ఇవాళ కంపెనీ
విజయోత్సవాలతోబాటుగా నా
పుట్టినరోజు కూడా జరపాలని
అనుకోవడం చాలా సంతోషంగా
ఉంది. కాని ఇవాళ నా పుట్టినరోజు
కాదు” అని ఆగింది..
“అవును.. ఇది నా పుట్టినరోజు
కాదు. మా అమ్మ, నన్ను కన్నరోజు.
తను అమ్మగా మారినరోజు. ఈ
రోజు నా జన్మకు కారణమైన నా
తల్లికి కాక నాకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం
ఇవ్వడమేంటి? అందుకే ఈ రోజును
మా అమ్మ నన్ను కన్నరోజుగా
జరుపుకోవాలను కుంటున్నాను.
చిన్నప్పుడు ప్రతీ సంవత్సరం అమ్మ
మన పుట్టినరోజు పండగలా
జరుపుతుంది. కొత్తబట్టలు, →

చాక్లెట్లు, స్వీట్లు... ఎన్ని చేసేదో, కాని పెద్దయ్యాక మన పుట్టినరోజులో అమ్మ అంతగా కనిపించదు. స్నేహితులు, కాబోయే భర్త లేదా అత్తవారింటివారు మాత్రమే ఉంటారు. కాని మన పుట్టుకకు కారణమైన అమ్మలేని మన పుట్టినరోజును ఎంత ఘనంగా జరుపుకున్నా వృథాయే కదా. అందుకే ఈ విజయోత్సవ వేళ అమ్మకే ఈ రోజు అంకితం.. అమ్మా! అటు చూడు" అంటూ స్టేజ్ కుడివైపుకు చూపించింది..

అది చూసిన సౌదామిని ఆశ్చర్యపోయింది. తను చూస్తుంది కలయా? నిజమా? అని నమ్మలేకపోయింది. అమెరికాలో ఉండే

సౌదామిని కొడుకు అన్వేష్, కోడలు స్వప్న, మనవరాళ్లు శిల్ప, శ్రేయ కనబడ్డారు. వారి వెనకాలే అల్లుడు, మనవళ్లు నేహాంత్, శ్రేయాంత్... మనవరాళ్లు ముచ్చటగా పట్టు పరికిణీలలో, మనవళ్లు సిల్క్ కుర్తా పైజామాలు వేసుకుని ఎంత ముద్దుగా ఉన్నారు..

సౌదామిని తన కొడుకును చూసి అయిదేళ్లయింది. మనవరాళ్లను కూడా మొదటిసారి ప్రత్యక్షంగా చూస్తోంది. వాళ్లు పుట్టినప్పటి నుంచి వాళ్ల ఆటలన్నీ స్ట్రైప్ లోనే చూడడం. వాళ్లంతా వచ్చి సౌదామినిని చుట్టుముట్టారు. మనవళ్లు, మనవరాళ్లు అమ్మమ్మా! బామ్మా! అంటూ కౌగిలించుకున్నారు.. సౌదామినికి సంతోషంతో కళ్లనీళ్లు

వచ్చేశాయి. అది చూసి హాల్లో ఉన్నవారికి కూడా మనసు చెమరించింది.

భావన పిలవగానే పిల్లలు నలుగురూ వచ్చి మైక్ ముందు

నిలబడి నెల రోజుల నించి ప్రాక్టీసు చేసిన, సౌదామినికి ఇష్టమైన అన్నమయ్య కీర్తనను పాడారు. కంపెనీ చైర్మన్, డైరెక్టర్లు కూడా ఈ ఏర్పాట్లు ముందే తెలుసన్నట్టు చిరునవ్వులతో నిలబడ్డారు.

అన్వేష్ వచ్చి మైక్ అందుకున్నాడు.. "ఫ్రెండ్స్.. నిజానికి ఇది అక్కకి సంబంధించిన ప్రోగ్రామ్.. తన కంపెనీ, తన ప్రాజెక్టు విజయంతోపాటు తన పుట్టినరోజు కూడా.. కాని ఇలా తన పుట్టినరోజును అమ్మ కన్నరోజుగా మార్చడం అన్న ఆలోచన వచ్చినందుకు నిజంగా హాట్సాఫ్ అక్కా.. నువ్వు చెప్పింది నిజమే..

అమ్మలేకుండా మనం లేము. మన పుట్టినరోజును అమ్మ ఎప్పుటికీ

మర్చిపోదు కారణం తను నవమాసాలు మోసి కని, అల్లారుమద్దుగా, క్రమశిక్షణతో పెంచుతుంది. అమ్మకు తోడుగా నాన్న ఎప్పుడూ వెన్నంటే ఉన్నారు. నాన్న డబ్బులు కట్టినంత మాత్రాన మనం ఇంజనీర్లు, డాక్టర్లు అయిపోతామా.. మనకోసం, మన చదువులు, సంతోషం కోసం నాన్న సంపాదనలో బిజీగా ఉంటారని, మన ప్రతీ ఆవసరం అమ్మకు తెలుసుకుంటుంది. ఎంత కష్టమైనా తీర్చడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. నాన్నను, మనను, మన పిల్లలను కూడా జాగ్రత్తగా చూసుకుంటుంది అమ్మ. కాని తన అవసరాలు, ఇష్టాల గురించి ఎవరికి ఎంత తెలుసని. కనీసం తన పుట్టినరోజు కూడా మనం

గుర్తుపెట్టుకోం. ఎందుకంటే మనం మన ఉద్యోగ, వ్యాపార, కుటుంబ వ్యవహారాల్లో బిజీ కాబట్టి...

ఇప్పుడు అక్క కారణంగా నేను చేస్తున్న తప్పు కూడా తెలిసి వచ్చింది. అందుకే సెలవులు లేవు, తీరిక లేదు అంటూ అమ్మ దగ్గరకు రావడాన్ని వాయిదా వేస్తున్న నేను వెంటనే వచ్చేశా. నేను రావడమే అమ్మకు పెద్ద బహుమతి అని నాకు తెలుసు కదా" అని ఉద్యోగంతో మాట్లాడిన అన్వేష్ కళ్లు తుడుచుకుంటూ తల్లి దగ్గరకు వెళ్లాడు.

సౌదామిని ఆనందానికి హద్దులు లేకుండా పోయాయి. ఏం మాట్లాడాలో కూడా తెలీడం లేదు. కూతురి ఆలోచనకు సంతోషించాలా? తన పిల్లలు తనను ఇంతగా

ప్రేమిస్తూ, గౌరవిస్తున్నందుకు సంతోషించాలా అర్థం కాని స్థితిలో ఉంది. భర్త, పిల్లలు, మనవళ్లతో కేక్ కట్ చేసింది. హాలు మొత్తం కరతాళ ధ్వనులతో మారుమోగిపోయింది. “అమ్మా! మీరు మా అందరికీ రెండు మంచి మాటలు

చెప్పండి. తల్లిమీద ఇంత మంచి అభిప్రాయం, ప్రేమ, ఆప్యాయతలు ఉన్న మీ పిల్లలను చూస్తే మీ పెంపకం, మీరు నేర్పిన సంస్కారం కనిపిస్తున్నాయి. ఇవి ఈనాటి పిల్లలందరికీ అర్థమవ్వాలి. చెప్పండి ప్లీజ్..” అని రిక్వెస్ట్ చేశాడు కంపెనీ చైర్మన్ నారాయణరావు.

“అయ్యో! నేనేం మాట్లాడగలను. మీరనుకున్నంత గొప్పదాన్నేమీ కాదు. అందరిలాంటి తల్లినే. వద్దు” అంటూ చేతులు జోడించి మొహమాటంగా చెప్పింది సౌదామిని.

“మాట్లాడాలి....మాట్లాడాలి..”
“అంటూ హాల్లో కేకలు వినపడ్డాయి.. భావన కూడా తల్లిని మాట్లాడమనడంతో తప్పనిసరై మైక్ ముందుకు వచ్చింది. “వేదిక మీద ఉన్న పెద్దలకు, వేదిక కింద ఉన్న పెద్దలకు నమస్కారాలు. పిల్లలకు ఆశీర్వాదాలు. మా పిల్లలు నామీద ఉన్న ప్రేమతో మరీ గొప్పగా చెప్తున్నారు కాని నేను చేసిందేమీ లేదు. అందరు అమ్మలలాగానే నా పిల్లలు కూడా గొప్ప చదువులు చదవాలి, మంచి ఉద్యోగంలో స్థిరపడాలి. పిల్లాపాపలతో సంతోషంగా ఉండాలని కోరుకున్నాను. వారికి తగిన సహాయ సహకారాలను అందించాను.

కాని మీరంతా నా పిల్లల ఈడువాళ్లే కాబట్టి ఒక్క మాట మాత్రం చెప్పాలనుకుంటున్నాను.

పెద్ద చదువులు చదవండి. ఉద్యోగాలు చేయండి. సంపాదించండి.

కాని కుటుంబాన్ని మాత్రం నిర్లక్ష్యం చేయకండి. కుటుంబం అంటే తల్లిదండ్రులే కాదు భాగస్వామి, పిల్లలు కూడా... మీరు ఎంత సంపాదించినా మీకోసం మీ పిల్లలకోసమే కదా. మీరు మీ భాగస్వామితో, పిల్లలతో ఆనందంగా ఉండడానికి కావలసినంత సంపాదించండి చాలు.

తరతరాలకు సంపాదించడం కోసం ఇప్పటి మీ సంతోషాలను, జీవితాలను పణంగా పెట్టకండి. యంత్రాలలా కాకుండా మనుషుల్లా మీ మనసుకు తగినట్టుగా బ్రతకండి.. అంతే.. మరొక్కమాట.. మీ పుట్టినరోజు సంబరాలు మీకు మాత్రమే సొంతం కాదు. మీ జన్మకు కారణమైన అమ్మానాన్నలు కూడా ఉన్నారని మాత్రం మరచిపోవద్దు. ఉంటాను” అని వినయంగా చెప్పింది.

కంపెనీ ఉద్యోగులు, చైర్మన్, డైరెక్టర్ల కరతాళ ధ్వనులతో హాలంతా మారుమోగిపోయింది. భర్త, పిల్లలతో కలిసి సంతోషంగా ఇంటికి బయలుదేరింది సౌదామిని.

ఇప్పుడు ఆమెకు ప్రపంచాన్ని జయించినంత సంతోషంగా ఉంది.. కారులో కూడా మనవళ్లు, మనవరాళ్లతో తెగ కబుర్లు చెప్పసాగింది, వాళ్ల కబుర్లు వింటూ చిన్నపిల్లలా మారిపోయింది. తన కూతురు, కొడుకు కలిసి చేసిన ఈ కార్యక్రమంలో తన వంతు బాధ్యతను పూర్తి చేసినన్న తృప్తితో ఆ మనోహరమైన దృశ్యాన్ని అశోక్ చూస్తూ ఉండిపోయాడు.

ఇంటికి రాగానే అందరూ హాల్లో చేరారు. వాళ్లకు భోజనం ఏర్పాట్లు చేయడానికి వంటింట్లోకి వెళ్లబోతున్న

సౌదామినిని బలవంతంగా హాల్లోనే కూర్చోబెట్టారు. అంతలోనే హోటల్ నుండి ఆర్డర్ చేసిన భోజనం వచ్చేసింది.

సౌదామిని, భర్తను, పిల్లలను, వాళ్ల పిల్లలను చూసుకుంటూ పట్టరాని ఆనందంతో పొంగిపోయింది. వాళ్లు రావడం ఒక ఎత్తైతే తను కన్నరోజు అంటూ అంత గొప్ప గౌరవాన్ని ఇవ్వడం గురించి తలుచుకుని ఇంకా ఆశ్చర్యంగానే ఉంది. తమ పిల్లలతో పాటు అమ్మకు అటు ఇటు కూర్చున్న భావన, అన్నేష్ కలిసి తాము నెలరోజుల నుండి ప్లాన్ చేసిన ఈ కార్యక్రమం గురించి తల్లికి వివరించసాగారు. వాళ్లకు తోడుగా నిలిచిన కోడలు, అల్లుడు, అశోక్ దూరం నుండే వాళ్లను చూసి నవ్వుకున్నారు. వాళ్ల మాటలు ఎంతకీ ఆగడం లేదు..

“సౌదా! ఇదిగో నా తరపున నీకో చిన్న బహుమతి. నీకు చాలా ఇష్టమైనదే అని నాకు తెలుసు” అంటూ అశోక్ ఒక కవర్ ఆమె చేతిలో పెట్టాడు.

“అయ్యో! ఇప్పుడు మీరు కూడా బహుమతి ఇవ్వాలా? పిల్లలకు తోడుగా ఉండి ఇదంతా చేయించారు చాలదూ.. ఏముంది ఈ కవర్ లో?” అంటూ కవర్ తెరిచింది. పిల్లలందరూ కూడా ఆ కవర్ లో ఏముందా అని ఆసక్తిగా చూసారు. సౌదామిని పేరు మీద ఎంఫిల్ అప్లికేషన్ ఫారమ్ పూర్తిగా నింపి, కావలసిన సర్టిఫికెట్లు జతచేసి ఉన్న కాగితాలవి. సంతకం పెట్టి సబ్మిట్ చేస్తే చాలు. అది చూసి పిల్లలంతా సంతోషంగా చప్పట్లు కొట్టారు. ఆ నవ్వులు, కేరింతలు సౌదామిని మొహంలో కూడా ప్రస్ఫుటంగా కనిపించాయి. ♦

మానసిక రోగుల రక్షణ చట్టం 1987

ఈ మధ్య చిత్తూరు జిల్లా మదనపల్లి లో తల్లిదండ్రులు తమ కూతుళ్ళిద్దరినీ దారుణంగా హత్య చేసిన ఘటన యావత్ భారతదేశాన్ని కలచి వేసింది. దీనిని కొందరు మూఢభక్తి తో చేశారని, కొందరు వీరికి మానసిక వ్యాధి ఉండి అలా చేశారని అన్నారు. సాధారణంగా ఎవరైనా వాస్తవాలను వదిలి ఊహలోకంలో విహరిస్తూ ఉంటే పక్కన వారు కదిలిస్తే మన స్పృహలోకొచ్చి తమ కలను గొప్పగా మనకు వర్ణించి చెబుతారు. అదే మానసిక వ్యాధి ఉన్నవాడు మనము కదిలించినా 'నేను ఆలోచించేది, ఊహించేది నిజం' అని వాదిస్తాడు. నీకు రోగం ఉంది అంటే నాకేమీ లేదు అంటారు. ఇదొక రకం మానసిక వ్యాధి. మనం చూడనిది, విననిది, చదవనిది ఏదీ ఎన్నటికీ వూహించలేము. అది నగ్నసత్యం. అందుకే మనము చదివే, చూసే, వినే అంశాలను బట్టే మన కార్యాచరణ ఉంటుంది.

విప్లవ సాహిత్యం తెలుసుకున్నవాళ్ళు విప్లవకారులు అవుతారు, శాస్త్రీయ అంశాలు తెలుసుకుంటే విజ్ఞాన దాయకులు అవుతారు, భక్తి విషయాలు తెలుసుకుంటే కళ్ళుమూసుకుని చేతులు కట్టుకుని ఉంటారు, తత్వ విషయాలు తెలిస్తే వేదాంతులు అవుతారు, ఊహజనిత అంశాలు తెలుసుకుంటే వూహిస్తూనే ఉంటారు. ఆ ఊహలోనే పిచ్చివాళ్ళుగా మారతారు. ఇక్కడ పిచ్చి అనగానే వీధుల్లో పిచ్చిగా తిరగడము ఒక్కటే కాదు. నాకు ఏకప్థం వచ్చినా నా ఊహలో ఉన్నవారు వచ్చి నన్ను

కాపాడతారు అనే భావనలో పక్కనున్న మనుషులను వదిలి ఎవరికోసమో జీవితకాలం ఎదురుచూస్తూనే ఉంటారు. కొందరు అలాగే చనిపోతారు, కొందరు వాళ్ళే 'చచ్చిపోయి అక్కడకు వెళతామ'ని తమను తాము చంపుకుంటారు.

మనిషి నాస్తికుడు కావాలి, దేవుడు లేడు అనాలి అంటే అతడు గొప్ప శాస్త్రీయ హేతువాద సాహిత్యమైనా చదవాలి. లేదా భయంకరమైన దుర్ఘటన అనేది జీవితంలో జరిగినపుడన్నా విరక్తి వచ్చి దేవుడు లేడు అనాలి. కానీ అప్పుడు అన్నీ బాగా ఉన్న వాళ్ళు పక్కన ఉండి 'ఛీ ఛీ అలా అనకూడదు, దేవుడే నీకు ఈ శిక్ష వేశాడు' అంటారు.

వారికేదో దేవుడు వచ్చి చెప్పినట్లు. పై సారాంశం అంతటికీ అర్థమేమిటి అంటే మన ఆలోచనల వల్ల మానవాళికి ఏ విధమైన సేవ జరుగుతున్నా వారు మానసిక ఆరోగ్యవంతులు, మన ఆలోచనల వల్ల ఎవరికీ కీడు జరగకపోయినా మనకి మనము కీడు చేసుకునేట్టుగా ఉంటే వారు మానసిక రోగులు. పైగా తీవ్ర మానసిక జబ్బు ఉంటే వారికి విడాకులు ఇచ్చేయచ్చు అని వివాహ చట్టాలు చెబుతున్నాయి.

చాలామంది మనము మన చుట్టుపక్కల పరిశీలిస్తే చాలామంది మానసిక రోగులు కనపడుతుంటారు. వాళ్ళల్లో వాళ్ళు మాట్లాడుకునేవాళ్ళు, కోపం వచ్చి పెద్దగా అరుస్తూ తలుపులు గడియలు

విరగ్గాట్టే వాళ్ళు, విడిపోయిన భార్య భర్తలు ఎవరైనా వాళ్ళ కష్టాలు చెప్పిందే చెబుతూ ఉండడం, అన్నీ ఉన్నా వాళ్ళ ఇంట్లోనే దొంగతనాలు చేయడం, అనవసరంగా అబద్ధాలు చెప్పడం, కనిపించిన ప్రతి స్త్రీని దగ్గరకు తీసుకోవాలి అని అనిపించడం, ఆడవారికి కొందరి కూడా ఇలాంటి ఆలోచనలు ఉండడం, రకరకాల దురలవాట్లను వదులుకోలేకపోవడం ఇలా అనేకమైన మానసిక రుగ్మతలు ఉన్నవాళ్ళు మనతో కలిసి మనలోనే ఉంటుంటారు. ఇవే లక్షణాలు విజృంభిస్తే వైద్యం తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్న మానసిక రోగులుగా మారతారు. అలా మారిన తరువాత కూడా సాధారణంగా కుటుంబాలు గుర్తించలేవు. గుర్తించినా వాడికి పొగరు, దానికి బలుపు వంటి మాటలతో సరిపెచ్చి ఎదుటి వాళ్ళ మానసిక రోగాన్ని ఇంకా పెంచుతారు. మన దేశంలో ఎంతో

రోగమొస్తే తప్ప ఆసుపత్రికి వెళ్లరు. మెడికల్ షాపుల్లోనే అడిగి మందులు తెచ్చుకుంటారు. అలాంటిది ఈ తరహా మానసిక రోగులున్న వాళ్ళకి మందులు అవసరం అవి ఏ షాపులో తెచ్చుకుంటారు? ఎక్కడకని వెళతారు? మరి

అలాంటప్పుడు సమాజంలో పిచ్చివాళ్ళు యదేచ్ఛగా తిరగక ఏమవుతుంది. మరొక రకం వాళ్ళు వుంటారు. వాళ్ళు మానసిక బలహీనులు. దయ్యాలకు భయపడతారు, దేవుడికీ భయపడతారు. రెండింటినీ వాళ్ళు చూడరు. చూడాలనుకున్నా అది జరగడం అసంభవం. కానీ ఆ ఊహలో తమ ధైర్యాన్ని అంతా కోల్పోతారు. మనకు మామూలు డాక్టర్లు వీధికి ఒకళ్ళున్నట్లు ఈ మానసిక రోగుల ఆస్పత్రులు మాత్రం ఉండవు. మామూలు ఆసుపత్రులు కన్నా ఈ ఆసుపత్రులు పెట్టు కోవడానికి చట్టపరంగా చాలా తంతు ఉంటుంది. ఏది ఏమైనా మనకి దాదాపు 3 వేలకుపైగా చట్టాలున్నాయి. అవన్నీ ఒకదానికొకటి మిళితమై వుంటాయి. కానీ ఈ మెంటల్ హెల్త్ చట్టం దానికదే వుంటుంది. పైగా ఈ చట్టము మానసిక రోగులను ఆసుపత్రిలో చేర్చుకోవడము, వైద్యం చేయడము, మూడు నెలల తరువాత డిశ్చార్జ్ చేయడము, అలాగే ఈ రోగులను చూసుకోవడానికి ఏర్పాటు చేసే బంధువులు, గార్డియన్లు వగైరాల హక్కులు గురించి, ఈ మానసిక రోగులకు సంబంధించి పోలీసు కమిషనరు, మేజిస్ట్రేట్ కోర్టులు ఉత్తర్వులు ఇస్తూ ఉంటారు. ఈ చట్టం భారతదేశం అంతా వర్తిస్తుంది. ఇందులో సెక్షను 19 ప్రకారము

మనకు మామూలు డాక్టర్లు వీధికి ఒకళ్ళున్నట్లు ఈ మానసిక రోగుల ఆస్పత్రులు మాత్రం ఉండవు. మామూలు ఆసుపత్రులు కన్నా ఈ ఆసుపత్రులు పెట్టు కోవడానికి చట్టపరంగా చాలా తంతు ఉంటుంది. ఏది ఏమైనా మనకి దాదాపు 3 వేలకుపైగా చట్టాలున్నాయి. అవన్నీ ఒకదానికొకటి మిళితమై వుంటాయి. కానీ ఈ మెంటల్ హెల్త్ చట్టం దానికదే వుంటుంది.

ఎవరైనా మెంటల్ గా బాధపడే వ్యక్తి, తనకు తానుగా ఆసుపత్రిలో చేరడానికి ఇష్టత చూపకపోయినా, ఆ పేషెంటు బంధువుకాని, స్నేహితులు కానీ సంబంధిత మెడికల్ ఆఫీసర్ ఇంచార్జిని కోరితే ఆ పేషెంటుని ఆసుపత్రిలో చేర్చుకుంటారు. సెక్షను 24 ప్రకారం ఎవరైనా వీధిలో పిచ్చివాళ్ళు తిరుగుతున్నట్లయితే వాళ్ళపై ఎవరైనా జాలిపడితే వారు మేజిస్ట్రేట్ కి ఈ విషయం తెలియచేస్తూ దరఖాస్తు చేసినట్లయితే వారు స్థానిక పోలీసుల సహాయంతో ఆ పిచ్చి వారిని ప్రభుత్వ మానసిక ఆసుపత్రికి తరలించి వైద్యం చేయిస్తారు. అతని బంధువులు ఎవరైనా ఉండి పట్టించుకోవట్లేదు అంటే వారిని కూడా తన దగ్గరకు పిలిపించి వారికి ఆ మానసిక రోగి సంరక్షణని అప్పజెబుతారు.

ఈ చట్టం తీవ్ర మానసిక రోగము గురించి, ఆసుపత్రిలో చూపించే, ఆసుపత్రిలో చేర్పించే వాటి గురించే ప్రస్తావించింది కానీ, మానసిక రోగాలలో రకాలను తెలిపి వాటి ప్రకారం ఎలా వైద్యం చేయాలి అని చెప్పలేదు. కేవలం ఆసుపత్రిలో అవుట్ పేషంట్ లా వచ్చి చూపించుకుంటే ఎలా రావాలి, ఎవరితో రావాలి, ఏవిధంగా ఆసుపత్రిలో చూపించుకువెళ్లాలి, అదే ఆసుపత్రిలో చేరి వైద్యం అవసరమయ్యే మానసిక రోగాలను ఎలా వైద్యం చేయాలి,

ఎంతకాలం వైద్యం చేయాలి, తరువాత వారిని ఆసుపత్రి నుండి డిశ్చార్జ్ చేయడానికి సంబంధిత అధికారి ఉత్తర్వులు కానీ, కొన్ని సందర్భాల్లో మేజిస్ట్రేటు వారి ఉత్తర్వులు ఉంటే కానీ డిశ్చార్జ్ చేయకూడదు అని.... ఇలా అనేక నియమ నిబంధనలు ఈ చట్టంలో ప్రస్తావించారు.

2017లో మెంటల్ హెల్త్ కోడ్ ని తీసుకువచ్చారు. అది ఈ సంబంధిత అధికారులు, కమిటీలు ఎలా పనిచేయాలి, వారి విధి విధానాలు మొదలైనవి అందులో పొందు పరచారు. అవి సామాన్యునికి అర్థం కావు. ఏది ఏమైనా ఎవరైనా నమ్మశక్యం కానిది చెపితే 'నేనేమైనా చిన్న పిల్లాడినా నువ్వు చెప్పేది అర్థం కాకపోవటానికి, అనో లేదా నేనేమీ అంత పిచ్చోడిని కాదు నువ్వు చెప్పిన వన్నీ నిజం అనుకోవడానికి' అంటారు. ఈ లెక్క ప్రకారం ప్రపంచంలో సగానికి సగం మంది పిచ్చోళ్ళు అనే అనుకోవాలి. ఎందుకంటే

ఎవరైనా ఏ దేవుడు గురించైనా 'అక్కడున్నాడు, ఇక్కడున్నాడు, మీకు అలా చేస్తాడు, ఇలా చేస్తాడు అంటే వెంటనే నమ్మేస్తారు కానీ! వీళ్ళు అడగరు వారిని 'మేమేమైనా పిచ్చోళ్ళామా! నీవు చెప్పినదల్లా నమ్మడానికి, నువ్వు దేవుడు పేరు చెప్పి వ్యాపారం చేసి డబ్బు సంపాదించుకుంటున్నావు, నేను మంచివాడిని నా చుట్టూ పక్కల ఎంతోమంది మంచివాళ్ళు ఉన్నారు. వారి మధ్య నేను ఎంతో రక్షణలో ఉన్నాను. నాకు కంటికి కనపడని అవాస్తవ శక్తులు వచ్చి నన్ను కాపాడతాయి అని చెపితే ఇక్కడ నమ్మే వాళ్ళు ఎవరూ లేరు' అని. ఇదే

ప్రశ్నించడం అంటే అర్థం.
ఇలా ప్రతివాళ్లు ప్రశ్నించాలి.

ఇంకా ఈ మానసిక రోగులు పెరిగి పోకుండా ఉండాలంటే ప్రభుత్వం వీరిపై దృష్టి పెట్టాలి. ఈ మానసిక రోగుల చట్టమే ఇలా సామాన్యునికి అర్థం కాకుండా, తేలికగా వైద్యం చేయించుకోవడానికి వీలు లేకుండా నిరంతరం కోర్టులు, అధికారుల ఉత్తర్వులు కోసం తిరగడమే సరిపోతుంది. దీనితో ఆ మానసిక రోగులను చూపించడానికి ఎవరు ముందుకు వస్తారు? ప్రభుత్వం నేడు పెరుగుతున్న మానసిక రుగ్మతలను తగ్గించాలి అంటే మధ్యపానం నిషేధించాలి, అందరికీ పని కల్పించాలి, వ్యభిచారం, మత్తుపదార్థాలు నిషేధించాలి.

నిత్యవసర సరుకుల ధరలు పెరగకుండా చూడాలి. గృహహింస జరగకుండా స్త్రీ పురుషులు ఒకరినొకరు గౌరవించుకునేట్లు వారి ప్రవర్తనలలో మార్పులు తెచ్చుకోవడము, గృహహింస నేరాలలో సాక్ష్యాలు లేవనో, ఇంకొటో చెప్పి దొషులను నిర్దోషులుగా వదలకుండా న్యాయస్థానాలు వారికి శిక్షలు వేయడము, ఆడపిల్లలపై దాడులు జరగనీకుండా పటిష్టమైన చర్యలు తీసుకోవడము, నేరాలు జరగకుండా చూడడం.. ప్రభుత్వ కార్యకలాపాల నుండి మత కార్యక్రమాలను విడదీయాలి. మేము దేవుళ్ళు అనేవాళ్ళు, మేము దేవుడుని చూపిస్తాము అనేవాళ్ళా, నేను దెయ్యాలని చూపిస్తాను,

వదిలిస్తాను అనే వాళ్ళని న్యాయస్థానాలకు లాక్కొచ్చి నిరూపించమని అడగడం, ఆశ్రమాల వల్ల అక్రమణలకు గురైన ప్రభుత్వ భూములను తిరిగి తీసుకుని పేదలకు పంచి పెట్టడం వంటి సంస్కరణలు జరిగితే గానీ అందరమూ ప్రశాంతంగా మానసికంగా ఆరోగ్యంగా ఉండలేం. ఇలాంటి సంస్కరణలు చేయడానికి పెట్టుబడి దారీ సమాజంలో ప్రభుత్వాలు ముందుకు రావు సరికదా.. ప్రజలను మరింత పిచ్చివాళ్ళను చేయడానికే చూస్తాయి. అందుకే మనమే మన ప్రశాంతత కోసం పోరాడాలి. ఈ సంస్కరణలు జరిగే దాకా అందరం కలిసి పోరాడడమే మిగిలింది. సోషలిజానికి నాందీ వేయడమే మిగిలింది. ♦

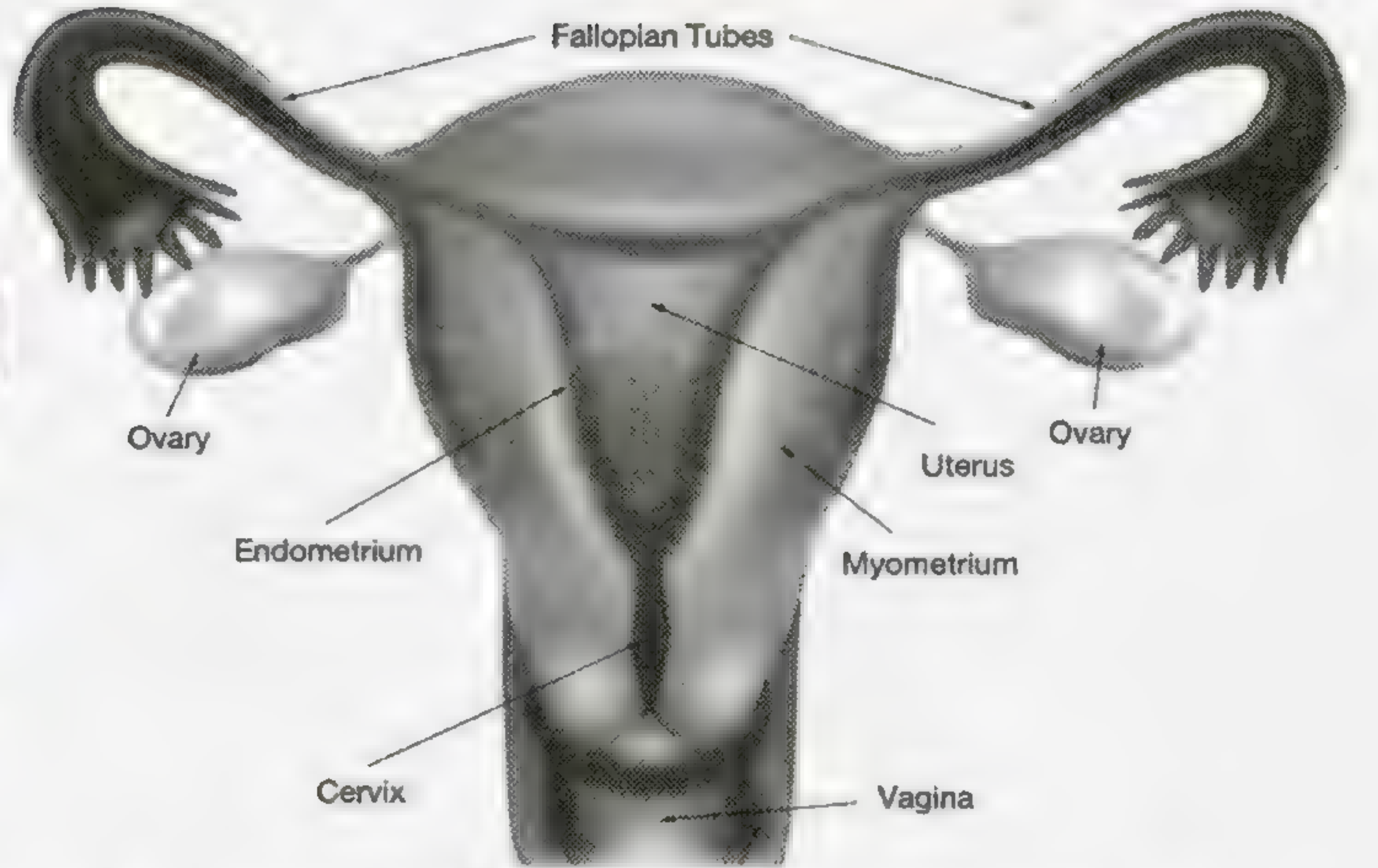
హాస్టల్ కు వచ్చావుగా.. నీకిక భయం లేదమ్మా..!

ప్రసవం స్త్రీకి పునర్జన్మ అనే మాట ఇప్పటికీ కొన్నిప్రాంతాల్లో నిజమవుతోంది. ముఖ్యంగా గిరిజన తండాల్లో మహిళ తల్లి కావాలంటే ప్రాణం పణంగా పెట్టాల్సిందే. విజయనగరం జిల్లా పార్వతీపురం డివిజన్ లో ఇలాంటి గ్రామాలు వందల్లో ఉన్నాయి. అక్కడ ఇటువంటి పరిస్థితిని మార్చాలని ఒక ఐఎఎస్ అధికారి కాబోయే అమ్మలకు రెండు వసతి గృహాలు ఏర్పాటు చేశారు. అక్కడే ఉండి వైద్యసేవలన్నీ ఉచితంగా పొంది కాన్పు అయ్యాక తిరిగి బిడ్డతో వెళ్లాచ్చు. ఏజెన్సీలోని గిరిజన ప్రాంతాల్లో రాకపోకలకు వీలుండదు. వైద్య సదుపాయాలు దూరం. మౌలిక వసతులేమీ ఉండవు. గర్భిణి ఎటువంటి ఆహారం తీసుకోవాలి? ఎప్పుడు వైద్యపరీక్షలు చేయించుకోవాలి? ఇలాంటివన్నీ వారికి సరిగ్గా తెలీదు.

అర్ధరాత్రి నొప్పులొస్తే ఆ కొండలపై నుంచి డోలీలో తీసుకురావాలి. ఈ కారణాలతో ఈ ప్రాంతాల్లో 300 గ్రామాల్లో నవజాత శిశువులు, బాలింతలు తరచూ మరణిస్తున్నారు అనే వార్తలు వినేవారు. 2018లో ఐటీడీఏ పీవో లక్ష్మీశా దీనికి పరిష్కారం చూపారు. ఈ ప్రయత్నంలోనే సాలూరు, గుమ్మలక్ష్మీపురం గ్రామాల్లో ఇటువంటి వసతి గృహాలు ఏర్పాటు చేశారు. ఈ వసతి గృహాలు వారిపాలిట ప్రాణదాతలుగా మారాయి. ఈ హాస్టల్ లో దాదాపుగా 1060 మంది గర్భిణులు విజయవంతంగా బిడ్డలతో బయటకువెళ్లారు. 8వ నెల రాగానే ఇక్కడికొచ్చి ప్రసవం అయ్యేవరకూ ఉండి పండంటి బిడ్డతో ఇంటికి వెళతారు. ఇందుకు అవసరమైన డాక్టర్, ఇద్దరు స్టాఫ్ నర్సులు 24 గంటలూ అందుబాటులో ఉంటారు. గర్భిణుల రాకపోకలకు ఒక అంబులెన్స్

ఉంటుంది. హాస్టల్ లో ఉన్నవారికి పాలూ, గుడ్లూ, రాగిజావ, పండ్లూ అందిస్తారు. అంగన్ వాడీ కేంద్రాల ద్వారా వేరుశనగ చిక్కిలు, కర్జూరం వంటి బలవర్ధకమైన ఆహారం, మంచి భోజనం అందిస్తారు. వారానికి ఒకసారి గర్భిణులను ప్రభుత్వ ఆస్పత్రికి తీసుకెళ్లి వైద్యం అందిస్తారు. పసిబిడ్డలకు సకాలంలో వ్యాధి నిరోధకటీకాలు వేయిస్తారు. లక్ష్మీశా ఇలాంటి హాస్టల్ ను రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా తెచ్చే ప్రయత్నంలో అరకులో కూడా ఇటువంటి వసతి గృహాన్ని ప్రారంభించారు. దేశంలోనే తొలిసారిగా ఈ తరహాలో ఏర్పాటు చేసిన వసతి గృహానికి జాతీయ స్థాయిలో గుర్తింపు దక్కింది. నీతిఆయోగ్ కమిటీ ఈ ఆలోచనకు ప్రశంసలు కురిపించి 2019లో జాతీయ పురస్కారం అందించింది. ఇలా ఆదర్శవంతంగా సేవలు అందిస్తున్న ఆయనను ఐదవ అభినందిస్తోంది. ♦

ఆ సమస్యకు మరో పరిష్కారం లేదా?

ఒక రెండు మూడు రోజుల్లో ఈ పరీక్షలన్నీ చేయించి సిద్ధంగా వుండండి. బుధవారం 'ఎడ్మిట్ అయితే, గురువారం ఆపరేషన్ చేసేద్దాం' అంటూ బెల్ కొట్టింది డాక్టరమ్మ. నర్స్ వచ్చి, "రండమ్మా" అంటూ కన్నల్లేషన్ రూమ్ నుంచి బయటికి తీసుకెళ్లింది. డాక్టర్ గారు చెప్పిన విషయం విన్నప్పటి నుండి మణికి గుండె దడగా వుంది. ఎన్నో అనుమానాలు, భయాలు. "ఆపరేషన్ తప్పదా అమ్మా? వేరే మార్గం లేదా?" నర్సుని అడిగింది. "చూడండి. గురువారం లిస్ట్లో, స్లాట్ దొరకడమే మీ అదృష్టం. ఈ హాస్పిటల్లో ఆపరేషన్ డేట్ ఇంత త్వరగా రావడం మొదటిసారి చూస్తున్నా చాలామంది నెలల తరబడి వెయిటింగ్ లిస్ట్లో వుంటారు. ఈ చాన్స్ వదులుకున్నారంటే మళ్ళీ ఆర్మెల్ల తర్వాతే. ఆలోచించుకోండి." "భయంగా వుందమ్మా. డాక్టర్ గారిని మళ్ళీ ఓ మాటడుగుతాను" "ఓపీ చూశారా? ఎంతమంది వున్నారో. అవన్నీ ఇందాకే మాట్లాడాల్సింది" అందామె. "ఏమో, డాక్టర్ గారి గదిలోకెళ్తే ఒక్క ముక్కా గుర్తు రాలేదు" అసలు తనకు ఆపరేషన్ అవసరమంటారన్న ఆలోచనే రాలేదు. ఏవో మందులిస్తారు, అవి కొనుక్కుని ఇంటికి వెళ్లడమే అనుకుందామె.

'ఇప్పటికిప్పుడు ఆపరేషన్ అంటే ఎలా? కొడుకు పరీక్షలు దగ్గర్లో వున్నాయి.

ఆపరేషన్ అయ్యాక తను మూలనబడితే ఇల్లా వాకిలీ ఎవరు సంబాళిస్తారు. ఇంతకీ ఆపరేషన్ ఎందుకు? ఎంత త్వరగా చేయించాలి. ఉద్యోగానికి ఎన్నిరోజులు సెలవు పెట్టాలి? ఆపరేషన్ పెద్దదా? చిన్నదా? చేయించుకోకపోతే ఏమవుతుంది? చిన్నప్పట్నుండి తనకెలాంటి అనారోగ్యం కూడా లేదు. అసలు ఆపరేషన్ అవసరమేనా? ఎవర్నడగాలి? డాక్టర్ గారికి టైం లేదు. హావీ బ్లీడింగ్ కు ఆపరేషన్ తప్ప ఇంకో మార్గం లేదా? ఆలోచిస్తూ ఇల్లు చేరింది. ఆపరేషన్ అంటే మాటలా? ఇంటికెళ్లి విషయం భర్తకు చెప్పింది. ఆపరేషన్ అవసరమంటున్నారని, నాలుగైదు రోజుల్లో డేట్ ఇచ్చారని. "ఎల్లుండి హాస్పిటల్లో చేరి, ఆవలెల్లుండి ఆపరేషనంటే ఎట్లాగే?" అసహనంగా అరిచాడు భర్త. "అంత అర్జంటా?" "మందులతో పని కాదా?" "వేరే మార్గమేమీ లేదా?" భర్త ఏం అడుగుతున్నా, మాట్లాడకుండా మౌనంగా కూర్చుంది. "ఏంటే మాట్లాడవూ? డాక్టర్ గారిని అడగలేకపోయావూ?" డాక్టర్ ని అడగాలా? చల్లని గది, తెల్లని గోడలు, ఇంకా తెల్లని డాక్టర్ గారు. నోటికి తాళాలు పడిపోయాయి. "పోనీ నర్సును అడక్కపోయావా?" పూజారికన్నా దేవుడే మెత్తన. "మొగుడి మీద అరవమంటే అరుస్తావా?" అన్నాడు. ఆయనకు భయం వేసింది. ప్రతి చిన్న విషయానికీ భార్య

ధైర్యం చెప్పేది. ఇప్పుడామెకు ధైర్యం చెప్పడమెలాగో తెలియక, ఆమె మీదే అరిచాడు.

యూట్యూబుని దర్శించారు.

గూగుల్ ని శోధించారు. తెల్లారేసరికి అన్ని వ్యాధులూ ఆమెకే వున్నట్లనిపించింది. ఇప్పుడా గర్భాశయాన్ని తీసెయ్యాల్సిందేనా? తీసివెయ్యకుండా చికిత్స చేయలేమా? ఎవరిని అడగాలి?

గర్భాశయం

ఆ అవయవం ప్రాముఖ్యత ఏమిటి? దాని విధులేమిటి?

1. నెల నెలా రుతుస్రావాన్ని బయటికి పంపించడం. 2. గర్భాన్ని తొమ్మిది నెలలపాటు కాపాడటం. 3. నెలలు నిండాక బిడ్డని కాన్పునొప్పులతో బయటికి పంపించడం. ఇంత బాధ్యత గల అవయవంలో ఏదైనా మార్పు వస్తే తీసివెయ్యాల్సిందేనా?

ఎక్కువ బ్లీడింగ్ అవుతోందన్న ఫిర్యాదుతో ఎవరైనా స్త్రీ వచ్చినప్పుడు ఆమె నుండి వివరాలు సేకరించాలి. ప్రతి స్త్రీ ఋతుక్రమం ఒకేలా వుండదు. కొన్ని భేదాలుంటాయి. వ్యాధి వివరాలు సేకరించే క్రమంలో ఆ తేడాలు సహజమైనవే అని తెలిసపుడు వాటికి చికిత్స అవసరం లేదు. ఆమె శరీరాన్ని సమగ్రంగా పరీక్షించాలి. పరీక్ష చేసినప్పుడు, గర్భాశయం పరిమాణం సాధారణంగా వుండి, కాన్సర్ వంటి ప్రమాదకరమైన వ్యాధి సూచనలేమీలేని

పక్షంలో ఒకటి రెండు నెలల పాటు మందులు వాడడం ద్వారా చికిత్సను ప్రారంభించవచ్చు. ముఖ్యమైన రెండు ప్రాథమిక పరీక్షలు

1. అల్ట్రాసౌండ్ పరీక్ష: ఇదిపుడు సర్వసాధారణమైన పరీక్ష. ఇందులో గర్భాశయపు పరిమాణాన్ని, దానికి సంబంధించిన కణుతులని గమనించవచ్చు.

2. ఆఫీస్ హిస్టరోస్కోపీ: ఇది ఔట్ పేషంట్ విభాగంలోనే నిర్వహించగలిగిన పరీక్ష. గర్భకోశపు లోపలి భాగాన్ని, టెలిస్కోప్ తో గమనించడం ద్వారా గర్భాశయపు లోపలి పొరల మందాన్ని అంచనా వేయగలం. అంతే కాదు, గర్భ కోశంలో కణుతుల్ని, కాయల వంటి పెరుగుదలనీ (Polyps) గుర్తించవచ్చు.

ప్రత్యామ్నాయాలేంటి?

గర్భాశయపు పరిమాణం సాధారణంగానే ఉండి, లోపలి గోడలలో కూడా ఏ రకమైన కణుతులు లేని పక్షంలో ఆపరేషన్ కు ప్రత్యామ్నాయాలైన చికిత్సలు ఉన్నాయి.

1. మందుల వాడకం:

హార్మోన్లకు సంబంధంలేని మందులు. ఇవి పీరియడ్స్ సమయంలో వాడటం వల్ల 25% నుండి 50% వరకు రక్తస్రావాన్ని అరికట్టవచ్చు.

2. హార్మోన్ చికిత్స : గర్భ నిరోధక మాత్రలు

ఇవి (పెగ్నెస్సీ) రాకుండా నిరోధించడమే కాకుండా, పీరియడ్స్ సమయంలో అధిక రక్తస్రావాన్ని, ఆ సమయంలో వచ్చే నొప్పిని సమర్థవంతంగా తగ్గిస్తాయి.

3. మిరీనా కాయిల్ (LNG- IUS)

ఇది కాపర్ టీ వంటి సాధనం. బ్లీడింగ్ ఎక్కువగా అయ్యే స్త్రీలలో, గర్భాశయంలో ఎటువంటి వ్యాధిలేనపుడు, కణుతులు 3 సెం.మీ.కన్నా తక్కువ సైజున్నపుడు, ఇది చాలా శక్తివంతంగా పని చేస్తుంది. గర్భాశయాన్ని తొలగించే ఆపరేషన్

ముందుగా స్త్రీ సంబంధిత వ్యాధి నిపుణులు మరియు రేడియాలజిస్ట్ కలిసి పేషంట్ పరిస్థితి అంచనా వేసి, చికిత్సా విధానాన్ని నిర్ణయిస్తారు. ఆ తర్వాత మత్తు ఇంజెక్షన్ ఇచ్చి, గర్భాశయానికి రక్తాన్ని సరఫరా చేసే ధమనిలో (Uterine artery) కొన్ని సూక్ష్మ పదార్థాలను పంపించి ఆ రక్తనాళాన్ని బ్లాక్ చేస్తారు. ఈ పద్ధతి చికిత్స వల్ల గర్భాశయంలోని కణుతులు కుచించుకుపోతాయి.

వద్దనుకునే వారికి, ఇది చాలా ఉపయుక్తమైన పద్ధతి. దీని నుండి విడుదల అయ్యే ప్రొజెస్టోజెన్ అనే హార్మోన్ గర్భకోశపు లైనింగ్ మీద పని చేసి, ఋతుక్రమంలో అధిక రక్తస్రావాన్ని నిలుపు చేస్తుంది. దీన్ని అమర్చడం కూడా చాలా తేలిక. డాక్టర్ తన క్లినిక్ లో 5-10 నిమిషాల వ్యవధిలో దీన్ని గర్భకోశంలో ప్రవేశపెడతారు. అమర్చే సమయంలో మత్తు అవసరం లేదు. ఇది అధిక రక్తస్రావాన్ని తగ్గించడమే కాకుండా, గర్భకోశపు కాన్సర్ నుంచి రక్షణ కల్పిస్తుంది. అంతేకాదు, సంతాన నిరోధకంగా కూడా పని చేస్తుంది. ఒక సంవత్సరంలో బ్లీడింగ్ 97% తగ్గుదల కనిపిస్తుంది.

4. యుటీరైన్ ఆర్టెరీ ఎంబోలైజేషన్

గర్భాశయం పరిమాణం పెద్దదయినా, లేదా కణుతులున్నపుడు (Fibroids), ఆపరేషన్ కు ప్రత్యామ్నాయ పద్ధతుల్లో ముఖ్యమైనది యుటీరైన్ ఆర్టెరీ ఎంబోలైజేషన్.

ముందుగా స్త్రీ సంబంధిత వ్యాధి నిపుణులు మరియు రేడియాలజిస్ట్ కలిసి పేషంట్ పరిస్థితి అంచనా వేసి, చికిత్సా విధానాన్ని నిర్ణయిస్తారు. ఆ తర్వాత మత్తు ఇంజెక్షన్ ఇచ్చి, గర్భాశయానికి రక్తాన్ని సరఫరా చేసే ధమనిలో (Uterine artery) కొన్ని సూక్ష్మ పదార్థాలను పంపించి ఆ రక్తనాళాన్ని బ్లాక్ చేస్తారు. ఈ పద్ధతి చికిత్స వల్ల గర్భాశయంలోని కణుతులు కుచించుకుపోతాయి.

పీరియడ్స్ సమయంలో రక్తస్రావం బాగా తగ్గిపోతుంది. చికిత్సకు ఒకరోజు

ముందు హాస్పిటల్లో ఎడ్మిట్ కావలసి వుంటుంది. నిపుణులైన రేడియాలజిస్ట్ పర్యవేక్షణలో చికిత్స జరుగుతుంది. ఈ చికిత్స 45 సంవత్సరాల పైబడిన స్త్రీలలో మంచి ఫలితాలనిస్తుంది. దాదాపు 85% మహిళలలో రక్త స్రావం పూర్తిగా ఆగిపోతుంది.

5. ఎండోమెట్రియల్ ఎబ్లేషన్

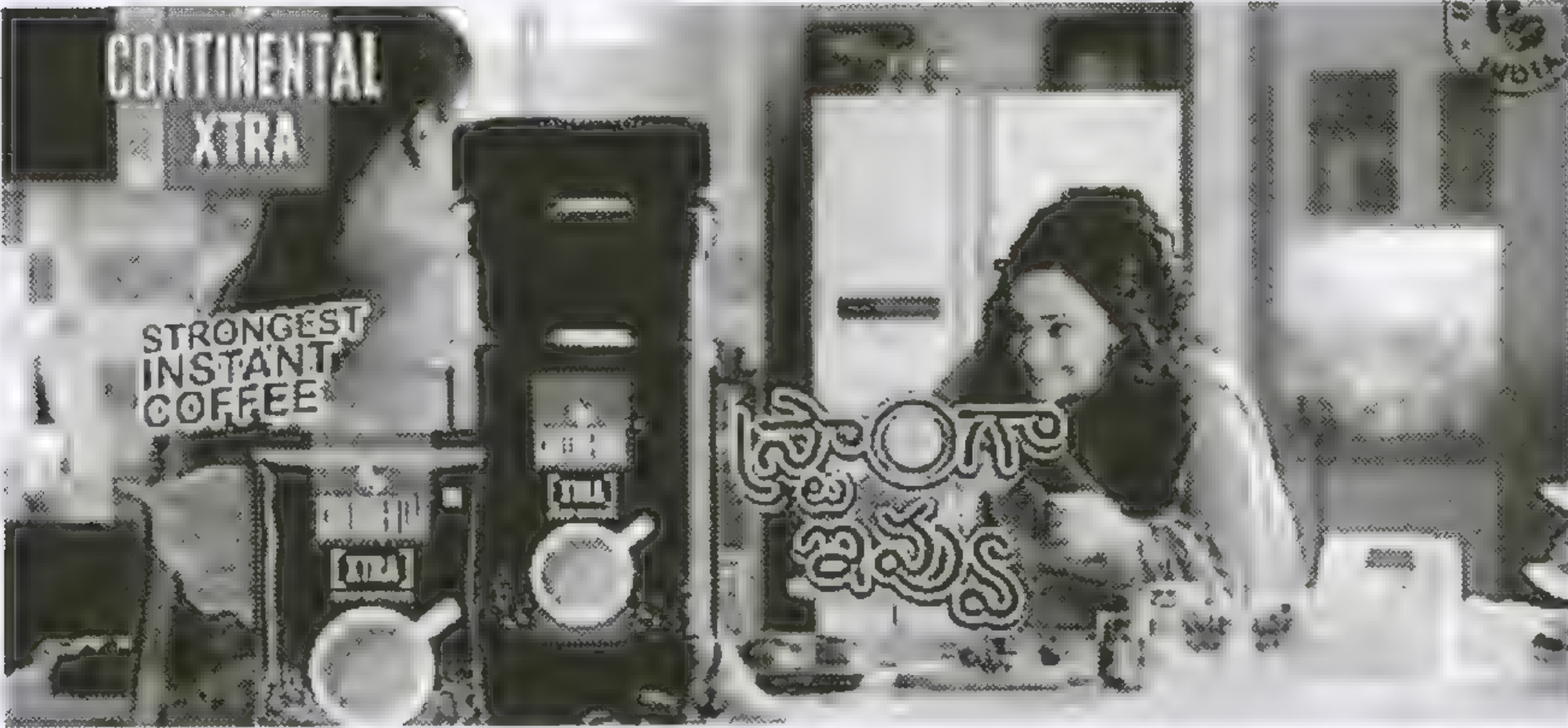
గర్భాశయపు లోపలి పొరను, లేదా లోపలి లైనింగ్ కణజాలాన్ని ఎండోమెట్రియం అంటారు. పీరియడ్స్ సమయంలో రక్తస్రావం ఆ ప్రదేశం నుండే జరుగుతుంది. ఈ ఎండోమెట్రియం పొరను తొలగించడాన్ని ఎండోమెట్రియల్ ఎబ్లేషన్ అంటారు. ఈ చికిత్స వల్ల ఋతుస్రావం పూర్తిగా ఆగిపోతుంది.

ఒకవేళ ఆపరేషన్ అవసరమైతే ఎలా?

కొన్ని పరిస్థితుల్లో ప్రత్యామ్నాయాలు పనికి రావు. సర్జరీ తప్పనిసరి అవుతుంది. అలాంటపుడు కూడా బెంబేలెత్తవలసిన అవసరమే లేదు. పేషంట్ల సౌకర్యమే లక్ష్యంగా మెరుగుపరచిన సర్జరీ విధానాలిపుడు అందుబాటులో వున్నాయి. లాపరోస్కోపిక్ సర్జరీ ప్రస్తుతం లాపరోస్కోపిక్ సర్జరీ ద్వారా హిస్టరెక్టమీ చేస్తున్నారు. అంటే గర్భాశయాన్ని తొలగించడానికి పొట్టకోయనవసరం లేదు. పొట్టలో మూడు, నాలుగు చిన్న చిన్న రంధ్రాల ద్వారా, టెలిస్కోప్, ఇంకా ఇతర పరికరాలు అమర్చి యుటీరైన్ ను తొలగించడం కూడా సాధ్యమే. ఈ విధమైన సర్జరీ వల్ల ఎన్నో ప్రయోజనాలున్నాయి.

ఆపరేషన్ సమయంలో పేషంట్ కు తక్కువ రక్తం పోతుంది. హాస్పిటల్లో ఎక్కువ రోజులు ఉండాల్సిన అవసరం లేదు. సర్జరీ తర్వాత రెండు మూడు రోజుల్లో ఇంటికెళ్లిపోవచ్చు. సాధారణమైన సర్జరీతో పోలిస్తే నొప్పి తక్కువ. శస్త్ర చికిత్స తర్వాత నెలల తరబడి విశ్రాంతి అవసరం లేదు. త్వరగా ఉద్యోగ విధుల్లో చేరిపోవచ్చు. ♦

ఇదీ...గుడ్ న్యూస్ కదా!

పెళ్లయి మూడేళ్లయింది. గుడ్ న్యూస్ ఏమీ లేదా.. అనే పొరుగింటామెకు రెండిళ్లు కొన్నాము.. మూడు కంపెనీలు స్థాపించాము.. ఇవన్నీ గుడ్ న్యూస్ కాదా.. అని సమాధానమిస్తూ పిల్లల్ని కనడమే మహిళ ఏకైక లక్ష్యం అన్నట్లు భావించేవారికి ఈ యాడ్ అభివృద్ధి అంటే ఏమిటో వివరిస్తుంది. 'సంతానం కలిగితేనే మహిళలా.. అనే ఆలోచనా ధోరణి మార్చుకోవాలంటూ ఈ యాడ్ అందర్నీ ఆలోచింపజేస్తోంది. పిల్లలు పుట్టినా, పుట్టకపోయినా ఒక మహిళగా ఆమె ఎప్పటికీ సంపూర్ణమే. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని మహిళ అంటే మాతృత్వం ఒక్కటే కాదు. అన్ని రంగాల్లో కీలకపాత్ర వహిస్తూ అంతరిక్షంలో సైతం దూసుకెళ్లగలమని నిరూపిస్తున్న ఈ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకుని (ప్రెగ్నెన్సీ) టెస్టు కిట్టుకు సంబంధించిన ఓ కంపెనీ వినూత్నమైన ఆలోచనతో మహిళలంటే మాతృత్వం ఒక్కటే కాదనే సందేశాన్ని సమాజానికి అందిస్తూ ప్రత్యేక యాడ్ రూపొందించింది. దీని సారాంశమేమంటే ఆ ఇంటి పెద్ద కోడలు ఒక ఉపాధ్యాయురాలు. టీచర్ గా, గృహిణిగా తన బాధ్యతలను చక్కగా నిర్వహిస్తుంది. ఇంట్లో అందరితో కలిసి మెలిసి ఉంటుంది. అయితే ఆమెకు అమ్మ అయ్యే అదృష్టం లేదు. తనకంటే చిన్నది తోడికోడలు బిడ్డకు జన్మనివ్వబోతోంది. కుటుంబ సభ్యులంతా సంబరపడిపోయి చిన్న కోడలిని అపురూపంగా చూసుకుంటారు. బిడ్డ కోసం ముందుగానే ఊయల సిద్ధం చేస్తారు. ఈ క్రమంలో పెద్ద కోడలు మనసులో బాధగా ఉన్నా.. పైకి సంతోషంగానే ఉంటుంది. సీమంతం రోజున మగబిడ్డ అయితే ఏ పేరు పెట్టాలి? ఆడబిడ్డ అయితే ఏ పేరు పెట్టాలని చర్చించుకుంటారు. అదే ప్రశ్న పెద్ద కోడల్ని కూడా అడుగుతారు. ఆమె కన్నీటి పర్యంతమవుతుండగా అమ్మ కాబోయే తోడికోడలు లేచి నా కూతురికి అక్క పేరే పెడతాను. అక్క పేరు లత, నా కూతురికి లతక అని పేరు పెడతాను. పాపాజీకి ఇచ్చే టీలో ఎంత షుగర్ వేయాలో దగ్గర నుంచి ఇంట్లోని కష్టాలన్నీ, బాధలన్నీ, బాధ్యతలన్నీ అక్కే చూసుకుంటుంది. నేను ఇంత ధైర్యంగా ఉన్నానంటే అక్క నాకు అందించే సాహాయమే.. అందుకే అక్క పేరే నాకుతురికి పెడతానంటుంది. పెద్ద కోడలు చిన్న కోడల్ని ఆప్యాయంగా కౌగిలించుకుంటుంది. బిడ్డలేకపోతే దంపతులిద్దర్లో సమస్య ఎవరికి ఉన్నా.. సమాజ పరంగా మహిళనే తప్పు పడతారు. వారిని సూటిపోటి మాటలతో వేధిస్తారు. సమాజంలో మహిళలంటే మాతృత్వమే అనే ఆలోచన మారాలనే ఉద్దేశంతో ఈ యాడ్ తెరకెక్కించారు. ఇలాంటి కుటుంబం అందరికీ ఉంటే ఎంత బాగుంటుంది. ♦

మట్టిలో మాణిక్యం హిమదాస్

భారతావని మట్టిలో పుట్టిన మాణిక్యం హిమదాస్. అనతికాలంలోనే ఉన్నతి స్థాయికి ఎదిగి ఎందరో ఆడబిడ్డలకు ఆదర్శంగా నిలిచిన పరుగుల యువకెరటం హిమదాస్. ఇప్పుడీమె అస్సాం రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పోలీస్ శాఖలో డీఎస్పీగా నియామకం అయ్యారు. పట్టుదలతో సమస్యలుసవాళ్లు అధిగమించి విశ్వవిజేతగా నిలిచింది. ఇది చాలదా తరతరాలకు ఆదర్శంగా నిలవడానికి. ♦

మహిళల పక్షపాతి సింగమనేని నారాయణ

మహిళలు శక్తివంతులనీ, ఏ పనైనా చేయగల సమర్థులని నమ్మి మనసా వాచా కర్మణ జీవితకాలంలో తనదైన శైలిలో ఉద్యమించారు. గత సంవత్సరం రాసిన 'గురజాడ అపార్థమెంట్' కథలో ఇంటి పని నుంచి మహిళల విముక్తి చాలా అవసరం అని శక్తివంతంగా చాటిచెప్పారు. మగవాళ్లు అసమర్థులు స్త్రీ సహాయం లేకుండా వారు ఏ ఒక్క పనీ నిర్వహించలేరు. కనీసం మంచినీళ్లు తాగాలన్నా ఆడవాళ్ల కోసమే చూస్తారు. పురుషులైకుండా స్త్రీ జీవించగలదుగానీ స్త్రీల సహాయం లేకుండా పురుషులు జీవించలేరు అంటూ ఒక సభలో ఆయన ప్రసంగించారు. స్త్రీల సాధారణ సమస్యలను ప్రస్తావించడమే కాక సాంస్కృతిక జీవనంలో స్త్రీల కోసం కావల్సిన మార్పుకై కృషి చేయడాన్ని ఆయన సభ్యుల దృష్టికి తెచ్చారు. రాయలసీమ వ్యధాభరిత జీవితాలు మాత్రమే కాదు.. మహిళల జీవితాలను మరింత లోతుగా నిశితంగా పరిశీలించడం కోసం ఈ వ్యవస్థ మార్పు కోసం ప్రయత్నించాలని నిర్ణయించుకుని ఆ దారిలో పయనిస్తూ అనేక మంది రచయితలను, కవులను, తనతో నడిపించారు. మహిళల కలలు నిజం కావాలంటూ ఆయన కలాన్ని, గళాన్ని జీవితాంతం మహిళలకు అప్పగించారు. బిడ్డలు, తల్లిపనిలో భాగస్వాములు అవడం ఎంత ముఖ్యమో గుర్తించారు. మరపురాని మహిళా పక్షపాతి, వామపక్ష సైద్ధాంతిక భూమికతో వీరు అందించిన రచనలు సమాజ పురోభివృద్ధికి తోడ్పడతాయి. కాల्పనిక రచనల వల్ల సమాజానికి ఒరిగేదేమీ లేదని గ్రహించి తార్కిక రచనలైన జూదం, సింగమనేని కథలు, నీకూ నాకూ మధ్య నిశీధి, సీమకథలు, ఇనుప గజ్జెల తల్లి... వంటి రచనలు చేశారు. జీవితంలో కూడా ఆదర్శవంతంగా జీవించి ఉద్యమాలకు అండగా నిలిచిన సింగమనేని నారాయణకు ఐదవ రాష్ట్ర కమిటీ అరుణాంజలి సమర్పిస్తోంది. ♦

ఆనందరామం ఇకలేరు!

ప్రముఖ రచయిత్రి

సి.ఆనందరామం హైదరాబాద్ లో గుండెపోటుతో

కనుమూశారు. ఆమె అసలు పేరు ఆనంద లక్ష్మి. భర్త రామం పేరు తన పేరు చివర జోడించి రచయిత్రి

సి.ఆనందరామంగా తెలుగు సాహిత్య లోకం లో

రాణించారు. ఈమె ఆగస్టు 20వ తేదీ 1935వ సంవత్సరం పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ఏలూరులో జన్మించారు. 60 నవలలు, 100కు పైగా కథలు, కొన్ని విమర్శనా గ్రంథాలు రాశారు. ఆమె రాసిన నవల ఆత్మబలి ...సంసార బంధం సినిమాగా, అదే నవల జీవన తరంగాలు టీవీ సీరియల్ గా వచ్చింది. జాగృతి నవలను త్రిశూలం సినిమాగా, మమతల కోవెల నవలను జ్యోతి సినిమా గా తీశారు. ఏలూరులోని ఈదర వెంకట రామారెడ్డి స్కూలులో ప్రాథమిక విద్యను అభ్యసించి, ఇంటర్ వరకు చదివి బి.ఏ. ప్రైవేటుగా పూర్తి చేశారు. సి.ఆర్.ఆర్.కాలేజీలో తెలుగు ట్యూటర్ గా కొన్నాళ్లు పనిచేశారు. 1957లో వివాహం అయ్యాక హైదరాబాదుకు మకాంమార్చారు. 1958-'60లో ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో ఎం.ఏ. తెలుగు చేశారు. డాక్టర్ సి.నారాయణరెడ్డి గైడ్ గా పి.హెచ్.డి పూర్తి చేసి డాక్టరేట్ పట్టా పొందారు. హెూం సైన్స్ కాలేజీలోను, నవజీవన్ కాలేజీలోను కొంతకాలం పనిచేశాక 1972లో కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయంలో చేరి ప్రొఫెసర్ గా గుర్తింపు తెచ్చుకున్నారు. సుమారు 30మంది విద్యార్థులు ఈమె ఆధ్వర్యంలో పి.హెచ్.డి చేశారు. 2000లో పదవీ విరమణ పొందారు. గృహలక్ష్మి స్వర్ణకంకణము - 1972 మాలతీ చందూర్ స్మారక అవార్డు -2013, ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడెమీ అవార్డు - 1979 (తుఫాన్ నవలకు), మాదిరెడ్డి సులోచన బంగారు పతకం - 1997, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం పురస్కారాలు - రెండు పర్యాయాలు, సుశీలా నారాయణరెడ్డి పురస్కారం, గోపీచంద్ పురస్కారం, అమృతలత జీవన సాఫల్య పురస్కారాలు ఆమెను వరించాయి! శాశ్వతంగా గుర్తుండిపోయే రచనలు చేసిన ఆనందరామంకు మహిళాలోకం నివాళి.

హిజ్రాల జీవన గమనమే..

అస్మిత

అస్మిత పుస్తకం ట్రాన్స్ఫెండర్లపై, కథానికల సంకలనం. ఈ పుస్తకం పేరుకు తగినట్లు సమానత్వం కలిగి ఉన్నది. ఈ సంకలనంలోని కథలు అన్నీ ట్రాన్స్ఫెండర్లు పడుతున్న అగచాట్లు, అవమానాలు, భయాలు, బెదిరింపులు, తిరస్కారాలు, అసహ్యత ఈ భావాలతో సమాజంలో న్యూనతా భావంతో కుంగిపోతూ ఉన్న తీరు కనిపిస్తోంది. వారి సమస్యలు ఎవరు అర్థం చేసుకోరు. సమాజం వారిపై వివక్ష చూపుతున్న నైజాన్ని రచయితలు కళ్లకు కట్టినట్లు ఈ అస్మితలో వివరించారు. తల్లిదండ్రులు కూడా వారి బిడ్డలను ట్రాన్స్ఫెండర్ అని తెలియగానే వారి ఉనికిని భరించలేక వెలివేయడం, తోటి వారి ఈసడింపులు చూపిస్తూనే వారికి వారి జీవితాలను ఎలా వెలుగులోకి తేవాలో, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఎలా సమకూర్చాలో తెలియజేశారు. సమాజంలో అందరితోపాటు సమన్వయం తేవాలని, వారి చీకటి జీవితాలలో వెలుగులు నింపాలని రచయితలు వారి వారి కథల్లో ఒక్కొక్క సమస్యను వివరిస్తూ వాటికి చక్కటి పరిష్కారాలు తెలియజేశారు.

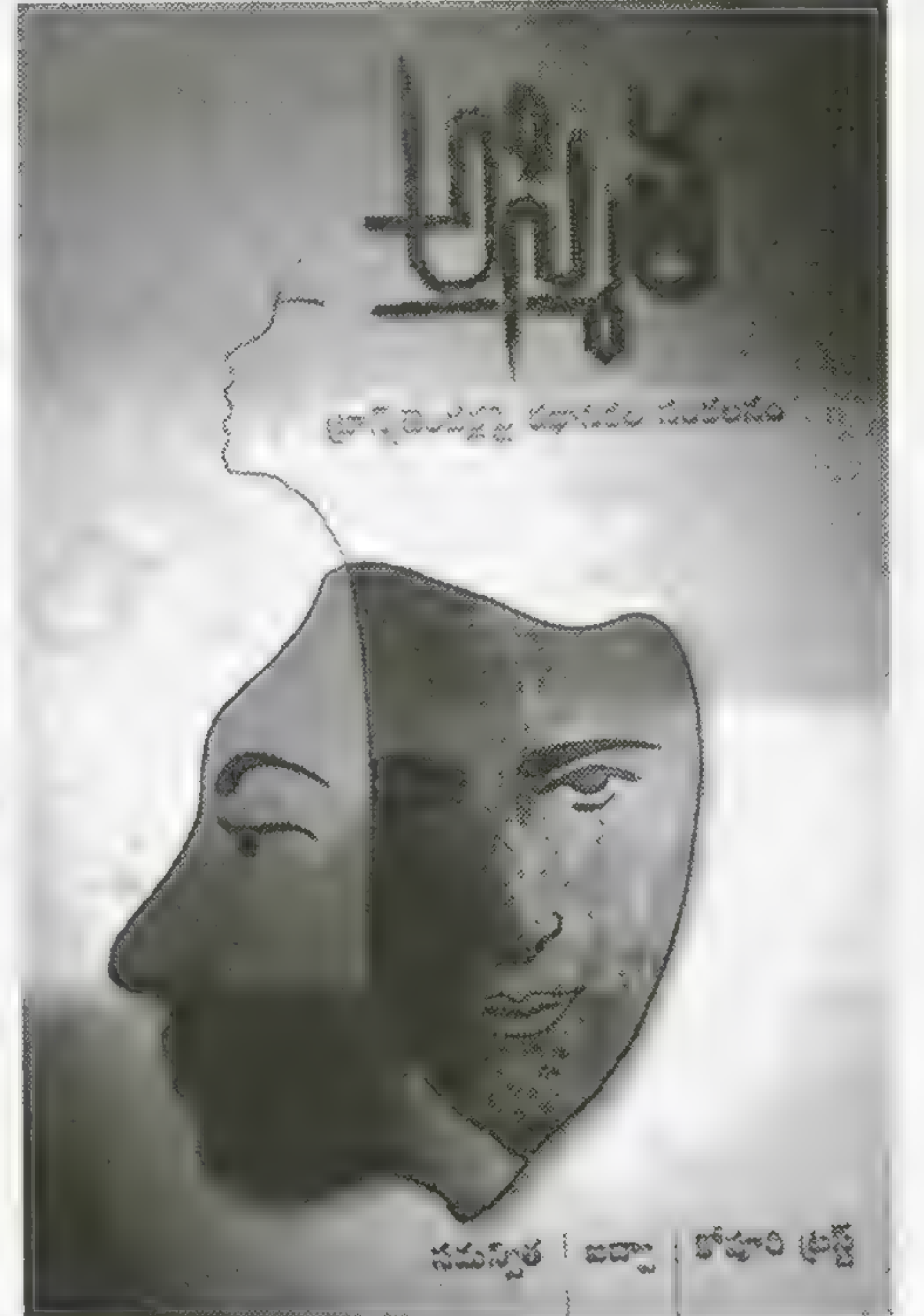
ఈ పుస్తకంలో మొత్తం 19 కథలున్నాయి. నిజానికి ప్రతి కథా ఒక ఆణిముత్యం మే! దేనికి అదే పోటీ! నిజానికి ప్రతి కథలో ట్రాన్స్ఫెండర్ సమస్యలను వివిధ రూపాలలో, వివిధ సందర్భాలలో వివరించారు. సమాజం వారిని అసలు మనుషులుగా కూడా

గుర్తించడం లేదు. అలాంటిది రచయితలు వారి విశాల హృదయంతో ట్రాన్స్ఫెండర్స్ ని దగ్గరగా చూసి, వారి జీవితాలకు ఒక చక్కని చుక్కాని తయారు చేశారు. వారి జీవితాలను ఒడ్డుకు చేర్చేది గా ఉంది అస్మిత పుస్తకం.

అస్మిత.. ఈ పుస్తకం చదివిన తరువాత సమాజంలో ట్రాన్స్ఫెండర్స్ మీద మంచి గౌరవభావం వస్తుందని నమ్ముతున్నాను ట్రాన్స్ఫెండర్స్ తమ జీవితాలను వారి జీవన గమనాన్ని ముందుకు సాగిస్తూ సువాసన వెదజల్లే సౌరభాల వలె వికసిస్తారని అనుకుంటున్నాను. భావితరాలకు అస్మిత పుస్తకం ఖచ్చితంగా మార్గదర్శకం. సమాజంలోని చెడును తెలిపేది కలమే. ఆ కలమే కాలంలో మార్పులు తెస్తోంది.

జానెడు పొట్టకోసం, క్షుద్భాధ తీర్చుకోవడం కోసం, సక్రమంగానో, అక్రమంగానో, చట్ట పరిధిలోనో, అతిక్రమిస్తూనో అందరికీ భిన్నంగా తమ బతుకు తాము బతుకుతారు. కడుపున పుట్టిన బిడ్డలుండరని, వంశం వారసత్వం ఉండవని తెలిసికూడా తన బతుకు తాము బతుకుతారు ట్రాన్స్ఫెండర్స్ అంటూ తృతీయ ప్రకృతి యొక్క చరిత్ర, పరిణామం, ప్రస్తుత పరిస్థితులను వివరిస్తూ డాక్టర్ దుట్టా శమంతకమణి రచించిన వ్యాసం కళ్ళవెంట నీళ్లు తెప్పించడమే కాక మనం ఏం చేయగలం అన్న ఆలోచనను సైతం రేకెత్తిస్తోంది.

తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలోనే ఆ మాటకొస్తే బహుశా దేశ చరిత్రలోనే

ట్రాన్స్ఫెండర్లపై కథానికల సంకలనం తీసుకురావటం తొలిసారి కావచ్చు. సాహిత్య సంపదను సుసంపన్నం చేసే ఈ పుస్తకంలో మొత్తం 19 కథలున్నాయి. ప్రథమ బహుమతి పొందిన కథ “కసారా నుండి రైలు”లో రచయిత పివిఆర్ శివ కుమార్ గారు .వారికి ఉపాధి మార్గాన్ని కూడా చూపించారు. మొదటి అందరికీ ట్రాన్స్ జెండర్ల పట్ల భయం, అసహ్యం కలిగి ఉండేటట్లు చెప్పి వారి సమస్యలను సున్నితంగా ప్రీతిక లాంటి ట్రాన్స్ జెండర్ పాత్రలో అద్భుతంగా పోషించారు. ఆమె లాంటి వారుఎంతో మంది మన దేశంలో ఉండవచ్చు. శ్రీహరి లాంటి యువకులు వారిని అర్థం చేసుకుని జీవనోపాధి కలిగించటం అందరిలోనూ కొత్త ఆలోచన రేకెత్తించింది ద్వితీయ బహుమతి పొందిన “తోటమాలి చమత్కారం” రచయిత వృత్తిరీత్యా ప్రముఖ డాక్టర్ కావటం సమస్యను వైద్యరంగ కోణంలో పరిశీలిస్తూ డాక్టర్ రమణ గారు నిజంగానే న్యాయం చేశారని పిస్తుంది. రాజు పాత్ర ద్వారా,

శీలవంతుడుగా చూపిస్తూ
అందరూ తప్పు చేసిన తప్పు
అని తెలుసు కానీ వారికి
దూరంగా భయంగా
ఉండటం తన శరీరాన్ని
కాపాడుకునే విధానం చివరికి
తోటమాలిగా బతుకు తెరువు
ఎన్నుకోవటం అద్భుతంగా
అనిపించింది డాక్టర్ గారి
పరిభాషలో చక్కగా
చిత్రికరించారు. కథకు

మంచి రూపం పాఠకులకు చక్కటి
సందేశం ఇచ్చారు.

తృతీయ బహుమతి పొందిన కథ
మానవత్వం రామోహన్ రావు గారు
హిజ్రాలలో కూడా మానవత్వం
ఉంటుందని జరిగిన సంఘటనలను
ఆధారంగా కళ్ళకు కట్టినట్లుగా అహ్మద్
పాత్రను కళ్ళ ముందు నిలబెట్టారు.
నాలుగవ కథ “రంగుటద్దం” ప్రతి వ్యక్తి
తన జీవితానికి తానే కర్త తానే సంస్కర్త.
ఈ భావాలు గౌతమ్ పాత్రల్లో చక్కగా
ప్రకటించారు. ప్రతివాళ్ళు వాళ్ళల్లో ఉండే
శక్తులను వారికున్న ఆసక్తులపై
ఉపయోగించాలి అని తెలియజేశారు.
మానసికశక్తిలో వర్గ, లింగ భేదం లేదని
చాలా చక్కగా వివరించారు జంట
రచయితలు సాయి శ్రీ, పద్మ శ్రీ. ఐదవ
కథ “ప్రేమ బృందావనం” ఆర్ కె, ఆర్
కె స్థాపించి అనాథ పిల్లలకు
తల్లిదండ్రులు తామై ప్రేమ బృందావనం
స్థాపించిన తీరు ఎంతో ప్రేమమయంగా
చిత్రికరించారు ఎం నారాయణ గారు.
అనసూరి వెంకటేశ్వరరావు గారు
రచించిన “మీతో మేము” కథల పాత్రల
ద్వారా ట్రాన్స్ జెండర్స్ హక్కుల పరిరక్షణ
రాజకీయ చైతన్యం సామాజిక ఆర్థిక
చైతన్యాన్ని వ్యక్తపరిచారు. రాజ్యాంగంలో
ట్రాన్స్జెండర్స్ హక్కుల పరిరక్షణ
రాజకీయ, సామాజిక, ఆర్థిక హక్కుల
గురించి చర్చించి సాంఘిక చైతన్యాన్ని
తీసుకొచ్చారు. ఏడవ కథ “చీకటి
జాబిల్లి” జాబిల్లి ఉంటే చీకటి రాదు కదా

అని అనుకోవచ్చు కానీ చీకటిని
చీల్చుకుంటూ జాబిల్లి వచ్చిందా అన్నట్లు
ఆవుల వెంకటేశ్వర్లు గారు అద్భుతంగా
కథ నడిపారు. విశాల్ పాత్రను
విశాలాక్షిగా మార్చిన నాటి నుండి,
“శ్రమశక్తి కిరీటి” అనే బిరుదు పొంది,
జాతీయ స్థాయిలోనే కాకుండా
అంతర్జాతీయ స్థాయిలో కూడా పేరు
పొందినట్లు, దేశానికి తల్లిదండ్రులకు
కీర్తిని తెచ్చిన ట్రాన్స్ వనితా రత్నం
పాత్రను సజీవంగా నిలిపాడు రచయిత.
చదువుతున్నప్పుడు ఆ పాత్రను మనం
చూస్తున్నట్లుగా అనిపించి మానసిక
ఆనందం కలిగింది జాబిల్లిని చూస్తే
అందరికీ అంత ఇష్టం నిజంగా ఇలాంటి
చీకటి జాబిల్లిలు ఎందరో ఉన్నారు కదా
అనిపించింది. ఈ అస్మిత కథల ద్వారా
వారంతా వెలుగులోకి రావాలి మరి.
ఎనిమిదవ కథ “కొత్త చిగుర్లు” దినవహి
సత్యవతి గారు సమాజంలో మంచి
స్నేహితులు ఉండి ఉంటే వారు
హిజ్రాలకు ఎలా సహాయ పడగలరో,
పడవచ్చునో తెలియజేసి మోడువారిన
హిజ్రాల జీవితాలలో కొత్త చిగుళ్లను
చిగురింప చేశారు. తొమ్మిదవ కథ “ఏది
పాపం ఏది పుణ్యం” కథలో విధి ఆడిన
నాటకం కనిపిస్తుంది. హిజ్రా అయినా
ఊర్వశి పాత్రలో సమాజసేవ కనిపిస్తుంది
. రుద్రమకు ముసలితనంలో ఒక
మానవత్వం కలిగిన ఆసరా దొరికింది.
వృద్ధాప్యంలో బిడ్డలు వెళ్ల కొడితే
తల్లిదండ్రులు ఏమైపోతారో ఎటు వెళ్తారు

అనే ఆలోచన ఈ కథ
కలిగిస్తోంది. హిజ్రాగా ఇంటి
నుండి బయటకు గెంటి
వేయబడిన బాల, రుద్రమకు
ఆసరాగా నిలిచిన విధానం
తాయారమ్మ గారు చక్కగా
చిత్రికరించారు. ఏ సరళ
రచించిన వైఖరిలో మార్పు
రావాలి కథలో సైన్స్ మరియు
టెక్నికల్ పదజాలం

ఉపయోగించి ట్రాన్స్ జెండర్
విషయంలో నిజాయితీగా పనిచేయటం
అనే మార్పు సమాజంలో రావాలి అని
కోరుతున్నారు. ట్రాన్స్ జెండర్ ఉన్నత
స్థాయిలో ఉంటే గౌరవం ఉంటుంది అని
తెలిపారు ఆదరించే వారిని చూపించారు.
ఇది చక్కని కథ మాత్రమే కాదు చిక్కని
కథనం కలిగిన కథ. వంజీరి రోహిణి
గారి కథ విశేష నాగరాజు నాగరాణిగా
మారి ప్రోత్సహిస్తే ట్రాన్స్జెండర్స్ ఏ
రంగంలోనైనా తమ సత్తా నిరూపించుకో
గలరని కథ ద్వారా తెలియ చేయడమే
కాక తల్లిదండ్రులు ఆదరణ సైతం ఉంటే
ట్రాన్స్ జెండర్స్ కి సమాజంలో రక్షణ
కలుగుతుంది అని తెలియజేశారు. మాకు
మనసుంది కథలో ఉరుముద్ల సునంద
ట్రాన్స్జెండర్స్ పై కవిత రాసి వాళ్ళకు
వినిపించే స్థాయిలో చేరితే మార్పు
తీసుకురావచ్చు అక్షరాలకు ఎంతటి శక్తి
ఉందో కథలో తెలియజేశారు. పిల్లలకు
సైతం ట్రాన్స్ జెండర్ల సమస్యల
గురించి సులువుగా అర్థమయ్యే విధంగా
“మాకు మనసుంది” కథలో
తెలియజేశారు. తాటి కోళ్ల పద్మావతి
గారి కథ కొత్త దారి డాక్టర్ అగర్వాల్
ట్రాన్స్జెండర్స్ జీవనోపాధికి వారి ఉనికి
జనజీవనానికి తెలియజేయడానికి కలగని
కల నిజం చేశారు సమాజంలో అగర్వాల్
లాంటి వ్యక్తులు అవసరం ఎంతైనా
ఉంది. వికసిత కుసుమం రచయిత్రి తన
రచనలో కారుణ్య పాత్రని సృష్టించారు
ట్రాన్స్జెండర్స్ పెద్దయిన తరువాత
సమస్యను పరిష్కరించే కన్నా చిన్న

వయసులోనే వారి సమస్యలను పరిష్కరించాలి అని సూచన చేశాడు. జీవన శైలి ఒక పద్ధతికి అలవాటు పడిపోతుంది. చిన్నతనంలోనే ఆత్మవిశ్వాసం నింపే కుసుమంగా తయారు చేశారు. బాల్యంలో బాల్యం ప్రభావం బలంగా ఉంటుంది. పంజరం కథారచయిత చుక్కల తాతారావు మహేష్ పాత్ర ద్వారా మొదటి మగపిల్లవాడు అని గొప్పగా పోషించి తరువాత అతను హిజ్రా అయితే తల్లిదండ్రులకు ఎలా బరువు గా మారతాడు చూపించారు. సమాజంలో ట్రాన్స్జెండర్స్ తల్లిదండ్రులు నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరిస్తే మరి వారికి ఏది దారి? తల్లిదండ్రులకు అర్థం కాకపోతే వంశాభివృద్ధి గురించే ఆలోచిస్తారు కానీ వారి మానసిక శక్తుల గురించి ఎవరూ పట్టించుకోవడం లేదు. చివరికి ఆమె కుటుంబ గౌరవం కాపాడు కోవడం కోసం మహేశ్వరిగా మారి తన బతుకు దెరువు తాను చూసుకుంటుంది. రచయిత మహేశ్వరి పాత్రను చాలా జాలిగా చూపించారు “చేయి చేయి కలిపి” కథలో కోపూరి పుష్పాదేవి గారు సూర్యం సుభద్ర అనే ఆదర్శవంతమైన పాత్రలను కథలో తీర్చిదిద్దారు. ట్రాన్స్ జెండర్ వెంకటరమణను పనిలో పెట్టుకోగా ఆమె కూడా సొంత మనిషిలా కలిసి పోతుంది. సూర్యం మరణంతో ఆ కుటుంబానికి వెంకటరమణ పెద్ద దిక్కుయింది. బాధ్యతగా నిలబడింది రవి, రజనీ కూడా మంచి మనసు మానవత్వం ఉన్న వాళ్ళు. మనసుకు హత్తుకునేలా రాశారు “కోకిల” కథలో రచయిత్రి శాంతిశ్రీ ఇద్దరు ట్రాన్స్జెండర్స్ ఆశా, అభి రాములను, వివాహాన్ని చట్టం ఒప్పుకోకపోతే వారు ఎన్నో ఇబ్బందులు పడ్డారు ఒక బిడ్డను దత్తత తీసుకొని ఎన్నో సమస్యలను ఎదుర్కొన్నారు చివరకు అనాథ ఆశ్రమం నుండి ఒక బిడ్డను దత్తత తీసుకుని పెంచటం అనే

ఆదర్శవంతమైన సూచనను సమాజానికి అందించారు. ప్రేమ పేరుతో ఆడపిల్ల మోసపోయిన లేదా ప్రేమ పెళ్లి చేసుకొని మోసపోయిన వారికి కనువిప్పు కలిగిస్తుంది డాక్టర్ శమంతకమణి రచించిన ఛమేలి. ఈ కథ కేవలం అవసరాల కోసం డబ్బు కోసం వివాహం చేసుకుని తర్వాత మోస పోయిన వారిని కూడా ఈ కథ ఆలోచింపజేస్తుంది ట్రాన్స్జెండర్ అని తెలిసి కూడా పెళ్లి చేసుకున్న మహేష్ ఆదర్శవంతుడిగా కనిపిస్తాడు మొదట. కానీ ఆమె వెనక ఉన్న కొద్దిపాటి ఆస్తి కోసం తన చెల్లెళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు బాధ్యత కోసం నడిస్తాడు కానీ పిల్లల కోసం మరొక స్త్రీని వివాహం చేసుకుని చమేలి ని మోసం చేయగా, భర్త చేతిలో మోసపోయినప్పటికీ, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని కోల్పోలేదు చమేలీ. ట్రాన్స్జెండర్స్ కి ఎంత ఆత్మవిశ్వాసం ఉండాలో చక్కగా వివరించారు రచయిత్రి. లింగ వివక్ష ఏ రంగంలోనూ ఉండకూడదని తన రచన ద్వారా ఉషారాణి గారు “అమీ” పాత్రలో తెలియజేశారు. మారుమూల గ్రామంలో పుట్టిన “అమీ” ఎంతో పట్టుదలతో తన కలను నెరవేర్చుకునే ఈ క్రమంలో కేవలం తనపై సమాజంలో ఉండే వివక్షను తెలియజేసి ట్రాన్స్జెండర్స్ అన్ని రంగాలలో మానవుల మధ్య ఉండాలని చక్కగా తెలియజేశారు. మొత్తంగా చూస్తే అస్మితలోని కథలు అన్నీ వివిధ కోణాలలో ట్రాన్స్ జెండర్ సమస్యలను కథలో చూపించారు టెక్నికల్ పదాలు సైన్స్ పదాలు ఉన్నతమైన భాష భావనలు ఆదర్శవంతమైన ఆలోచనలు అందిపుచ్చుకున్న అస్మిత చాలా విలువైన పుస్తకంగా పరిగణించవచ్చు. బాగా చదివిస్తూ కొన్ని కథలు చదువుతుంటే అనిర్వచనీయమైన అనురాగం ఏర్పడుతుంది. కొన్ని బాధ కలిగిస్తాయి కన్నీళ్లు పెట్టిస్తాయి ఏం చేస్తున్నావ్ అన్న ఆలోచనలు రేకెత్తిస్తాయి. ఏం చేయాలి

అన్న ఉద్వేగాన్ని కలిగిస్తాయి అని బాధ కలుగుతుంది. నిడివి కన్నా విషయానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని కొన్నిసార్లు అనిపించింది. అద్భుతమైన కవర్ పేజీ అదనపు హంగులు. సాహిత్యం ద్వారా సమానత్వం సాధికారత సాంస్కృతిక వికాసం తమ లక్ష్యం అంటూ సమాజ హితులకు సాదర స్వాగతం పలుకుతూ తమ సంకల్పాన్ని స్పష్టంగా వ్యక్తీకరిస్తూ ఇంద్ర ధనస్సు వర్ణాలుగా విరాజిల్లుతున్న సమన్విత సభ్యులు బ్యాక్ పేజీలో దర్శనమిస్తారు. వివిధ రంగాలలో ప్రముఖులైన ట్రాన్స్జెండర్ ఫోటోలు లోపలి పేజీల్లో చూడొచ్చు. సమన్విత, కోపూరి ట్రస్ట్ సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో ప్రారంభమై, ఐదవ, ఆంధ్రప్రదేశ్ కమిటీ ద్వారా పుస్తకం కోసం చేసిన కృషి “ప్రగతి దారిలో ప్రయాణం” ద్వారా తెలియజేశారు .

ఐదవరాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి గారు ట్రాన్స్జెండర్స్ పై వివక్ష గురించి, సమాజంలో రావాల్సిన మార్పుల గురించి ముందు మాటలు చాలా చక్కగా తెలియజేసి వారిపై ప్రేమ చూపాలన్నారు. పెద్ద మనుషులుగా సమాజంలో ఖ్యాతిగాంచిన వ్యక్తులు ఎందరో మన మధ్యనే ఉన్నప్పటికీ తృతీయ ప్రకృతి పట్టించుకోని వారందరికీ కనువిప్పుగా సమన్విత అని చిన్న స్వచ్ఛంద సంస్థ చేపట్టిన బృహత్తర కార్యం మానవత్వానికి నిలువెత్తు నిదర్శనం. ఆలోచన కలిగిన నాటి నుంచి దేశవ్యాప్తంగా రచయితలు అందరితో తమ పుస్తకాలను స్వీయ ఆవిష్కరణ చేయించే వినూత్న కార్యక్రమాన్ని చేపట్టి నలుగురు నడవని దారిలోనే తమ గమన మంటూ నమ్మి ఆచరించిన సమన్విత సభ్య బృందానికి బహుమతి ప్రధానం చేసిన కోపూరి ట్రస్ట్ వారికి, భవిష్యత్తు కార్యక్రమాలను తమ ప్రజలకు ఎత్తుకున్న ఐదవ ఆంధ్రప్రదేశ్ కమిటీకి అభినందనలు. ♦

అజమాయిషీ!

రేపే కదా మా ఎంగేజ్మెంట్. ఏం కలర్ చీర కట్టుకోవాలి? మ్యాచింగ్ నగలు ఏం ధరించాలి? అని ఆలోచిస్తోంది అమృత. ఆ.. ఏముందిలే.. (ఫ్రెండ్స్ అందరినీ ఎలాగూ ఈరోజే రమ్మన్నా కదా! సాయంత్రానికి వాళ్లు వస్తారు. నన్ను అందంగా తయారు చేస్తారు. ఈ మాత్రం దానికి నాకెందుకు ఈ ఆరాటం అని అనుకుందామె. ఇంతలో ఫోన్ మోగింది. ఎవరా అని చూస్తే కాబోయే అత్తగారు. “హలో.. అత్తయ్య చెప్పండి” అని అడిగింది అమృత. “చూడమ్మాయి.. రేపు ఎంగేజ్మెంట్ కదా. నువ్వు ఆకుపచ్చ రంగు చీర ధరించి.. దానికి తగినట్లు మ్యాచింగ్ నగలు వేసుకో. అన్నీ బాగా నాణ్యంగా ఉండాలి మా హోదాకు తగినట్లుగా” అని చెప్పి ఫోన్ పెట్టేసిందామె. ఇదేమిటి ఈవిడ.. ఇలా చెబుతోంది? నా ఎంగేజ్మెంట్కు నాకేమీ ఇష్టాలుండవా? అనుకుంది అమృత.

కాబోయే అత్తగారికి సొంతగా రెండు పాఠశాలలున్నాయి. ఆస్తిపాస్తులు బాగానే ఉన్నాయి. పెళ్లి కొడుకు సాఫ్ట్వేర్ ఉద్యోగి. కానీ పొరుగు రాష్ట్రంలో ఉద్యోగం. అమృత పీజీ చేసింది. ఇంకా చదువుకోవాలనుకుంది. కానీ తల్లిదండ్రులు పట్టుపట్టి పెళ్లి చేస్తున్నారు. ఎంగేజ్మెంట్ అవగానే దగ్గర్లోనే ముహూర్తం కుదిరింది. ఘనంగా పెళ్లి చేశారు. అత్తవారింటికొచ్చింది ఆమె. నాలుగు

రోజులు ప్రశాంతంగా గడిచింది. ఐదో రోజు నుంచి మొదలైంది... పెళ్లిలో అమృత పుట్టింటి వారు పెట్టిన బంగారం, ఖరీదైన చీరలు తీసుకొచ్చేయమని పెళ్లిలో అమృతకిచ్చిన ఎకరం పొలం అమ్మేసి డబ్బు తీసుకురమ్మని ఒత్తిడి. రోజూ వీటి గురించే గొడవ. ఆడపడుచు కూడా తరచూ పుట్టింటికి వచ్చి తల్లితో కలిసి ఆమెను సాధించేది. ఆమె తన ఇద్దరు పిల్లలతో ఎప్పుడూ పుట్టింట్లోనే ఉంటోంది. భర్త రామ్తో ఈ విషయాలన్నీ చెప్పింది అమృత. మీరే చెప్పండి. నా నగలు చీరలు ఎక్కడుండాలండీ? మనముందేది వేరే రాష్ట్రంలో కదా. ఈ మూడు చోట్లలో నేనెక్కడ ఉంచుకోవాలని అడిగింది. నాకు తెలీదు. నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేసుకో అన్నాడు భర్త. మీ చెల్లెలు.. నగలన్నీ ఇక్కడే కదా ఉన్నాయి. అలాగే నేను మా పుట్టింట్లో ఉంచుకుంటానని చెప్పింది. నీ ఇష్టం.. నువ్వే నా మాట విననప్పుడు ఇక వాళ్లేం వింటారు అన్నాడు భర్త. నివ్వెరపోయింది భర్త సమాధానానికి అమృత. వారిద్దరూ రామ్ పనిచేసే ఊరెళ్లారు. కాలం గడుస్తోంది. అమృత నెల తప్పింది.

నెలలు నిండి బాబుకు జన్మనిచ్చింది. కానీ దురదృష్టవేమంటే బాబు ఆటజం సమస్యతో పుట్టాడు. మొదటి పుట్టిన రోజు వచ్చింది. అత్త, ఆడపడుచు మళ్లీ పొలం అమ్మేయమని, నగలు తెచ్చేమని గొడవ మొదలు పెట్టారు. విసిగిపోయిన అమృత ఎప్పుడు చూసినా ఇదే గొడవ మొదలు పెడతారు.. అవన్నీ ఎక్కడుంటే ఏంటి? అసలు బాబును, నన్ను పట్టించుకోరా? అని ఎదురు ప్రశ్నించింది. అంతే.. మాకు ఎదురు చెబుతావా? అంటూ అత్తా, ఆడపడుచు ఆమెను చెంపలు పగిలేలా కొట్టారు. ఎదురుగా వున్న భర్త నోరు

విప్పి అదేమని అడగలేదు. అత్తగారు అడిగిన వారికీ, అడగని వారికీ కూడా అమృత పిల్లవాడిని సరిగా పెంచడం లేదు. వాడిని పట్టించుకోదు. ఎవరు చెప్పినా మాట వినదు. అని చెప్పింది. ఈసారి అత్తగారు కూడా అమృత, రామ్ ఉన్న ఊరు వచ్చేసింది. ఇక రోజూ ఇదే గొడవ. విసిగిపోయిన అమృత 'నేను కొన్నాళ్లు పుట్టింటికి వెళతాను' అని భర్తతో చెప్పి వచ్చేసింది. అలా కొన్ని నెలలు గడిచాయి. ఎన్నాళ్లయినా రామ్ ఆమెను రమ్మనిగానీ, ఎలా ఉన్నావనిగానీ, బాబు గురించి గానీ ఎటువంటి ఫోన్ కూడా చేయలేదు. ఆమె ఫోన్ చేసినా తీయలేదు. రామ్ నుంచి తనను రమ్మని పిలుపు వస్తుందని ఎదురుచూసిన అమృతకు విడాకుల నోటీసు వచ్చింది. అమృత పొలం, నగలు అన్నీ తీసుకొచ్చి పొలం రామ్ పేరున పెడితే అమృతను రమ్మని, లేకుంటే విడాకులు ఇమ్మని సారాంశం అందులో ఉంది. బాబు మందులకు చాలా డబ్బు అవుతోంది. అదంతా నేనొక్కదాన్నే ఎలా భరించను. పోని బాబును వాళ్ల దగ్గర

ఉంచుదామంటే దానికి అంగీకరించడం లేదు. రామ్ కు అప్పుడప్పుడూ తాగడం తప్ప వేరే వ్యసనాలేమీ లేవు. కానీ మధ్యలో వారి వల్లే మా పరిస్థితి ఇక్కడిదాకా వచ్చిందని బాధ పడుతూ ఐదా అదాలత్ కు వచ్చిన అమృత తనకు న్యాయం చేయమని అడిగింది. అమృత భర్తకు ఐదా పెద్దలు ఎన్నో లేఖలు పంపారు. ఫోన్ చేశారు. చివరకు రామ్ రాలేదుగానీ రామ్ తల్లిదండ్రులతో, వారి మేనమామతో మాట్లాడి సమస్యను శాంతియుతంగా

పరిష్కరించుకోమని ఎన్నో విధాలుగా నచ్చజెప్పారు ఐదా పెద్దలు. కానీ వారిలో చలనం లేదు. రామ్ కు సొంతగా నిర్ణయాలు తీసుకునే ఆలోచనలు ఏమీ లేవు. తల్లి, అక్క మాటలే అతనికి వేదాలయ్యాయి. కనీసం అనారోగ్యంతో బాధపడే కన్న బిడ్డమీద కూడా మమకారం లేదు. భార్యకూ, తల్లికీ మధ్య సమన్వయం చేయడంలో విఫలమయ్యాడు. ఎన్ని రోజులని అమృత ఈ

అజామాయిషీలు భరించగలదు. అత్తింటికి వచ్చిన ఆడపిల్లకు ఆ కుటుంబం ఏ మాత్రమూ భరోసా ఇవ్వలేదు. ఇవన్నీ అమృత తట్టుకోలేకపోయింది. ఇద్దరూ సమస్యను తెగేదాకా లాగారు. తప్పు ఎవరిది అని చెప్పడం ఎవరి వల్లనూ కాదు. కోర్టు ద్వారా చట్టపరమైన పోరాటం చేయమని, దానికి ఐదా మద్దతు అందిస్తుందని అమృతకు చెప్పారు. ఐదా పెద్దలు ఆమెకు ధైర్యం చెప్పి న్యాయ పోరాటానికి సంసిద్ధం చేశారు. ♦

బాలికలను బతకనిద్దాం

గర్భంలోని పిండాన్ని స్కాన్ చేసి
ఆడపిల్ల అని తెలియగానే చంపేయకు
పుట్టనివ్వు ఆడపిల్లని..
ఆ పిల్లే కిరణంలా వెలిగే కిరణ్ బేడీ కావచ్చు
ఆకాశంలో ఎగిరిన కల్పనా-చావ్లా కావచ్చు
చుక్కలను తాకిన సునీతా విలియమ్స్ కావచ్చు

శత్రువుల గుండెలను
ఝుల్లుమనిపించిన ఝాన్సీ కావచ్చు
కదనరంగంలో కత్తిపట్టిన వీరవనిత
రాణీ రుద్రమదేవి కావచ్చు
అందరినీ ఆదరించిన మదర్ థెరిస్సా కావచ్చు
అందరూ అలా కాలేకపోయినా
కచ్చితంగా అమ్మలా ప్రేమిస్తుంది
ఆలిలా సుఖపెడుతుంది
ఆడపిల్ల అంటే ఆడున్న అమ్మ!

వంట గది కష్టాలను కళ్లకు కట్టే

ది గ్రేట్ ఇండియన్ కిచెన్

వంటపని, అంటు తోమేపని, బట్టలుతికే పని, ఇల్లాడ్చి తడిగుడ్డ పెట్టేపని వంటి రొటీన్ మెకానికల్ పనులు తమవే అనుకునేలా (సొంతం చేసుకునేలా) స్త్రీలు ఎలా ట్యూన్ చేయబడ్డారు, అలా ట్యూన్ చేయబడి కుటుంబ సభ్యుల టేస్ట్ బడ్స్ ని రంజింప చేయడమనే బృహత్తర కార్యక్రమాన్ని తలకెత్తుకొని తాము చదువుకున్న చదువును, తమ తెలివిని ఎలా పక్కన పెట్టేస్తారు, కొందరు స్త్రీలు ఆ ఉచ్చు నుండి బయటకు వచ్చి ఉద్యోగం చేయాలనుకొంటే వారెలా బ్రెయిన్ వాష్ చేయబడి మళ్ళీ అదే గాడిలో పెట్టబడతారు, తాము ఏం చేయాలి, ఏం తినాలి, ఎలా ప్రవర్తించాలి మొదలైన అంశాలు అన్నింటికీ మగ పెత్తనం నుండి ఎలా ఆజ్ఞలు అందుకుంటారు మొదలైన అంశాలతో కూడిన నిరంతర స్త్రీ మచ్చిక పథకాన్ని ఒక కథగా స్క్రీన్ మీద చూపించేదే ది గ్రేట్ ఇండియన్ కిచెన్ అనే మలయాళం మూవీ.

ఏదైనా సంఘటనలు ఆధారంగా కాకుండా ఇలా ఒక ఇష్యూ ఆధారంగా సినిమా తీసి ఒప్పించడం చాలా కష్టమైన పని. అదీ కిచెన్ అనే లిమిటెడ్ స్పేస్ లో జరిగే టాపిక్ తీసుకుని ఆడియెన్స్ ని గంటన్నర సేపు స్క్రీన్ ముందు కూర్చోబెట్టడం చాలా

కష్టమైన పని. కానీ ఒక్కచోట కూడా ఫార్వర్డ్ చేయాలి అనిపించకుండా సినిమా తీసారు జియో బేబీ టీమ్. కల్చర్ పేరుతో జరుగుతున్న ఈ వివక్షను మాటల్లో కాకుండా, ఎక్కడా ఏప్రీచింగ్ లేకుండా కేవలం విజువల్స్ తో, కిచెన్ సౌండ్స్, ఒకే సమయంలో స్త్రీలు చేస్తున్న పనులు, పురుషుల చేస్తున్న పనుల మధ్య ఉండే స్పష్టమైన కాంట్రాస్ట్ ని, తాము చెప్పాలనుకున్న పాయింట్ ని మనం ఫీలయ్యేలా చేస్తారు. పొద్దున్న లేచినప్పటి నుంచి పడుకునేదాకా ప్రతి రోజూ ఒకే లాంటి పనులు చేస్తుంటారు ఆడవాళ్ళు. గంటన్నర సినిమాలో ఆ రొటీన్ వర్క్ చూస్తే అయ్యో అనిపిస్తుంది. అదే రొటీన్ లో జీవితాంతం ఉండిపోవడం ఘోరమైన విషయం. ఇప్పుడు చాలా మార్పు వచ్చింది అని కొందరు వాదించవచ్చు. కానీ ఈ సినిమాలో చూపించినట్టు ఉండే కుటుంబాలు బోలెడు ఉన్నాయి.

మార్పు వచ్చిన చోట ఇంకా రావాల్సిన మార్పు చాలానే ఉంది. కాబట్టి భుజాలు తడుముకోవడం మానేసి, సమస్యను అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిద్దాం.

స్త్రీలు ఇంట్లో పని చేస్తూ ఉంటే, మగవాళ్లు బయటకు వెళ్లి పనిచేస్తారు. ఇది పనుల్ని సమానంగా పంచుకోవడమే అనే వాదన కొందరు చేస్తూ ఉంటారు. ఇంట్లో ఇన్నిన్ని

పనులు చేయడంతో పోల్చుకుంటే ఉద్యోగం చేయడం చాలా సుఖం. ఇంటిపనికి సెలవులు ఉండవు. జీతం వుండదు. గుర్తింపు వుండదు. ప్రమోషన్లు వుండవు. ఇంటి పని అంటే కేవలం కూరలు చెయ్యడం, అన్నం వండటం, టిఫిన్లు చెయ్యటమే అనుకుంటారు. కానీ వంట చెయ్యటానికి కావలసిన పదార్థాలను వున్నాయో లేదో చూసుకోవాలి, వంట ఎం చెయ్యాలో ముందే ఆలోచించి పెట్టుకోవాలి, కూరగాయలు తెచ్చుకోవాలి, ఇలాంటి చాలా పనులు రోజూ మొత్తం పరుచుకుని వుంటాయి. క్రియేటివిటి, సొంత ఇష్టాలు, మంచి ఆలోచనలు లాంటివి ఏమన్నా వుంటే ఇంటి పని వాటిని చంపేసి సాధారణ మైన సీరియల్స్ చూసేలా చేస్తుంది. కిచెన్ లో ఎక్కువసేపు ఉండి, అక్కడోచ్చే ఆయిల్ వేపర్ పీలిస్తే ఆకలి చచ్చిపోతుంది.

ఉద్యోగమా? ఇంటి పనా? ఏది చూజ్ చేసుకుంటావు అని అడిగితే మెజారిటీ జనాలు ఉద్యోగం అనే చెబుతారు. అయినా సరే, మేం బయటకు వెళ్లి తెగ కష్టపడి పోతున్నాం, మీరు ఇంట్లో కూర్చోని తింటున్నారు అని మగవారు వాదిస్తూ ఉంటారు. దీనికి ఒకటే పరిష్కారం. అమ్మాయిల్ని అబ్బాయిల్ని సమానంగా చదివించాలి. ఇద్దరికీ జాబ్ చేసే హక్కు సమానంగా ఉండాలి. ఇతరుల అనుమతి తీసుకోవాల్సిన అవసరం లేని కల్చర్ ఉండాలి. అప్పుడు ఇంటి పని ఈజీ అనుకున్న మగవాళ్ళు ఇంటిపనే చేసుకోవాలి. ఇంటి పనులు చేసే స్త్రీకి ఏదైనా సమస్య వచ్చి ఇంటి పని చెయ్యలేని పరిస్థితి వస్తే ఆమె బదులుగా బంధువులలో వుండే ఆడవాళ్ళు, వంట మనిషి లాంటి స్త్రీలే ఆ పనులు చేస్తారు గానీ, మగవాళ్ళు మాత్రం చెయ్యరు అనే పాయింట్ని

దర్శకుడు చాలా తెలివిగా చూపించాడు. చాలా వరకూ ఇంటి పనులు చుట్టూనే తిరిగిన ఈ మూవీ శబరిమల ఇష్యూపై కోర్టు తీర్పుని టచ్ చేయడంతో మరింత ఇంట్రెస్టింగ్గా తయారవుతుంది. ఈ పాయింట్ని ఎత్తుకోవడంలో డైరెక్టర్ గట్స్ని మెచ్చుకోవాలి. ఏ డొంక తిరుగుడు లేకుండా ఫర్మ్ స్టాండ్ తీసుకున్నాడు. మతం పేరుతో, ఆచారాల పేరుతో మనుషులు ఎంత బండగా, మొండిగా తయారవుతున్నారో కొన్ని సీన్స్లో చూపిస్తాడు. సినిమా ఒక పాజిటివ్ ఎండింగ్తో ముగిసినా, ఆ పాజిటివ్ ఎండింగ్ బయటకు వచ్చిన వారికి మాత్రమే. ఈ మార్పును వ్యతిరేకించేవారు అలాగే ఉండిపోతారనే వాస్తవాన్ని కూడా చూపిస్తాడు.

ఈ సినిమా చూసి కొందరు మగవారిలో మార్పు రావచ్చు. కానీ

ఇప్పటిదాకా అనుభవిస్తున్న కంఫర్ట్ని ఒదులుకోవటానికి సిద్ధం కాకపోవచ్చు. కానీ ఆచారాల పేరుతో, సంప్రదాయం పేరుతో, పద్ధతుల పేరుతో నిరంతరం కండిషనింగ్కి, దోపిడీకి గురవుతున్న స్త్రీలకు మాత్రం తాము ఎలా ట్యూన్ చేయబడ్డామో అర్థం అవుతుంది. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం ఉన్నవారు తమ హక్కుని గుంజుకొని సాధించుకోగలుగుతారు. లేనివారు తమ ఆడ పిల్లల విషయాల్లో అలా జరగకుండా ఇప్పటి నుండే జాగ్రత్తపడతారు. ఈ మూవీ స్ట్రీమ్ అనే మలయాళం మూవీస్ వేసే ఒటిటిలో ఉంది. ఇంగ్లీష్లో సంభాషణలు ఉన్నాయి. కుదరనివాళ్ళు టెలీగ్రామ్లో కూడా చూడొచ్చు. కాకపోతే, ఇటువంటి సినిమాలు మళ్లీ మళ్లీ రావాలంటే, నిర్మాతలకు డబ్బులు రావాలి. కాబట్టి, వీలైతే అఫీషియల్గా చూడటానికి ట్రై చేయండి.

పెళ్లి చేసుకుంటే నేరం సమసిపోతుందా?

పెళ్లి చేసుకుంటే తప్పు ఒప్పువుతుందా? అంటూ సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఎస్కె బోబ్డే చేసిన వ్యాఖ్యలపై సీపీఎం పొలిట్ బ్యూరో సభ్యురాలు బృందాకరత్ మండిపడ్డారు. తక్షణమే ఆ వ్యాఖ్యలను ఉపసంహరించుకోవాలంటూ బోబ్డేకు ఒక లేఖ రాశారు. బాలికపై అత్యాచారానికి పాల్పడిన వ్యక్తికి బెయిల్ తిరస్కరిస్తూ ఔరంగాబాద్ బెంచ్ తీసుకున్న నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా నిందితుడు అపీల్ చేసుకున్నాడు. ఆ సందర్భంగా ఆమెను వివాహం చేసుకుంటావా అని బోబ్డే అడిగారు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగి అయి ఉండి ఇలాంటి చర్యలకు పాల్పడే మందు నువ్వు ఆలోచించాలి. నీకు ఆమెను పెళ్లి చేసుకునే ఉద్దేశం ఉంటే ఆ విషయంపై మేం ఆలోచిస్తామంటూ వ్యాఖ్యానించారు. ఆ వ్యక్తికి అరెస్టు నుంచి నాలుగు వారాలు రక్షణ కల్పిస్తూ రెగ్యులర్ బెయిల్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకోమని సూచించారు. ఈ కేసులో ఆయన వ్యాఖ్యలు, ప్రశ్నలు, బాలికలపై అత్యాచారాలకు పాల్పడేవారు దాఖలు చేసుకునే బెయిల్ పిటీషన్లపై తీవ్ర

ప్రభావం చూపేలా ఉన్నాయని బృందాకరత్ అన్నారు. 18 ఏళ్ల వయస్సులో ఆ యువతి ఇన్నేళ్లుగా అనుభవించిన వేదనకు, కష్టాలకు, మనోభావాలకు విలువేం లేదా? అని ప్రశ్నించారు. వేరొక కేసులో ఒక వ్యక్తి పెళ్లి చేసుకుంటానని ఒక యువతిని నమ్మించి మోసం చేస్తే ఆ వ్యక్తితో సహజీవనం చేసేటప్పుడు వారి మధ్య ఉన్న సంబంధాన్ని అత్యాచారంగా పేర్కొంటారా? అని ఎదురు ప్రశ్నించారు. అత్యున్నత న్యాయస్థానానికి గల శక్తిసామర్థ్యాలు అత్యాచార బాధితులకు సహాయపడేలా ఉండాలిగానీ, నేరం చేసేవారికి మద్దతుగా ఉండేలా ఉండకూడదని బృందాకరత్ అన్నారు. అత్యాచార నిందితుడికి వివాహం ఆఫర్ చేసిన బోబ్డే వ్యాఖ్యలను వెంటనే ఉపసంహరించుకోవాలని 3500 మందికిపైగా మహిళా హక్కుల కార్యకర్తలు డిమాండ్ చేశారు. అంతేకాదు ఒక ఉమ్మడి బహిరంగ లేఖను విడుదల చేశారు. పెళ్లి చేసుకుంటే అత్యాచార సమస్య తీరిపోదని, సహజీవనంలో కూడా అది లైంగికనేరంగానే పరిగణించాలని ఐదవ అభిప్రాయపడింది.

విజయవాడలో..

విశాఖ ఉక్కుకై నిరాహార దీక్షలు

- విశాఖ ఉక్కును కాపాడాలని కృష్ణా జిల్లా జగయ్యపేటలో జరుగుతున్న నిరాహార దీక్షల్లో మూడోరోజు ఐదవ జిల్లా నాయకులు పాల్గొన్నారు.
- విశాఖ సిటీ గాజువాక జోన్ 73వ వార్డులో స్టీల్ ప్లాంట్ ప్రయివేటీకరణకు వ్యతిరేకంగా ఐదవ సభ్యులు నిరసన ప్రదర్శన చేశారు. పైడిమాంబ కాలనీలో ఐదవ మహిళలు కుట్టు మిషన్ సెంటర్ ప్రారంభించారు.
- పటిష్ట కుటుంబం- పటిష్ట సమాజం అంటూ ఐదవ ముస్లిం మహిళలు భీమవరంలో సెమినార్ నిర్వహించారు.
- విశాఖ ఉక్కు ఆంధ్రుల హక్కు బైక్ యాత్రలో తూర్పు గోదావరి జిల్లా కాకినాడలో ఐదవ నాయకులు పాల్గొన్నారు.
- విశాఖ స్టీల్ ప్లాంట్ ఉద్యమంలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సెమినార్ నిర్వహించి సభలో ఎస్.పుణ్యవతి ప్రసంగించారు.
- విశాఖలో... ఉక్కుపరిశ్రమ ప్రయివేటీకరణకు వ్యతిరేకంగా ఐదవ నేతలు పోరాటం నిర్వహించారు.
- స్టీల్ ప్లాంట్ ప్రయివేటీకరణ వద్దని నిరసన తెలుపుతూ జరిగిన బైక్ ర్యాలీకి కసింకోటలో ఐదవ మహిళలు స్వాగతం పలికారు.

- విశాఖలోని భీమిలి మండలంలో ఎల్లమ్మపేట స్థానిక ఐదవ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో స్టీల్ ప్లాంట్ పరిరక్షించుకోవాలని నిరసన తెలిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రభావతి, కె నాగరాణి, చిన్ని తదితరులు పాల్గొన్నారు.
- విశాఖ 69వ వార్డులో స్టీల్ ప్లాంట్ రక్షణ కోసం నిరసన కార్యక్రమం జరిపారు.
- తణుకులో విశాఖ ఉక్కు. ఆంధ్రుల హక్కు నినాదంతో బైక్ ర్యాలీ నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమానికి ఐదవ మహిళలు స్వాగతం పలికారు.
- కడపలో ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ నిర్మించాలనీ, విశాఖ ఉక్కు పరిశ్రమను రక్షించాలని కోరుతూ ఐదవ మహిళలు తిరుపతి నుంచి కడప వరకూ బైక్ ర్యాలీ నిర్వహించారు.
- విశాఖలోని స్టీల్ జోన్ రాజీవ్ నగర్ లో స్టీల్ ప్లాంట్ పరిరక్షణ సమావేశం ఐదవ నాయకులు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో జానీ, రోజా, వై.సత్యవతి, వేణు హాజరయ్యారు.
- విశాఖ ఉక్కు కర్మాగారాన్ని రక్షించుకుందాం.. కడప ఉక్కును సాధించుకుందాం అంటూ విజయవాడ లెనిన్ సెంటర్ లో ఐదవ నాయకులు ధర్నా నిర్వహించారు.

విశాఖలో..

విశాఖలో..

విశాఖలో..

విశాఖలోని జగదాంబ జోన్ సెంటర్లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ధరలపెరుగుదలను వ్యతిరేకిస్తూ వంటావార్లు చేపట్టారు.

తిరుపతిలో..

తిరుపతి కుమ్మరితోపులో వివాహిత బిందు మరణానికి కారణమైన వారిని కఠినంగా శిక్షించాలని బాధితులతో రుయా ఆస్పత్రి మార్చురీ ఎదుట ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ధర్నా నిర్వహించారు.

రైతు ఆందోళనకు మద్దతుగా...

-విశాఖలో... ఢిల్లీలో రైతులకు సంఘీభావంగా హైవే దిగ్బంధన కార్యక్రమంలో ప్రియాంక, కుమారి డప్పు కొడుతూ పాల్గొన్నారు.

- మూడు వ్యవసాయ చట్టాలు రద్దు చేయాలని కోరుతూ ఢిల్లీలో జరుగుతున్న పోరాటానికి మద్దతుగా సంఘీభావ నిధి సేకరించి ఐదవ నగర కమిటీ కార్యదర్శి డాక్టర్ ప్రియాంక వై సత్యవతి, రేణు, సుశీల, ఈశ్వరి, శోభారాణి.. నిధి సేకరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో సుమ, వేణు, రాణి, పద్మ పాల్గొన్నారు.

- ఢిల్లీలో రైతుల పోరాటానికి మద్దతుగా నెల్లూరులో 24

నెల్లూరులో..

గంటల దీక్షలో ఐదవ రూరల్ కమిటీ సభ్యులు షేక్ షంషాద్, మస్తాన్ బీ పాల్గొన్నారు. వారికి నిమ్మరసం ఇచ్చి సీపీఎం కేంద్ర కమిటీ నాయకులు దీక్ష విరమింపజేశారు.

- విశాఖ సిటీ పెందుర్తి జోన్లో ఐదవ మహిళలు విస్తృత కార్యక్రమాల సమాహారం గురించి చర్చలు జరిపారు. ఈ సమావేశంలో వై.సత్యవతి, జానకి, రమణి, లక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

- అమలాపురం బుద్ధ విహార్లో అప్పనపల్లికి చెందిన బాక్సింగ్ నేషనల్ అవార్డు గ్రహీత బి.గీతికలేమిని ఐదవ మహిళలు సన్మానించారు. ఈ కార్యక్రమంలో సిహెచ్ రమణి, టి.నాగవరలక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

- విశాఖ 90వ వార్డు విమాననగరంలో, గోపాలపట్నంలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో కుట్టు మిషన్ సెంటర్ ప్రారంభించారు.

- నెల్లూరులో స్థానిక కమిటీల ఏర్పాటు, అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ ర్యాలీ కార్యక్రమాల గురించి ఐదవ నాయకులు సమావేశమై చర్చలు జరిపారు.

విశాఖలో..

- నెల్లూరులో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో నగర కమిటీలు, స్టడీ సర్కిల్స్ ఏర్పాట్లపై చర్చలు జరిపారు.

vijayawada
MUNICIPAL CORPORATION

**అభివృద్ధి పథంలో
మన నగరం**

స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ - 2021 లో జాతీయ స్థాయిలో ప్రథమ స్థానం సాధించడమే లక్ష్యం..
నగర విస్తరణ మరియు జనాభాకు అనుగుణంగా
ప్రజల భాగస్వామ్యంతో అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు..
పారిశుధ్య నిర్వహణలో విప్లవాత్మక ప్రణాళికలు - అమలు చేసే దిశగా చర్యలు...
ప్రజల ముంగిట్లో ప్రభుత్వ సంక్షేమ పథకముల సాకారం..

కమిషనర్, నగర పాలక సంస్థ, విజయవాడ

విశాఖలో పోలీసుల
బలవంతపు అరెస్టు

కాకినాడలో..

ఉక్కు సంకల్పం!

రైతు వ్యతిరేక చట్టాలకు, విశాఖ ఉక్కు పరిశ్రమ ప్రయివేటీకరణకు వ్యతిరేకంగా రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ప్రజాసంఘాలు, పార్టీలు ఉక్కు సంకల్పంతో నిరసనలు చేపట్టాయి. విశాఖ ఉక్కును పరిరక్షించుకోవాలని నినదించారు. బైక్ ర్యాలీలు, క్యాండిల్ ర్యాలీలు చేపట్టారు.

తిరుపతి నుంచి కడపకు..

చైతన్య మానవి

విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం
31-5-6, ప్రకాశరావు వీధి,
మారుతీ నగర్, చుట్టుగుంట వద్ద,
విజయవాడ-4, ఆంధ్రప్రదేశ్,
ఫోన్ : 94900 98620

విశాఖలో..

గుంటూరులో..

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	CMOT A 199
పుస్తకం పేరు	చైతన్య మాసపత్రిక
తారీఖు	21-8-2022
ముందు అట్ట	YES
వెనుక అట్ట	YES
మొత్తం పేజీలు	45
పెద్ద పైకా పేజీలు	NO
భాగ పేజీలు	NO
లేఖ పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Santhya
పేజీలు విడదీసినది	Santhya
స్కాన్ చేసినది	pragathi
పరిశీలించినది	
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	Good